

ИНГЛИЗ ЖОСУСИНИНГ ЭЪТИРОФЛАРИ

ва

Инглизларнинг Ислом душманлиги

Таржимон: М. Сиддиқ Кумуш

Биринчи нашр

Алматы - 2009

Жомиъул азхар мудир-и ом тасдиқномасидир:

Туркияда Ихлос Вақфи тарафидан таълиф ва тадвин қилинган (ёзилиб чоп этилган) иловадаги рўйхатда исмлари ва муаллифлари мавжуд бўлган эллик икки адад дин китобининг наири ва ихрожиди (ташқарига чиқарилишида) ҳеч қандай зарар ва моне йўқдир.

Ал-Қохира 14.12.1994

**АЗҲАР-И ШАРИФ ИДОРАТ УЛ-БАҲУС ВА'Т-ТАЛИФ
ВА'Т-ТАРЖИМА МУДИР-И ОМ К.К.**

Қазақстан мұсылмандары діни басқармасы діни бірлестігінің 4.09.2002 жылғы **23/0273** санды қаулысымен «**Ағылшын тыңшысының мойындаулары**» кітабының ішінде дінге жат нәрселер жоқ екендігі және Қазақстан территориясында таралуымен оқытылуына рұқсат берілгені аталып көрсетілген.

Ушбу китоб «Ихлос вақфи» нашридир

К

0403000000 00(05)-09

КИРИШ

Аллоху таоло Куръони каримда Моида сурасининг саксон иккинчи оятида: «**Исломиятнинг энг катта душмани яхудийлар ва мушриклардир**» деб марҳамат қилди. Исломиятни ичкаридан йиқитиш учун илк фитнани чиқарган яхудий яманлик Абдуллох ўғли Сабадир. Бу кимса ҳақиқий мусулмон бўлган **Аҳли Суннат**га қарши **Шия** фирқасини қурди. Ҳар асрда шия олими суратида саҳнага чиқиб турган яхудийлар бу фирқани қувватлантирдилар. Яхудийларнинг исломиятга берган зарарлари Қувайтда **Мактабат-ус-саҳобатил-исломия** нашриёти нашр этган “**Ҳиёнат-ул-яхуд**” ва Бейрутда нашр этилган “**Ар-ражлус-санам**” китобларида атрофлича баён қилинган. Исо алайҳиссалом осмонга чиқарилгач ва нотўғри Инжиллар ёзилгач, христианларнинг кўпчилиги **мушрик** бўлди. Мушрик бўлмаганлари эса, Муҳаммад алайҳиссаломга ишонмаганлари учун **кофир** бўлди. Уларга ва яхудийларга **Аҳли китоб** дейилди. Исломият вужудга келгач, попларнинг [ўрта асрдаги] ҳокимиятлари йиқилди. Улар Исломиятни йўқотиш учун, миссионер жамятларини қурдилар ва бу ишда энг ашаддийлари инглизлар бўлди. Лондонда бу иш учун махсус **Мустамлакалар назорати** қурилди. Ақлга, ҳаёлга келмаган яхудий хийлалари билан, ҳарбий ва сиёсий кучлари билан Исломиятга ҳужум қилдилар. **Мустамлакалар Назорати** бошқарувида ҳар мамлакатга юборилган мингларча жосуслардан бири бўлган Хемфер, х. 1125 [м. 1713] йилда Басрада тузоғига туширган 14 яшар Наждлик Муҳаммадни йўлдан уриб, **Ваҳҳобий** фирқасини қурдирди ва Англиядаги **Мустамлакалар назоратининг** буйруғи билан х. 1150 (м.1737) йилда эълон қилдилар.

Хемфер - инглиз мустамлакалар назоратининг амри билан Миср, Ироқ, Эрон, Ҳижоз ва ҳилофат маркази бўлган Истанбулда жосуслик фаолиятларини юрғизиш, мусулмонларнинг иймон бирлигини бузиш ва христианликка хизмат қилиш учун вазифалантирилган инглиз миссионеридир. Ислому душманлари исломиятни йўқотиш учун қанчалик кўп ҳаракат қилсалар ҳам, Аллоху таолонинг бу нуруни асло ўчира олмайдилар. Чунки Аллоху таоло Куръони каримда Ҳижр сурасининг тўққизинчи ояти каримаси маолида: «**Бу Куръонни сенга мен туширдим.**

Уни албатта мен сақлайман» деб билдирди. Яъни кофирлар унга тажовуз этиб, уни бузолмайди ва ўзгартира олмайдилар. Унинг нуруни асло ўчира олмайдилар деб марҳамат қилди. Ўн тўрт аср давомида мусулмонлар Куръони каримнинг порлоқ йўлида илгарилаб илмда, ахлоқда, фанда, санъатда, тижоратда ва сиёсатда ривожландилар. Буюк давлатлар қурдилар. Франциядаги 1204 [м.1789] йилги инқилобдан кейин Европадаги ёшлар черковларнинг, попларнинг ахлоқсизликларини, зулмларини, талончиликларини, ёлғонларини ва христианликнинг бузуқ эканлигини кўриб, насронийликдан чиқиб, баъзилари мусулмон яна баъзилари динсиз бўла бошладилар. Христианликдан узоқлашган сари фанда, техникада илгариландилар. Чунки христианлик дунё учун интилишга ва илгарилашга тўсқинлик қиларди. Ўша ёшларнинг ўз динларини ёмонлаб ёзган китобларини ўқиган ва инглизларнинг исломга қарши уйдирган ёлғонларию тухматларига алданган баъзи мусулмонлар ҳам дин душмани бўлди. Атеистман деб фахрланган бу бечоралар Исломиятдан узоқлашиб, фанда орқада қола бошлади. Ҳолбуки исломият дунё ишларида ҳам ҳаракат қилишни, илгарилашни, ривожланишни амр қилган.

Инглиз давлатининг асосий сиёсати дунёдаги, айниқса Африка ва Ҳиндистондаги табиий бойликларни эксплуатация қилиш, у ердаги инсонларни ҳайвондай ишлатиб бутун қозончларини Британияга ташиш эди. Ватанпарварликни, меҳр оқибатни, адолатни, ҳожатбарорлик ва дўстликни амр қилувчи Ислому дини билан шарафланган ҳақиқий мусулмонлар инглиз ёлғонларини фош қилиб, зулмларига тўсқинлик қилмоқдалар.

Бу китобимизни уч қисм ҳолида тайёрладик:

Биринчи қисм, инглиз жосусининг эътирофидир. Бу қисмда инглизларнинг исломиятни йўқотиш учун ҳозирлаган олчоқ, пасткаш планлари ва фитналари ёритилади. Бу қисм етти бўлимдан иборатдир.

Иккинчи қисмда, инглизларнинг мусулмон мамлакатларида айёрлик билан давлат одамларини алдаганлари, мусулмонларга нисбатан ақлга-хаёлга сиғмайдиган зулмларни раво кўрганликлари, Ҳинд ва Усмонли ислом давлатларини қандай йўқ этганликлари баён қилинади. Китобимизнинг бу қисми Ваҳҳобийларнинг тузоқларига илинган бечора мусулмонларнинг ғафлатдан уйғонишларига сабаб бўладиган ва Аҳли суннат олимларининг ёзувларини тасдиқловчи ҳужжатлар билан бойитилган.

Учинчи қисм “**Хулосат-ул-калом**”дан таржима қилинган бўлиб, ҳақ диннинг исломият эканлиги исбот қилинади.

Бугун дунё мусулмонлари асосий уч фирқага ажралган бўлиб, биринчи фирқа Асҳоби киромнинг саодатли йўлидан юрган ҳақиқий мусулмонлардир. Буларга **Аҳли суннат**, **Сунний** ва **Фирқаи ножи**, яъни жаҳаннамдан нажот топган фирқа дейилади.

Иккинчи фирқа Асҳоби киромга душман бўлганларнинг фирқасидир. Буларга **Шия** ва **Фирқаи золла**, яъни бузуқ, адашган фирқа дейилади.

Учинчи гуруҳ эса, суннийларга ва шияларга душман бўлганлар фирқасидир. Уларга **Ваҳҳобий** ва **Наждий** дейилади. Чунки бу тоифа Арабистоннинг Нажд шаҳридан дунёга тарқаган. Бу фирқага яна **Фирқаи малъуна**, малъунлар галаси ҳам дейилади. Боиси, уларнинг мусулмонларни мушрик деб таҳқирлаганлари “**Қиёмат ва охира**т” ва “**Саодат-и абадия**” китобларимизда келтирилган. Мусулмонга кофир деганларни Пайғамбаримиз лаънатлаганлар. Қайси фирқадан бўлишидан қатъи назар, нафсига уйган ва қалби соф бўлмаган кимса жаҳаннамга кетади. Ҳар бир мўмин нафсини тазкия учун, яъни фитратида мавжуд бўлган куфр ва гуноҳлардан тозалаш учун давомли “**Ло илоҳа иллоллох**” калимасини ва қалбини тасфия учун, яъни нафсдан, шайтондан,

ёмон улфатлардан, зарарли, бузуқ китоблардан келган куфр ва гуноҳлардан қутқариш учун ҳар доим «**Астағфируллоҳ**» калимасини айтиб юриши керак. Исломиятга амал қилган кимсанинг дуолари албатта қабул бўлади. Муслмонларни мана шу уч фирқага ажратганлар яҳудийлар билан инглизлардир.

Мелодий	Ҳижрий шамсий	Ҳижрий камарий 2009	1387	1430
----------------	----------------------	----------------------------	-------------	-------------

Биринчи Қисм

БИРИНЧИ ФАСЛ

Хемфер айтадики: Бизнинг Буюк Британия жуда кенг. Қуёш Британия денгизлари узра осмонга кўтарилганидек, яна ўша денгизлар қаърига ботади. Давлатимиз Ҳиндистон, Хитой ва Ўрта Шарқдаги мустамлакаларидан исбатан заифроқ бўлиб турибди. Шунинг учун бу мамлакатлар бутунлай идорамизнинг бошқарувида эмас. Лекин, бу ўлкаларда жуда ҳам фаол ва муваффақиятли сиёсат юритмоқдамиз ва ҳаммаси қўлимизга кириш арафасидадир. Бу ишда икки нарса жуда муҳим:

1 - Забт қилинган бутун давлатларни қўл остида ушлаб туришга ҳаракат қилиш.

2 - Забт қилинмаган мамлакатларни ҳам, қўл остига киритишга ҳаракат қилиш.

Мустамлакалар нозирлиги, бу икки вазифанинг ижроси учун бу давлатларнинг ҳар бирига атаб, алоҳида комиссиялар ташкил этганди. Мустамлакалар нозирлигида вазифа олганимдан кейин нозир менга ишонч ҳосил қилди ва Шарқий Ҳиндистон ширкатида бир вазифа берди. Бу - кўринишда бир тижорат ширкати эди, лекин асл вазифаси - Ҳиндистоннинг буюк ва кенг худудларига ҳоким бўлишнинг йўллари ахтариш эди.

Ҳукуматимиз Ҳиндистон масаласида хотиржам эди, чунки Ҳиндистон ҳар хил миллатлар, алоҳида тиллар ва зид манфаатлар ўлкаси эди. Хитойдан ҳам ташвишланмасдик, боиси Хитойга ҳоким бўлган Буддизм ва Конфуций динларининг жонланиши хавф туғдирадигандай эмасди. Зеро, булар ҳаётга ҳеч алоқаси бўлмаган икки ўлик дин эди.

Шунинг учун ҳам, бу икки ўлка халқида ватанпарварлик туйғуларининг пайдо бўлиши эҳтимолдан йироқ масала эди. Бу икки ўлка Англия давлатини ҳеч ҳам безовта этмасди. Фақат олдинда бўладиган нарсаларни ҳам кўзимиздан йироқ тутмасдик. Шунга биноан, бу ўлкаларда келишмовчилик, жаҳолат ва фақирлик, ҳатто юқумли касалликларни ёйиш учун узун муддатли планлар тузардик. Бу икки ўлка халқининг одатларини тақлид қилган ҳолда ниятларимизни бемалол яшира олардик.

Лекин бутун режаларимизга таҳдид солиб, тинчимизни ўғирлаб турган нарсаси Ислам мамлакатлари эди. Ўзфойдамизни кўзлаб, “Касал одам” билан [Усмонли давлатини назарда тутяпти] бир неча шартнома имзоладик. Мустамлакалар нозирлигининг тажрибали ходимлари бу “касал”нинг бир асрдан оз вақт ичида жон беришини башорат қилишарди. Ундан ташқари, Эрон ҳукумати билан ҳам аллақачон яширин битимларга келган ва бу икки давлатга ўзимиз масонлаштирган давлат одамларини жойлаштиргандик. Порахўрлик, давлат бошқарувидаги қобилиятсизлик ва диний илми нуқсон бўлган раҳбарларнинг гўзал аёллар билан машғул бўлиб, вазифаларини унутиши, бу икки ўлканинг орқада қолишига сабаб бўлди. Лекин шундай бўлса ҳам, қуйида кўрсатилган сабаблар туфайли фаолиятларимиз кутган натижани бермаслигидан хавотирда эдик:

1- Мусулмонлар Исламга жуда ҳам қаттиқ боғланган бўлиб, ҳар бир мусулмон поп ва роҳибларнинг Христианликка боғлилиги қадар, ҳатто ундан ҳам ортиқроқ даражада Исламга боғлиқ. Маълумки поп ва роҳибларнинг жони чиқса чиқадики, лекин христианликлари чиқмайди. Мусулмонларнинг энг хавфлилари Эрондаги шиялар. Чунки, улар шия бўлмаганларни кофир ва нажосат деб билар, христианларни эса анқиган ахлатдек кўрадилар. Табиатан инсон бутун кучи билан ифлосликларни йўқотишга ғайрат қилади.

Бир куни шияларнинг биридан худди шу масалани сўрадим: «Христианларга нега бундай қарайсиз?». Олган жавобим: «Исломи Пайғамбари жуда ҳам ҳоким бир зот бўлиб, кофирларни шундай маънавий таарруз остига олганларки, уларнинг тўғри йўлни топишига ва Аллоҳнинг дини бўлган Исломига киришига сабаб бўлсин. Шунингдек давлат ҳам бир инсонни хавфли деб билса, уни итоат эттиргунча моддий босим остига олади. Бу ерда нажосатдан мақсад моддий эмас, маънавий кистов бўлиб нафақат христианларга, балки суннийларга ва бутун кофирларга ҳам хосдир. Ҳатто, бизнинг эски Эронли мажусийлар ҳам шиялар назарида нажосатдирлар.»

Унга айтдим: «Жуда соз! Суннийлар ва христианлар ҳам Аллоҳга, Пайғамбарларга ва қиёмат кунига ишонадиларку, нега энди нажосат бўлсинлар?» жавобида айтдики: «Икки сабабдан нажосатдирлар: Биринчиси ҳазрати Муҳаммадга, худо сақласин, ёлғончи деб тухмат қилишгани учун^[1]. Биз ҳам бу чиркин тухмат қаршида “*Сенга азият берганга сен ҳам азият этишинг мумкин*” деган сўзга амал қилган ҳолда уларга «Сиз нажосатсиз» дея оламиз. Иккинчиси эса, христианлар Аллоҳнинг Пайғамбарига ёмон иснодларда бўлиши. Масалан, Исо алайҳиссалом шароб ичарди, малъун бўлгани учун хочга михланди, дейишади.»

^[1] Ҳолбуки, Пайғамбаримизни ёлғончилик билан итҳом этганлар, шиялар ва христианлардир. Шияларнинг Қуръони каримга ва Пайғамбаримизнинг ҳадиси шарифларига мос келмаган эътиқодлари, сўзлари ва чиркин ишлари «**Ас-Савонқ-ул мухриқ**», «**Тухфан исно ашарий**», «**Таъйид-и аҳли суннат**», «**Ноҳия**», «**Асҳоб-и киром**», «**Хужаж-и қатъий**» ва «**Милал ва Ниҳол**» каби аҳли суннат китобларида билдирилган, ҳар бирининг жавоблари берилган. «**Савонқ**» муаллифи Аҳмад ибни Ҳожар Маккий 974 (м.1566)да Маккада, «**Тухфа**» муаллифи Абдул Азиз 1239 (м.1824) да Деҳлида, «**Таъйид**» муаллифи имоми Раббоний Аҳмад Форуқий 1034 (м.1624)да Сарҳанди шарифда, «**Ноҳия**» муаллифи Абдулазиз Фарҳоравий 1239 (м.1824)да, «**Асҳоби киром**» муаллифи Абдулҳаким Арвосий 1362 (м. 1943)да Анкарада, «**Хужаж**» муаллифи Абдуллоҳ Сувайдий 1174 (м.1760)да Бағдодда, «**Милал**» муаллифи Муҳаммад Шаҳристоний 548 (м.1154)да Бағдодда вафот этганлар.

Мен даҳшат ичида унга айтдимки: «Христианлар ундай демаган.» У эса: «Йўқ сен билмайсан, **“Китоби муқаддас”**да шундай ёзилган»- деди. Мен жим бўлдим, зеро бу шия иккинчи хусусда бўлмаса ҳам, биринчисида ҳақли эди. Баҳсимизни чўзишни истамадим, чунки гарчи исломий киёфатда бўлсам ҳам, мендан шубҳаланиши мумкин эди. Шу сабабли доимо мунозаралардан узоқ турардим.

2- Исломият бир замонлар идора ва ҳукм дини эди. Мусулмонлар ҳам азиз эди. Бу олийжаноб инсонларга, энди сиз қулсиз дейиш қийин. Ислом тарихини ёмонлаб, мусулмонларга бир замонлар қўлга киритган иззат ва этиборларингиз баъзи шартларга боғлиқ эди. Энди у кунлар кетди, қайтиб келмайди дейишимиз ҳам имкон ташқарисида эди.

3- Усманийлар ва эронликлар ишларимизни сезиб қолиб, планларимизни бузиб, бизни таъсирсиз ҳолга келтиришларидан жуда хавотир олардик. Ҳақиқатда бу икки давлат заифлаган бўлса ҳам, мол, қурол ва ҳукм соҳиби марказий бир ҳукуматнинг мавжудлиги бизнинг дадил ва амин бўлишимизга тўсқинлик қиларди.

4- Ислом олимларидан ҳам жуда беҳаловат эдик. Чунки Истанбул, Ал-азҳар, Ироқ ва Шом олимлари йўлимиздаги ошилмас ғовлардан эди. Зеро, улар дунёнинг ўткинчи завқ ва зийнатларига алданмайдиган, Куръони карим ваъда қилган жаннатга киришга тайёрланган ва ўз принципларидан қилчалик орқага чекинмайдиган кишилардир. Халқ уларга тобе бўларди, ҳатто султон ҳам улардан кўрқарди. Суннийлар шияларчалик олимларга боғлиқ эмасди. Шиялар асло китоб ўқимас, эвазига фақатгина олимларни таниш билан кифояланарди, султонга ҳам керакли аҳамият ва ҳурмат кўрсатишмасди. Суннийлар эса, кўп китоб ўқир, олимларнинг ва султоннинг сўзларидан чиқмасди.

Бу мавзуда жуда кўп йиғилишлар ўтказдик, фақат афсуски, ҳар гал олдимиздаги йўлнинг ёпиқ эканлигини кўрдик. Жосусларимиздан келган ҳисоботлар ҳаёлларни

пучга чиқарувчи ва конференцияларнинг натижалари ҳам ўрнига Ислоннинг ёйилиб кетиши сизни бесамара эди, лекин барибир умидсизликка тушмасдик. Аммо христианлик чалғитмасин.

Муҳаммадга ўша пайтдаги Шарқ ва Ғарб

Чунки, биз чуқур нафас олишни ва сабр қилишни одатга айлантиргандик.

Бир гал йигирма кишилик йиғилишимизга, нозирнинг

аҳолисининг ночор аҳволи ва қашшоқ турмуш тарзи қўл келган эди. Лекин энди ўша ноқулай шароитлар кетгач, ўзи олиб келган балоларни [Исломни назарда тутяпти] ҳам ўзи ўзи, энг буюк поплар ва бир қанча мутахассислар билан бирга олиб кетди. Бугун беҳад қувонч ва мамнуният ҳам қатнашганди. Уч соатдан кўпроқ давом этган бу билан вазиятнинг ўзгарганига гувоҳ бўлиб турибмиз. йиғилишимизда ҳеч бир натижага боролмадик. Лекин, бир Нозирлигимизнинг ва бошқа христиан ҳукуматларининг поп шундай деди: «Беҳузур бўлманг! Чунки христианлик саъй ҳаракатлари, ғайрат ва меҳнатлари натижасида фақат уч юз йил зулм чеккандан кейингина ёйилди. Умид мусулмонлар орқада қола бошлади. Христианлар эса қиламизки Масих ғайб оламидан бизга назар этиб, уч юз йил кейин бўлса ҳам, кофирларни [яъни мусулмонларни] марказларидан қувиб чиқаришни насиб этар. Биз қувватли

аста-секин қувватланиб боряпти. Узун асрлар мобайнида йўқотилган хуудларимизни қайтадан қўлга киритишнинг пайти келди. Исломиятни яксон ва танг-томири билан нобуд иймон ва узун сабр билан қуролланиб, ҳукмни қўлга килишда Буюк Британия давлати пешқадамлик қилмоқда.

киритиш учун, бутун воситаларга эга бўлиб, барча йўллари синашимиз керак. Христианликни муҳаммадийларнинг орасига ёйишга ҳаракат қилишимиз керак. Бир неча асрдан кейин бўлса ҳам натижага эриша олсак, жуда соз. Зеро, оталар болалари учун ишлайдилар».

Мустамлакалар нозирлигида англияликлар билан бирга, Франция ва Россиядан келган дипломат вадин пешволарининг иштирокида ҳам бир конференция ўтказилди. Жуда ҳам омадли эдим. Нозир билан орамиз яхши бўлганлиги учун, мен ҳам қатнашгандим. Конференцияда мусулмонларни парчалаб, Испания каби динларидан чиқариб иймонга келтиришнинг [христианлаштиришнинг] режалари ишлаб чиқилди. Лекин, борилган натижалар биз кутганчалик бўлмади. Мен ўша конференциядаги нутқларни “**Ила малакутил – Масих**” исмли китобимда ёздим.

Томирлари чуқур кетган улкан дарахтни қурутиб йиқитмоқ албатта қийинчиликсиз кечмайди. Лекин бу қийинчиликни аввал осонлаштириб, кейин енгишимиз керак. Христианлик бутун дунёга ҳоким бўлиш учун юборилган. Буни бизга Масих халоскоримиз ваъда қилган.

Имоми Раббоний ҳазратлари «**Мактубот**» китобининг 1-жилд, 275-мактубида айтадиларки: Сизнинг ушбунъмагга эришингиз, Ислом илмларини ўргатишингиз ва фикҳ ҳукмларини ёйишингиз туфайлидир. Чунки у диёрларни жаҳолат қоплаган ва бидъатлар ёйилган эди. Аллоҳу таоло севгили кулларининг муҳаббатини сизларга ҳам эҳсон этди, исломиятни ёйишга сизларни восита қилди. У ҳолда, дин илмини ўргатишга ва фикҳ аҳкомини ёйишга қўлингиздан келадиган барча имконларингизни сарфланг. Тинманг. Бу икки иш бутун саодатларнинг боши, юксалишнинг воситаси ва нажотнинг сабабидир. Кўп ҳаракат қилинг! Дин намояндаси сифатида майдонга чиқинг! У ердагиларга амри маъруф ва наҳйи мункар қилиб, ҳақ йўлни кўрсатинг! Музаммил сурасининг ўн тўққизинчи оятида маъолан: **«Раббингнинг ризолигига эришни истайдиганлар учун бу албатта бир насиҳатдир.»**-дейилди.

Кимсага қилмам шикоят, йиғлайман мен ҳолимга Титрайман маҳкум каби, боқсам истиқболимга.

этувчилардан эмас.
Қолаверса, Турк
ҳукумати ўша
пайтда жосусларни
тута оладиган
ташкilotга ҳам эга
эмасди.

Жуда ҳам қийин
етиб бордим.
Исмимнинг

кечган сафарим натижасида Истанбулга **Биринчи Қисм**

Муҳаммад эканлигини айтиб,

ИККИНЧИ ФАСЛ

Ҳижрий 1122, милодий 1710 йилда Мустамлакалар нозирлиги мени мусулмонларни парчалаш учун керакли ва етарли маълумотларни тўплаш ва жосуслик қилиш мақсадида Миср, Ироқ, Ҳижоз ва Истанбулга юборди. Айни тарихда ва айни вазифа билан назоратимиз жасоратли тўққиз кишини ҳам вазифалантирди. Бизга ҳожат бўлган пул, маълумот ва харита, ҳамда давлат арконларининг, олим ва қабила раисларининг исмлари ёзилган варақалар топширилди. Бир нарса ҳеч ёдимдан чиқмайди! Секретар билан хайрлашганимизда бизга айтдики: «Давлатимиз келажаги сизларнинг муваффақиятларингизга боғлиқ. Шунинг учун бор кучингиз билан ҳаракат қилингиз».

Мен Исломиятнинг халифалик маркази бўлган Истанбул сари, денгиздан йўлга чиқдим. Асл вазифамнинг ёнида унга қўшимча қилиб, уерда туркчани мукамал тарзда ўрганишим керак эди. Зотан аввалроқ Лондонда анча туркча ва Қуръон лисони арабча ва эронликларнинг тили бўлган форсчани ўрганган эдим. Лекин бир тилни ўрганиш бошқа, у тилни ўша миллатнинг мансубидек гапириш бошқа. Зеро биринчиси бир неча йилда ҳосил бўлгани ҳолда, иккинчиси нисбатан кўпроқ вақт талаб қиларди. Инсонлар мендан шубҳаланмасликлари учун, туркчани бутун нозик қирраларигача ўрганишим керак эди.

Мендан шубҳаланишади деб ҳеч ҳам безовта бўлмасдим. Чунки, мусулмонлар пайғамбарлари бўлмиш Муҳаммад алайҳиссаломдан ўрганганларидай сабр-тоқатли, очиқ қалбли ва яхши ниятлидирлар. Улар бизга ўхшаб, шубҳа

мусулмонларнинг ибодатхонаси бўлган масжидга қатнай бошладим. Менга мусулмонларнинг тартиби, тоза ва итбаткор бўлишлари жуда ҳам ёқди. Ўшанда ўз-ўзимга: «Бу беғараз инсонлар билан нима учун урушяпмиз? Масих халоскоримиз бизга шуни амр этганмиди?» дедим. Аммо, мен дарҳол бу шайтоний [!] фикрдан қайтдим ва вазифамни аъло даражада бажо келтиришга қарор бердим.

Истанбулда Аҳмад афанди исмли кекса бир олим билан танишдим. Ундаги назокатни, очик қалблиликни, кўнгил софлиги-ни ва ёрдам севарликни ўзимиздаги ҳеч бир дин пешвомизда кўрмагандим. Бу зот кеча кундуз Муҳаммад алайҳиссаломга ўхшашликка ҳаракат қиларди. Унга кўра, Муҳаммад алайҳиссалом энг комил, энг устун инсон эди ва ҳар зикр қилганида, кўзлари ёшланарди. Омадимни кўрингки, бирон марта бўлса ҳам ким эканлигимни, қаердан келганлигимни сўрамади. Менга «Муҳаммад афанди» деб мурожаат қиларди. Сўраган саволларимга жавоб берар, менга шавқат ва марҳамат билан муомала қиларди. Чунки, мени Туркияда ишлаш ва Муҳаммад алайҳиссаломни халифасининг соясида яшаш учун Истанбулга келган бир мусофир деб биларди. Зотан, мен ҳам ўша баҳона билан Истанбулда қолардим.

Бир кун Аҳмад афандига: «Ота-онам вафот этди, қариндошим ҳам йўқ. Менга мерос бўлиб ҳеч нарса қолган эмас. Ишлаб топиш, Қуръони каримни ва дин билгиларини ўрганиш, яъни ҳам дунёمنى, ҳамда охиратимни обод қилиш учун ислом марказига келдим»- дедим. Бу гапимга жуда севинди ва «Шу уч сабабдан сенга ҳурмат кўрсатиш лозим»-деди. Сўзларини айнан ёзаяман:

1. Сен мусулмонсан. Бутун мусулмонлар биродардир.

2. Сен мусофирсан. Пайгамбаримиз “саллаллоҳу Истанбулда
бўлган вақтларимда, бир мунча пул алайҳи ва саллам” «Мусофирга икромли бўлингиз!» - деб
эвазига бир жомеъ хизматчисининг ёнида
ётардим.

марҳамат қилганлар.

3. Сен меҳнат қилишни хоҳлайсан «**Меҳнатсевар кимса Аллоҳнинг дўстидир**» деган бир ҳадиси шариф бор. Бу сўзлар менга жуда ҳам ёқиб тушган эди. Ўз-ўзимга: «Кошки христианликда ҳам шунга ўхшаш порлоқ ҳақиқатлар бўлса, афсуски, ҳеч бири йўқ.»- дедим. Лекин, мени ачинтирадиган ягона нарса – мана шундай буюк ва олий диннинг мағрур ва ҳаётдан беҳабар баъзи кимсалар кўлида увол бўлиши, яъни заифлаши эди.

Аҳмад афандига: «Қуръони каримни ўрганмоқчиман»-дедим. «Бошустига, сенгаўргатаман»- деди. Фотиҳасурасидан ўргатишни бошлади. Қуръони каримни ўрганишдан аввал таҳорат олар ва менга ҳам олдирадди. Қиблага қараб ўқитар, ўқиганларимизнинг маъноларини ҳам очикларди. Баъзи калималарни ўқишда жуда ҳам қийналардим. Икки йил ичида Қуръони каримни бошидан охиригача ўқидим.

Мусулмонларнинг таҳорат деган нарсаси, баъзи аъзоларини ювишдан иборатдирки: 1) Юзни ювиш, 2) Бармоқлардан тирсаккача ўнг қўлни ювиш, 3) Бармоқлардан тирсаккача чап қўлни ювиш, 4) Бошни, қулоқларнинг орқасини ва бўйинни масҳ этиш, 5) Ҳар икки оёқни ювиш.

Мен мисвоқ қўлланишдан жуда ҳам беҳузур бўлардим. **Мисвоқ** - мусулмонларнинг таҳоратдан аввал оғиз ва тишларини тозалайдиган бир дарахт новдасидир. Мен бу новдани оғизга ва тишларга зарарли деб ўйлардим. Баъзан оғзимни яралаб қонатарди, лекин шундай бўлса ҳам, қўлланишга мажбур эдим. Чунки, уларнинг наздида мисвоқ қўлланиш Пайгамбар алайҳиссаломнинг муҳим суннати эди. Бу дарахтнинг жуда фойдали эканлигини айтишди. Ҳақиқатан ҳам бироз вақтдан кейин тишларимнинг қонаши тўхтади. Инглизларнинг кўпчилигида бўладиган оғзимдаги ёмон ҳид ҳечам қолмади.

Хизматчининг исми Марвон афанди эди. Марвон - Муҳаммад алайҳиссаломнинг бир саҳобасининг исми. Бу хизматчи жуда асабий одам эди. Исми билан мақтанар ва менга: «Бир ўғлинг бўлса, исмини Марвон қўй, чунки Марвон исломнинг буюк мужоҳидларидандир»- дерди.

Кечки таомларни Марвон афанди тайёрларди. Мусулмонларнинг байрами бўлган жума куни ишга бормасдим. Ҳафтанинг қолган кунларида Холид исмли бир дурадгор ёнида, ҳафталик иш ҳақи олиб ишлар эдим. Фақат эрталабдан тушгача ишлаганим учун, ишчиларга берадиган ҳақнинг ярмини менга берарди. Дурадгор бўш пайтларда Холид бин Валиднинг фазилатларидан кўп гапирарди. Холид бин Валид Муҳаммад алайҳиссаломнинг саҳобаларидан бўлиб, буюк мужоҳиддир. Ҳар хил исломий фатҳлар қилган, лекин Умар бин Хаттобнинг уни вазифадан олиши дурадгорни хафа қиларди^[2].

Иш хўжайним бўлган дурадгор Холид, ахлоқсиз ва тез аччиқланадиган асабий бир эди. Нима бўлганда ҳам, менга жуда ишонарди. Балки бу ишончи, сўзидан ҳеч чиқмаганим учундир. Ёлғиз вақтларида шариятга аҳамият бермасди, лекин дўстларининг ёнида шариятнинг амрларини бажарарди. Жума намозига тўлиқ борарди, бироқ қолганларини аниқ билмайман.

Нонуштамни дўконда ердим. Ишдан кейин пешин намози учун масжидга бориб, аср намозигача шу ерда қолардим. Аср намозидан кейин Аҳмад афандининг уйига бориб икки соатгача Қуръони карим, арабий ва туркча тил дарсларини олардим. Ҳафталик топишимни, мени жуда аъло ўқитгани учун ҳар жума унга берардим. Ҳақиқатан ҳам,

^[2] Холид бин Валиднинг ўрнига тайинланган Убайда бин Жарроҳ ҳам за-фарли урушларни давом эттиргандан кейин ғалабанинг Холид сабаби би-лан эмас, Аллоҳу таолонинг ёрдами туфайли эканлиги англашилди.

менга [Қуръони каримни, ислом динининг шартларини ва арабий ва турк тилларини жуда теран, ғоят мукаммал тарзда ўргатарди.

Аҳмад афанди бўйдоқ эканлигимни билиб, қизларидан бирини менга бермоқчи бўлди. Мен эса, унинг таклифини

қадахнинг охирги томчисигача ичишдан бошқа чорам йўқ эди. Шунинг учун жим бўлдим ва вазифамга давом эттим.

Аҳмад афанди билан хайрлашганда, кўзларига ёш олди ва менга: «Ўғлим! Аллоҳу таоло ёрдамчинг бўлсин! Йўлинг тушиб, яна Истанбулга келганингда ҳаётда бўлмасам, мени рад этдим. У сўзида қаттиқ туриб, менга уйланиш – хотирлагин. Рухимга **Фотиҳа** ўқигин! Расулуллоҳнинг Пайғамбарнинг суннати эканлигини, Пайғамбарнинг ёнида, маҳшар кунда учрашармиз»- деди. Ҳақиқатан мен **«Менинг суннатимдан юз ўгирганлар мендан эмаслар»** ҳам жуда маҳзун бўлдим ва кўз ёши тўқдим, лекин вазифам деганини айтарди. Бу воқеа, муносабатларимизнинг ҳисларимдан ҳам устун эди. узилишига сабаб бўлишини фаҳмлаб, унга ёлғон гапирдим: «Менда жинсий ожизлик бор». Шу сўзим билан эски дўст ва аҳбобликнинг давом этишини таъминладим.

Икки йил Истанбулда бўлгач, Аҳмадафандига ватанимга қайтиш истагимни айтдим. «Кетма, нима учун кетяпсан? Истанбулда нима ахтарсанг ҳаммаси бор. Аллоҳу таоло бу шаҳарга дин ва дунёни бирликда берган. Айтгандай, ота-онанг вафот этганини, қариндош уруғларинг йўқ эканлигини айтган эдинг. Ундай бўлса Истанбулга тамоман жойлаш»-деди. Аҳмад афанди менга жуда ҳам ўрганиб қолган эди. Шу боис, мендан айрилишни истамас ва Истанбулда қолишим учун қистарди. Лекин, ватаний вазифам мени, Лондонга

Инсонга садоқат ярашар, кўрса ҳам икром. Тўғриларнинг ёрдамчисидир ҳазрати Аллоҳ!

қайтиб, хилофат маркази ҳақида тўплаган тафсилотли ҳисоботни бериб, яна амрлар олишим учун ундарди.

Истанбулда бўлган муддат мобайнида Мустамлакалар назоратига кузатган ҳодисаларим ҳақида ой сайин бир рапорт юбориб турардим. Бир гал рапортимда, мен ёнида ишлаётган одам, менга ливота [багабозлик] қилишни хоҳласа, нима қиламан деб сўраган эдим. Жавобда менга: «Бу иш мақсадга эришишни осонлаштира, ҳечам иккиланма»- дейилди. Бу жавобни ўқиб, қаттиқ ғазабландим, худди дунё бошимга йиқилгандай бўлди. Ҳа, бу тубанликнинг бизда, яъни Англияда оммавий эканлигини авваллари ҳам билардим, лекин бунинг менга бошлиқларим тарафидан амр қилиниши ҳаёлимга ҳам келмаганди. Нима ҳам қилардим, кўтарилган

Биринчи Қисм

УЧИНЧИ ФАСЛ

Дўстларим мендан олдин Лондонга қайтиб Назоратдан янги амрлар олган экан. Мен ҳам қайтгач янги амрлар олдим. Бироқ, афсуски атиги олти киши қайтиб келган эдик.

Қолган тўрт жосусдан бири, секретарнинг айтишича, мусулмон бўлиб, Мисрда қолган экан. Лекин секретар барибир хурсанд эди, чунки у сир бермабди деди. Иккинчиси Россияга кетиб шу ерда қолган экан, у зотан рус асли эди. Секретар бунинг ватанига кетгани учун эмас, балки Россия ҳисобига Мустамлакалар назоратида жосуслик қилиб, вазифаси битгач кетди деб жуда қайғурарди. Учинчиси эса, яна секретарнинг айтишича Боғдод атрофида Имора деган жойда вабо касаллигига чалиниб ўлган экан. Тўртинчисини Назорат Яманнинг Санъа шаҳригача таъқиб қила олибди. Бир йилгача рапортлари келиб турган ундан кейин рапортлари тўхтаб, нозирликнинг бутун ғайратларига қарамасдан, дом дараксиз кетибди. Нозир бу тўрт одамнинг ғойиб бўлишини фалокат деб қабул қиларди. Чунки биз вазифалари кўп, аҳолиси эса оз миллатмиз. Шунинг учун, ҳар бир инсонимиз устида жуда пухта ҳисоб қиламиз.

Секретар илк берган бир қанча ҳисоботларимдан кейин тўрталамизнинг ҳисоботларимизни тадқиқ қилиш учун, бир йиғилиш тартиблади. Ҳамкасбларим вазифалари ҳақидаги ҳисоботларини топширгандан кейин, мен ҳам ҳисоботларимни бердим. Меникидан баъзи қисмларни ёзиб олдилар. Нозир, секретар ва йиғилишга қатнашганлардан бир қисми ишларимни юқори баҳоладилар. Лекин, барибир учинчи ўринда қолдим. Биринчиликни ҳамкасбим Жорж

Белкод [George Belcoude], иккинчиликни эса Генри Франс [Henri Franse] эгаллаганди.

Турк ва Араб тиллари билан бирга Қуръони карим ва шариатни ҳам жуда яхши ўзлаштирган бўлсам-да нозирликка Усманий давлатининг нозик нуқталарини кўрсатадиган моҳиятда ҳисобот тайёрлай олмаган эдим. Икки соат давом этган йиғилишдан кейин секретар бу муваффақиятсизлигим сабабини сўради. Мен эса «Асл вазифам тил билан Қуръон ва шариатни ўрганиш эди. Бундан бошқа ишларга вақт ажратолмадим, лекин келаси сафар сизни мамнун этаман»-дедим. Секретар: «Шубҳасиз сен муваффақ бўласан, фақат биринчи бўлишингни истайман»- деди ва бундай деб давом этди: «Эй Хемфер, бу сафар сенга иккита вазифа берилди:

1- Мусулмонларнинг заиф нуқталари орқали уларнинг вужудларига кириб, ич органларини бир биридан жудо қилишимизни таъминлайдиган нуқталарни аниқлаш. Душманни мағлуб қилишнинг ягона йўли ҳам шу.

2- Ўша нуқталарни аниқлаб, айтганларимни бажо келтирсанг [Яъни мусулмонларнинг орасини очиб, ўзаро низо ва адоватлар чиқарсанг] энг моҳир жосус атаниб, нозирлик медалига сазовор бўласан».

Лондонда олти ой қолиб, амакимнинг қизи Мария Швайга уйландим. Ўшанда мен 22, у эса 23 ёшда эди. Мария Швай ўрта зеҳнли, маданиятли, жуда гўзал бир қиз эди. Ҳаётимнинг энг нашъали, бахтли дамларини, ўша кунларда у билан ўтказдим. Аёлим ҳомила эди. Тунғич фарзандимизни кутаётганимизда Ироққа кетишим учун амр келди.

Ўғлимнинг дунёга келишини кутаётган бир пайтда бундай амрнинг келиши мени бениҳоя хафа қилди. Лекин ватанимга бўлган эътиборим, аҳамиятим ва ҳамкасбларим орасида биринчи бўлиб шон-шуҳрат қозониш иштиёқи эрлик ва оталик ҳисларимнинг устида эди. Шу боис ҳеч иккиланмасдан амрни қабул қилдим. Рафикам, сафарни фарзанднинг туғилишигача кечиктиришимни жуда истарди,

мен эса унинг сўзларига аҳамият бермадим. Хайрлашар эканмиз, иккимиз ҳам йиғладик. Аёлим: «Мендан хатларингни узма! Мен ҳам сенга, янги ва олтиндай киммат уй-жойимиз ҳақида хатлар ёзаман»- деди. Бу сўзлари билан қалбимда бир бўрон кўзгатиб улгурган эди. Қалбимдаги ўша безовталиқ туфайли сафаримни бекор қилишимга бир баҳя қолди. Лекин ўз вақтида ўзимни қўлга олиб, ҳисларимни жиловлаб олдим. У билан видолашиб охириги таълимотларни олиш мақсадида назорат биноси томон равона бўлдим.

Олти ойлик сафар сўнггида Ироқнинг Басра шаҳрига етиб бордим. Бу шаҳар ҳалқининг бир қисми сунний, бир қисми эса шия эди. Қабилалар шаҳри бўлган Басрада араб, форс ва бироз христиан аҳоли бор эди. Ҳаётимда биринчи марта шия ва форслар билан ўша ерда учрашдим. Сўз очилган экан бироз шиялик ва суннийлик ҳақида гапириб берай:

Шиялар, Муҳаммад алайҳиссаломнинг қизи Фотима-нинг эри ва Муҳаммад алайҳиссаломнинг амакисининг ўғли бўлган Али бин Абу Толибга тобе эканликларини даво қилишади. Муҳаммад алайҳиссалом ўзидан кейин Алини ва унинг авлоди бўлган ўн бир имомни халифа тайин этган, дейишади. Менимча Али, Ҳасан ва Ҳусайннинг хилофати хусусида шиялар ҳақли. Чунки, ислом тарихидан тушинишимча, Али халифа бўла оладиган даражада мумтоз ва юксак сифатларга соҳиб бириси эди. Муҳаммад алайҳиссаломнинг Ҳасан ва Ҳусайнни халифа тайин этишига келсак, буни аниқ билмайман. Бироқ мени шубҳалантирган нарса, Муҳаммад алайҳиссалом Ҳусайннинг ўғли ва набираларидан саккизтасини халифа тайин этишидир. Чунки, Муҳаммад алайҳиссаломнинг вафотида Ҳусайн ҳали ёш бола эди. Бунинг саккиз набиралик бўлишини қаердан билган? Шояд Муҳаммад алайҳиссалом чиндан ҳам Пайғамбар бўлса, Масихнинг келажақдан хабар берганидек Аллоҳу таолонинг билдириши орқали келажақни билиши мумкин эди. Лекин, Муҳаммад алайҳиссаломнинг пайғамбарлиги, биз христианларча шубҳалидир.

Мусулмонлар: «Муҳаммадалайҳиссаломнинг пайғамбар эканлигининг далили кўп. Булардан бири Қуръондир»-дерлар. Қуръонни ўқидим, ҳақиқатан жуда улуғ бир китоб. Ҳатто Тавротдан ва Инжилдан ҳам юксак деб айта оламан. Чунки ичида қоидалар, низомлар, ахлоқият ва ҳақозолар бор. Муҳаммад алайҳиссалом каби ўқиб-ёзмаган бир зотнинг мана шундай оламшумул китобни қандай келтирганига ҳайрон қоламан. Ҳаттоки кўпни кўрган, кўпни кезган кимсалар ҳам эришолмаган жуда олий ахлоқ, онг ва шахсиятга қандай эришганига ақл бовар қилмайди. Ёки бўлмаса, булар ҳақиқатан Муҳаммад алайҳиссаломнинг пайғамбарлигини тасдиқловчи далиллармиди, ажабо? Муҳаммад алайҳиссаломнинг пайғамбарлиги хусусида ҳақиқатни топиш учун доимий текшириш ва изланишлар олиб борардим. Бу ташвишимни бир гал Лондондаги попнинг бирига айтган эдим. Таассуб ва ўжарлик билан ғўлдираб, ишонарли ва қониқтирадиган жавоб ҳам беролмаган эди. Бир неча марта Туркияда Аҳмад афандидан сўраганимда ундан ҳам қаноатлантирадиган жавоб ололмадим. Лекин бу ерда шунини тан олишим керакки, аслида жосуслигим маълум бўлиб қолар ёки мендан шубҳаланар деган ҳавотирда Аҳмад афандидан очикча сўрай олмагандим.

Мен Муҳаммад алайҳиссаломни жуда қадрлардим. Шубҳасиз У биз китобларда ўқиган Аллоҳнинг пайғамбарларидандир. Бироқ, мен бир христиан сифатида ҳануз Унинг пайғамбарлигига иймон келтирган эмасман. Шубҳасиз У доҳийлардан ҳам анча поғона баланддадир.

Суннийлар эса, «Мусулмонлар Пайғамбарнинг вафотидан кейин Абу Бакр, Умар, Усмон, Алини халифаликка лойиқ кўрганлар»- дейишади.

Шунга ўхшаш ихтилофлар бутун динларда, айниқса христианларда жудаям кўп. Умар ҳам, Али ҳам вафот этиб кетганлари учун, бу муноқашаларни давом эттиришнинг ҳеч қандай фойдаси йўқ деб ўйлайман. Менимча мусулмонлар,

агар ақлли бўлсалар, жуда эски кунлари ҳақида эмас, балки бугунлари учун бош қотиришган бўларди.^[3]

Бир куни Мустамлакалар назоратида сунний ва шия ихтилофидан сўз очиб: «Мусулмонлар агар ҳаётни озгина тушунсалар, ораларидаги шия-сунний ихтилофини бартараф қилар ва бирлашар эдилар»- дедим. Бири дарҳол сўзимни кесиб: «Сенинг вазифанг ўша ихтилофни олов олдиришдан иборат, мусулмонларни яраштириш йўллари устида бош қотириш эмас»- деб мени ўсал қилганди.

Секретар Ироқ сафарига чиқишдан аввал менга: «Эй Хемфер, билгинки, Аллоҳ, Ҳобил ва Қобилни яратганидан бери, инсонлар орасида табиий ихтилофлар бор. Бу келишмовчиликлар Масих ерга қайтгунгача давом этади. Ранг, қабила, ер, миллий ва диний ихтилофлар шу жумладандир.

Бу сафар вазифанг, ўша ихтилофларни яхшилаб ўрганиш ва нозирликка маълумот беришдир. Мусулмонлар орасидаги ихтилофни қизиштира олсанг, Британия олдида энг улуғ бурчингни адо этган бўласан.

Биз инглизлар, фаровон, бахтли ва саодатли турмуш кечиришимиз учун, бутун дунё давлатларида ва мустамлакаларимизда фитна ва келишмовчиликлар чиқариб,

^[3] Халифа хусусида гапириш ва ишониш, шияликнинг асосларидандир. Суннийларга кўра, бу хусусда гапириш ҳам ҳожат эмас. Ёш инглиз дин илмлари билан дунё илмларини фарқлай олмаяпти. Мусулмонлар у ҳам айтгандай дунё илмларида доимо янгиларини, мукамалроғини топганлар, фанда, техникада, ҳисобда, меъморликда, табобатда, ақлга ва тажрибага асосланиб, ҳамма вақт тараққий этганлар. Христианлар эса, фанда ақлга амал қилишни, илгарилашни гуноҳ деб, динда эса, ўз ақлларича ўзгартиришлар ясаганлар. Италиялик машҳур географ Галилей ернинг айланишини мусулмонлардан ўрганиб айтгани учун, поплар уни кофирликда айблагани етмагандек зиндонга ҳам ташлаганди. Охири, ер қурраси айланмайди деб, тавба қилиб, попларнинг қўлидан қутилди. Мусулмонлар дин, иймон илмларида ақлга эмас, ёлғиз Қуръони каримга ва Ҳадиси шарифларга амал қиладилар. Ақл ҳокимлик қилолмайдиган бу илмларни, христианларга ўхшаб ўз бошимча ўзгартиравермайдилар.

оловлантириб туришга мажбурмиз. Усмонли давлатини ҳам, фақатгина шундай фитналар билан йиқита оламиз, акс ҳолда аҳолиси оз миллат, кўп бўлган миллатга қандай қилиб ҳукм ўтказа олади? Бутун кучинг билан, заиф нуқталарини изла, топ ва шу ердан ичкарига кир. Билгинки Усмонли давлати ва Эрон, ҳозир ҳаётларининг энг заиф даврларини бошдан кечирипти. Тарих “Бутун инқилобларнинг манбаи халқнинг исёни” эканлигини бизга исботлаб турибди. Агар мусулмонларнинг бирлиги, меҳр-оқибатлари бузилиб, қувватлари емирилса, уларни йўқотишимиз осонлашади»-деди.

ТАВҲИД ДУОСИ

Ё Аллоҳ, ё Аллоҳ. Ло илоҳа иллоллоҳ Муҳаммадун Расулulloҳ. Ё Раҳмон, ё Раҳим, ё афувву ё Карим, фаъфу анний варҳамний ё арҳамар-Роҳимийн! Таваффани муслиман ва алхиқни биссолиҳийн. Аллоҳум-мағфирлий ва ли обо-и ва уммаҳоти ва ли обо-и ва уммаҳот-и завжатий ва ли-аждодий ва жаддотий ва ли-абнои ва банотий ва ли ихватий ва аҳавотий ва ли-аъмомий ва аммотий ва ли-аҳволий ва ҳолотий ва ли-устозий Абдулҳаким-и Арвосий ва ли коффатил муъминина вал муъминот. “Раҳматуллоҳи таоло алайҳим ажмоъин.”

Биринчи қисм

ТЎРТИНЧИ ФАСЛ

Басрага бориб, бир жомега жойлашдим. Жоменинг имоми Шайх Умар Тойй исмли араб насли ва сунний бир зот эди. У билан танишиб суҳбатлаша бошладим, лекин суҳбатнинг бошидаёқ мендан шубҳаланиб, мени савол ёмғирига тутди. Мен Туркиянинг Иғдир шаҳриданман, Истанбулдаги Аҳмад афандининг талабасиман. Холид исмли бир дурадгорнинг ёнида ишладим- деб, бу таҳликали суҳбатдан ўзимни аранг қутқардим ва Туркияда бўлган кезларимда олган маълумотларимдан гапириб бердим. Бир неча жумла туркча сўзлашдим. Имом кўзлари билан у ердан бирига ишорат қилиб, менинг туркчамни тўғри ё нотўғрилигини сўради. У ҳам ижобий ишорат берди. Имомни ишонтирганимдан ўзимда йўқ хурсанд бўлдим, лекин, бир неча кундан кейин имом афандининг мендан гумонсираб юрганини ва мени турк айғоқчиси деб таҳмин қилаётганини англаб ҳаёлларим пучга чиқди. Ундан кейин, Султон тарафидан вилоятга тайинланган волий [ҳоким, амир] билан ораларида ихтилоф ва адоват борлигидан хабар топдим.

Шайх Умар афандининг жомесидан узоқлашиб, шу атрофда мусофир ва хорижликлар турадиган бир карвонсаройдан хона киралаб, ўша ерга кўчдим. Карвонсарой соҳиби Муршид афанди деган аҳмоқ бир одам эди. Ҳар тонг рохатимни бузар, бомдод азони ўқилар-ўқилмас, намозга турғазиш учун келиб эшигимни қаттиқ-қаттиқ қоқарди. Айтганини қилишга мажбур эдим. Шу боис, туриб бомдод намозини ўқирдим. Кейин менга «Бомдод намозидан сўнг ҳар куни Қуръони карим ўқийсан»- деди. Бир дафъа: «Қуръони

карим ўқимоқ фарз эмаску ахир, мунча қаттиқ қистайсиз?»-дедим. Жавобан: «Бу вақтда ухласанг, карвонсаройга ва карвонсарой мўминларига фақирлик ва бадбахтлик келтирасан»- деди.

Унинг бу талабини бажо келтириш мажбуриятида қолдим, агар ишламасам, мени мусофирхонадан қувишини айтиб пўписа қилди. Шунинг учун, азондан кейин тезда бомдод намозини ўқир ва ҳар куни бир соатдан зиёд Қуръони карим ўқир эдим.

Бир куни Муршид афанди ёнимга келиб: «Сен бу хонани киралаганингдан кейин бошимга ғам-ташвиш келадиган бўлди. Мен буни сенинг бахтсизлигингдан деб билиман чунки, сен бўйдоқсан. Бўйдоқлик эса, бахтсизликдир. Сен ё уйланасан, ёки бу ерни тарк этасан»- деди. Унга «Уйланадиган молим йўқ»- дедим. Аҳмад афандига айтганимни унга айтолмасдим, зеро Муршид афанди рост ёки ёлғон сўзлаганимни билиш учун, авратимни очиб текшириб қўришдан ҳам тоймайдиган қайсар одам эди.

Пулим йўқлигини айтгач, Муршид афанди: «Эй заиф иймонли! Сен Аллоҳнинг: **«Агар улар камбағал бўлсалар, Аллоҳ уларни лутфи-карами билан бойитади»^[4]** маъолидаги оятини ўқимаганмисан?»- деди. Шошиб қолдим. Охирида: «Хўп мен уйланаман, лекин керакли бўлган пулни таъминлашга розимисиз? Ёки камхаржли бир қиз топа оласизми?»- дедим.

Муршид афанди бироз ўйлангандан кейин: «Мен билмайман! Ражаб ойининг бошигача ё уйланасан, ёки мусофирхонадан чиқасан»- деди. Ражаб ойининг бошигача йигирма беш кун қолган эди.

Шу муносабат билан исломий ойларни ҳам айтиб ўтай; Мухаррам, Сафар, Раби-ул аввал, Раби-ул охир, Жамозий-ул аввал, Жамозий-ул охир, Ражаб, Шаъбон, Рамазон, Шаввол, Зулқаъда ва Зулҳижжа. Уларнинг ойлари ўттиз кундан

^[4] Нур сураси, оят: 32

ошмаганидек йигирма тўққиз кундан ҳам кам бўлмайди. Ва ва ҳатто баъзилари шияларни кофирликда айблашларига ой ҳисобига суянади. қарамасдан, у ҳечам шияларни ранжитмасди. Наждлик Бир дурадгорнинг ёнида иш топиб, Муршидафандининг Муҳаммад суннийларнинг тўрт мазҳабидан бирига тобе мусофирхонасидан чиқдим. Овқатим ва ётишим иш бўлишларини тақозо қиладиган ҳеч қандай сабаб йўқ деб соҳибининг зиммасида бўлиш шarti билан, жуда оз иш ҳақиға келишдик. Ражаб ойи бошланмасдан ашёларимни дурадгорнинг дўконига кўчириб олдим. Абдурризо исмли дурадгор Хуросонли бир шия бўлиб, мард одам эди. Менга ўғлидек муносабатда бўларди. Унинг ёнида бўлиш фурсати-дан фойдаланиб, форсий ўргана бошладим. Эронли шиялар

даво қилар ва ҳар гал: «Аллоҳнинг китобида бу мазҳаблар ҳақида ҳеч қандай далил йўқ» деган гапни тўтиқушдай такрорлагани такрорлаган эди. Бу хусусда нозил бўлган ояти карималардан ғофил колар ва айтилган ҳадиси шарифларга ҳам аҳамият бермасди.

Тўрт мазҳаб масаласига келсак: Суннийлар орасидан,
ҳар куни аср вақтида унинг ёнида йиғилиб, сиёсатдан

бўлган Муҳаммад алайҳиссаломнинг иқтисодгача,
хил мавзуларда суҳбатлашардилар.

Пайғамбарлари
ҳар
ўлимидан бир аср

ўтиб, қуйидаги тўрт олим зухур этди: Абу

Ўз ҳукуматларига ҳам, Истанбулдаги халифага ҳам тил текказишарди. Четдан бошқа одам келганида, дарҳол мавзунини ўзгартириб, шахсий масалалари ҳақида гапириша кетарди.

Менга жуда ишонишарди. Кейин тушундим-ки, туркча

Ҳанифа, Аҳмад бин Ҳанбал, Молик бин Анас, Муҳаммад бин Идрис Шофъий. Баъзи халифалар ҳам суннийларни шу тўрт олимдан бирини тақлид этишга мажбурлашди. Бу тўрт олимдан бошқа ҳеч ким Қуръони каримдан ва суннатдан

билганим учун мени Озарбайжон ҳалқидан деб, гумон ижтиҳод этолмайди, яъни аҳком чиқара олмайди дедилар. қилишаркан.

Менимча бу ҳаракат, мусулмонларнинг илм ва фикрлаш Бизнинг дурадгор дўконига бир йигит тез-тез кириб эшикларининг бекилишига сабаб бўлган. Ислоннинг турарди. Илм талабаси қиёфатида ва арабий, форсий, туркча биларди. Исми **Муҳаммад бин Абдулваҳҳоб Наждий** эди.

ривожланишдан тўхташига, ўша ижтиҳод тақиқи сабаб кўрсатилмоқда.

Бу йигит жуда баланддан гапирадиган ва ғоят асабий бир мазҳабларини ёйиш учун мана шу нотўғри кимса эди. Усмонли ҳукуматини кўп қораласа ҳам, Эрон мулоҳазадан

Шиялар ўз

фойдаланишган

ди.

Бошланғичда

кўпайган ва суннийлар сонига етиб қолганди. Бундай ҳам Истанбулдаги халифага мухолиф эди. Фақат сунний бўлган бу йигит, форсийни қаердан ва қандай ўргангани

бўлиши табиийдир, чунки ижтиҳод бир қуролга ўхшаб, ислом фикҳини, яъни аҳком илмларини ўзгартирар, Қуръони ва шия бўлган Абдурризо билан қандай дўстлашгани менга карим ва суннат тушунчасини янгиларди. Ижтиҳодни қоронғи эди. Бу шаҳарда суннийлар, шиялар билан тотув ва қардош каби кўринарди. Шаҳар мўминларининг кўпчилиги ҳам арабий, ҳамда форисийни биларди. Туркча биладиганлар ҳам кўп эди.

тақиқлаш эса, муддати ўтган қурол сингари ислом аҳкомини маълум бир рамкада ушлаб туради. Бу эса ўз навбатида фикрни ўтмаслаштириш ва замоннинг талаб эҳтиёжларига қулоқ солмаслик демакдир. Агар сенинг қуралинг эскирган,

Наждлик Муҳаммад кўринишда сунний эди. душманники мукамал бўлса, эртами кечми албатта мағлуб Суннийларнинг кўпчилиги шияларга қарши гапиришларига бўлишга маҳкумсан. Ўйлайманки яқин келажакда Аҳли

суннат йўлидан баъзи ақлли кимсалар чиқиб яна ижтиҳод қилишга эрк беришади. Агар ижтиҳод эшикларини қайта очмасалар, яна бир неча аср ўтгач, суннийлар камайиб, шиялар аксариятни ташкил қиладиган замонлар келади.^[5]

[Аҳл-и суннатнинг тўрт мазҳабининг иймонлари, эътиқодлари, ишонган нарсалари орасида ҳеч қандай фарқ йўқ. Фақат ибодатларида озгина фарқлилик бор, бу ҳам мусулмонлар учун қулайликдир. Шиялар эса иймонда ўн икки фирқага айрилганлар ва занглаган қурол ҳолига келганлар. Булар «Милал ва Ниҳол» китобида батафсил ёзилган.]

Ўзига бино қўйган наждлик Муҳаммад Қуръонни ва суннатни тушуниш борасида ўз нафсига бўйсунарди. Нафақат ўз замонидаги олимлар ва тўрт мазҳаб имомининг айтганларини, балки Абу Бакр, Умардек саҳоба улуғларининг райларини ҳам назар-писанд қилмасди. Қуръоннинг бирон оятини уларнинг райларига ҳилоф деб гумонсираганида Пайғамбар:

«Мен сизга Қуръонни ва суннатни қолдирдим» – деган, йўқса «Мен сизларга Қуръонни, суннатни, саҳоба ва мазҳаб олимларини қолдирдим» демаганку^[6], тўғрими деб, доим ўз фикрини маъқулларди. Шунинг учун мазҳаб олимлари ва саҳобаларнинг райига қанчалик муҳолиф ва зид бўлишидан қатъи назар, Қуръон ва суннатга тобе бўлиш ҳар

^[5] Носсларда, яъни ояти карималарда ва Ҳадиси шарифларда очиқ билдирилмаган, яширин билдирилган аҳкомни англай оладиган теран олимларга **Мужтаҳид** дейилади. Мужтаҳид бўлиш учун лозим бўлган шартлар “**Саодат-и абадийя**” ва “**Фойдали билгилар**” китобимизда кенг ёзилган. Ҳижратдан тўрт юз йил ўтгач, бу шартларга молик бўлган олим етишмади. Ислом душманлари, зиндиклар, «ижтиҳод қиляпмиз»-деб, исломиятни ичкаридан йиқитишга ҳаракат қилдилар. Ҳолбуки, мужтаҳидлар, қиёматгача тўхтовсиз чиқиб туришади. Зотан ҳар турли ходисанинг аҳкоми, носслардан чиқарилган бўлиб, барчаси Аҳли суннат китобларида мазкурдир.

^[6] Наждлик Муҳаммад бу сўзи билан, Асҳоби киромга тобе бўлишни буюрган Ҳадиси шарифларни инкор қилмоқда.

бир мусулмонга фарздир^[7], - дерди.

Абдурризонинг уйида меҳмондорчиликдаги суҳбатда, Наждлик Муҳаммад билан шу ерда мусофир бўлган Қумли Шайх Жавод исмли бир шия олими орасида кизик бир муноқаша бўлди:

Шайх Жавод – Алининг мужтаҳид эканлигини қабул қила туриб, нега шиялардек унга тобе бўлмайсан?

Наждлик Муҳаммад – Чунки Али ҳам, Умар ва бошқа саҳобалар кабидир. Сўзи хужжат бўла олмайди, фақат Қуръон ва суннат хужжат бўлади. [Ҳолбуки Асҳоб-и киромнинг ҳаммасининг сўзлари хужжатдир. Пайғамбаримиз, улардан ҳар бирига тобе бўлишимизни амр қилди.^[8]]

Шайх Жавод – Пайғамбаримиз: **«Мен илмнинг қалъаси бўлсам Али унинг дарвозасидир»** деганига кўра, Али билан бошқа саҳобаларнинг орасида қандайдир бир фарқ бўлиши керак эмасми?

Наждлик Муҳаммад – Агар Алининг сўзи хужжат бўлсайди, Пайғамбар: **«Мен сизга Қуръон, суннат ва Алини қолдирдим»**- демасмиди?

Шайх Жавод – Ҳа, деярли шунга ўхшаш ҳадис айтилган, чунки, бир ҳадиси шарифда: **«Аллоҳнинг китобини ва Аҳл-и байтни қолдираяпман»**- деганлар. Али эса, Аҳл-и байтнинг энг буюғидир.

Наждлик Муҳаммад, Пайғамбарнинг ҳадисини инкор қилди.

^[7] Ҳозир, бутун ислом мамлакатларида саводсиз ва сотқинлар, диндор шаклига кириб олиб, Аҳли суннат олимларига ҳужум қилишмоқда. Саудий Арабистондан олган катта пуллар эвазига, ваҳҳобийларни макташмоқда. Ҳаммаси, ҳар ерда, наждлик Муҳаммаднинг юкоридаги сўзини курул сифатида қўлланмоқда. Ҳолбуки, Асҳоби киромнинг ва Аҳли суннат олимлари-ю тўрт имомнинг ҳеч бир сўзи Қуръони каримга ва Ҳадиси шарифларга зид эмас. Буларга ҳеч бир қўшимча қўшмасдан очиклаганлар. Ваҳҳобийлар инглизлар каби ёлғон-яшиқ гаплари билан мусулмонларни йўлдан урмоқда.

^[8] Муҳаммад алайҳиссаломнинг гўзал, муборак юзини кўрган мусулмонга «Саҳобий» дейилади. Бир нечасига «Саҳоба» ёки «Асҳоб» дейилади.

Шайх Жавод эса, наждлик Муҳаммадни бошқа таҳорат оларди.
“Бухорий” номли ҳадис китобини кўлига ишонтирадиган далиллар билан мот қилди.
олмоқчи бўлганида ҳам, яна таҳорат янгиларди. Суннийлар
Лекин наждлик Муҳаммад эътироз қилиб: «Сиз бу китобга қаттиқ
эътиқод қилишади.

Пайғамбарнинг: «**Мен сизга Аллоҳнинг китобини ва** Наждлик
Муҳаммад эса, Абу Ҳанифани назарига
Аҳл-и байтимни қолдирыпман» деганини даъво қиляпсиз. Хўш, Расулуллоҳнинг суннати қаерда
қолди?»- деди.

Шайх Жавод – Расулуллоҳнинг суннати, Қуръоннинг

илмасди ва «Мен Абу Ҳанифадан ҳам яхши биламан»- дерди. ^[9] Ундан ташқари «**Бухорий**» китобининг ярмини ботил деб даъво қиларди^[10].

изоҳидир. Расулulloҳ, «**Аллоҳнинг китобини ва Аҳл-и** [Хемфернинг
эътирофларини таржима қиларкан, **байтимни қолдирияман**»- деганлар. Аллоҳнинг китоби
қуйидаги ҳодисани хотирладик: Бир лицейда муаллим эдим. сўзидан, унинг изоҳи бўлган суннатни
ҳам назарда Дарсда бир талабам: «Устоз, жангда ўлган мусулмон шаҳид
тутганлар.

Наждлик Мухаммад – Аҳл-и байтнинг сўзлари

бўладими?»- деди. «Ҳа, албатта»- дедим. «Пайғамбар буни хабар берганми?»- деди. «Ҳа»- дедим.
«Денгизда фарқ бўлса

Қуръоннинг изоҳи бўлса, унда ҳадислар билан изоҳга нима ҳожат бор эди?

Шайх Жавод – Ҳазрати Пайғамбар вафот этганларида, Унинг уммати замоннинг эҳтиёжларига жавоб берадиган

ҳам, шаҳид бўладими?»- деди. «Ҳа бўлади, ҳамда савоби жуда ҳам кўп бўлади»- дедим. «Тайёрадан қуласа ҳам, шаҳид бўладими?» деди. «Ҳа, бўлади»- дедим. «Пайғамбаримиз буларни хабар берганми?»- деди. «Ҳа, албатта хабар берган»- дедим. Бир бир Қуръон тафсирига эҳтиёж сездилар. Шу сабабдан, қаҳрамонлик қилгандай ишшайиб: «Устоз! У ҳазрати Пайғамбар умматига, асл бўлган Қуръонга ва янги замоннинг эҳтиёжларига жавоб берадиган, Қуръонни тафсир

замонда тайёра бормиди»- деди. «Болам! Пайгамбаримизнинг 99 исми бор. Ҳар бир исми гўзал сифатини билдиради.

қила олдиған Аҳли байтга тобе бўлишни амр этганлар.

Ўша исмларидан

бири «**Жомиъул-калим**»дир. Яъни, Бу муноқаша менга жуда ҳам ёққанди. Наждлик

кўп нарсаларни бир калима билан изоҳ қиларди. Мана, Муҳаммад кекса Шайх Жавод ёнида

худди овчининг

Пайгамбаримиз «**Баланддан йиқилган кимса шаҳид**

қўлидаги чумчуқ каби, ҳаракат қила олмайдиған аҳволга тушди. Ўсал бўлган наждлик қайсар йигитнинг замондош олимларига бўлган ҳурматсизлиги, тўрт халифага аҳамият

бўлур»- деб марҳамат қилганлар»- дедим. Бу жавобимни бола хайрат билан қабуллаб, ноҳақлигини тан олди. Шунга ўхшаш, Қуръони каримда ва ҳадиси шарифларда кўп калималар ва бермаслиги, Қуръонни ва суннатни тушуниш хусусида ҳукмлар, яъни амрлар ва тақиқлар бордирки, ҳар бири ҳар мустақил бир қарашга соҳиб бўлиши ва ўзбошимчалиги уни хил маъноларни билдирмоқда. Бу маъноларни топишга овлаб қўлга киритиш борасида унинг энг заиф нуқталаридан ва ораларидан

лозим бўлганларини танлашга **Ижтиҳод**

эди. Ниҳоят мен ахтарган одамимни топган эдим.

Бу ёш такаббур қаерда-ю мен Истанбулда ёнида таълим олган Аҳмад афанди қаерда! Ораларида ер билан осмончалик фарқ бор. Аҳмад афанди салафлар каби, асқар тоғга ўхшарди. Ҳеч бир куч уни ўрнидан ўйнатолмасди. Абу Ҳанифанинг исмини зикр қилишни хоҳлаган вақтида туриб

қилиш дейилади. Ижтиҳод қилиш учун, теран олим бўлиш

^[9] Ҳозир баъзи мазҳабсизлар ҳам оғизларига шу гапни сақич қилиб олди. Ҳозир Туркияда ва ислом ўлкаларида баъзи диншунос профессор атоғига эга бўлган ахмоқлар ва жоҳилларнинг ҳам шундай гаплари кулокка чали-ниб турибди.

^[10] Бу холи Ҳадис илмидан умуман беҳабар эканлигини кўрсатмоқда.

керак. Шунинг учун суннийлар, жоҳилларнинг ўзбошимча кўра тафсир этишни келишиб олдик.

фикрларимизга

ижтиҳодларини тақиқлаганлар. Бундан ижтиҳодни умуман тақиқлашган деб, хулоса чиқариш катта хато бўлади. Чунки, ҳижратдан тўрт аср ўтгач, мутлоқ мужтаҳид [теран олим] ҳеч етишмаганлиги учун ижтиҳод қилинмаган, ижтиҳод эшиги ўзлигидан ёпилган эди. Қиёматга яқин Исо алайҳиссалом осмондан тушади ва Маҳдий чиқади, ана ўшалар ижтиҳод қиладилар.

Пайғамбаримиз “саллаллоҳу алайҳи ва саллам”: **«Мендан кейин, мусулмонлар етмиш уч фирқага бўлинади. Ёлғиз бир фирқагина жаннатга киради»**-деб марҳамат қилдилар. «Ўша ёлғиз фирқа кимлардир» дейилганда: **«Менга ва Асҳобимга тобе бўлганлардир»**-деб билдирдилар. Бир ҳадиси шарифда яна билдирдиларки: **«Асҳобим осмондаги юлдузлар кабидир. Қайси бирининг изидан юрсангиз ҳам ҳидоятга эришасиз!»** яъни тўғри йўлга, жаннатга олиб борадиган йўлга эришасиз. Абдуллоҳ бин Саба исмли яманлик яҳудий исломиятни ичкаридан емириш учун, мусулмонлар орасига Асҳоб душманлигини солди. Бу яҳудийга алданиб, Асҳоби киромга душман бўлган жоҳилларга **«Шия»** дейилди. Ҳадиси шарифларга амал қилиб, Асҳоби киромни севганларга ва уларга тобе бўлганларга эса **«Сунний»** дейилди.]

Мен наждлик Муҳаммад бин Абдулваҳҳоб билан жуда яқин дўстлик қурдим, доимо уни мақтардим. Бир куни унга: «Сен Умар ва Алидан ҳам буюксан. Пайғамбар ҳозир ҳаётда бўлганда эди, уларни эмас, сени ўзига халифа қилиб тайинларди. Мен Исломни сенинг кўлинг остида янгиланишидан ва юксалишидан умидворман. Исломни жаҳонга ёядиган ягона олим сенсан»- дедим.

Абдулваҳҳоб ўғли Муҳаммад билан Қуръонни, саҳобанинг, мазҳаб имомларининг ва муфассирларнинг тафсирларига тамоман зид бир шаклда, бутунлай ўз

Куръонни ўқиб, баъзи оятлар устида фикр юритардик. Бундан мақсадим, Муҳаммадни тузукқа тушириш эди. Зотан у ҳам ўзини инқилобчи қилиб кўрсатиш ва менинг ишончимни қозониш учун фикрларимни ҳеч гап-сўзсиз мамнуният билан қабул қиларди.

Бир куни унга «Жиход фарз эмас»- дедим.

– Аллоҳ: **«Кофирлар билан жанг қилинг^[11]»** деб буюриб турса, нега фарз бўлмасин?- деди. Мен:

– Ундай бўлса, Аллоҳ: **«Кофирлар билан ва мунофиқ-лар биланжиход қил^[12]»**- деб буюрса ҳам нега Пайғамбар мунофиқларга қаршижиход қилмади, дедим. [Ҳолбуки, кофирларга қарши йигирма етти мартажиход қилгани **“Мавоҳибу ладунния”**да ёзилган. Уларнинг қиличлари Истанбулда музейда намойиш қилинмоқда. Кундузлари мунофиқлар мусулмон кўриниб, Масжиди набавийда Расулulloҳ билан намоз ўқирдилар. Расулulloҳ “саллalloҳу алайҳи ва саллам” уларни билсалар ҳам, ҳеч бирига, сен мунофиқсан демадилар. Агар жанг қилиб, уларни ўлдирганда эди: «Муҳаммад алайҳиссалом ўзига иймон этганларни ўлдирди»- дейишарди.

Шунинг учун мунофиқларга қарши **сўз**, яъни тил биланжиход қилдилар. Чунки, фарз бўлганжиход бадан, мол ва сўз билан қилинади. Юқоридаги ояти карима эса, кофирларга ва мунофиқларга қаршижиход қилинишини амр қилса ҳам, бужиходнинг қай тарзда амалга оширилишини очиқча билдирмаганди. Пайғамбаримиз “саллalloҳу алайҳи ва саллам”, кофирларга қаршижиходни ҳарб йўли билан орқали бажо келтиргандилар.] Наждлик Муҳаммад:

– Пайғамбар уларга тил биланжиход этганди – деди. Мен: – Фарз бўлганжиход, тил билан бўладими? – дедим. У: – Расулulloҳ, кофирлар билан жанг қилганди – деди. Мен:

^[11] Тавба сураси, оят: 73 ^[12] Тавба сураси, оят: 73

– Пайғамбар кофирларга қарши, ўзини мудофа мақсадида жиҳод қилди, негаки кофирлар Уни ўлдирмоқчи бўлишганди – дедим.

“Тўғри” дегандай бошини ирғаб қўйди. Яна бир гал унга **Мутъа** никоҳи жоиз, дедим. У:

- Жоиз эмас – деб, тутакди. Мен:

- Аллоҳ: **«Улардан фойдаланганингиз эвазига,**

қарорлаштирилган меҳрларини беринг^[13]» – деб марҳамат қилганку^[14] дедим. У бўлса:

– Халифа Умар Пайғамбар замонида мавжуд бўлган икки мутъани тақиқлаган ва уни ишлаганга жазо беражагини эълон қилган эди – деди. Мен:

– Қанақа одамсан ўзи? Ўзинг халифа Умардан ҳам яхшироқ биладан дейсану яна Умарга тобе бўласан. Ҳатто, керак бўлса ўшанда Умар: «Пайғамбар руҳсат берганди, мен эса тақиқлаяпман» деганди^[15]. Сен нега Қуръон билан Пайғамбарнинг сўзини қўйиб, Умарнинг сўзини қўллайсан – дедим. У жавоб бермади. Тушундимки, мутъа [вақтинчалик] никоҳи ҳақидаги “ҳукм”имга тан берганди.

Ўша пайтларда наждлик Муҳаммаднинг жони аёл истаётганини сезардим, ўзи бўйдоқ эди. Унга «Кел, мутъа никоҳи билан биттадан хотин олайлик, улар билан бир кўнгилхушлик қилайлик» – дедим. Бош ирғаб қабул қилди. Бу фурсатни ғанимат билдим ва унга эрмак бўладиган аёл топишга сўз бердим. Менинг ғоям, унинг инсонлардан

^[13] Нисо сураси, оят: 24

^[14] Мутъа никоҳи, ҳозирги ўйнаш ҳаётига ўхшаган бўлиб, шиялар буни жоиз деб этикод қилишади.

^[15] Умар «радияллоҳу анҳ» асло ундай демаган. Инглиз жосуси, бутун хри-стианлар каби ҳазрати Умарга душман бўлганлигидан, бу тухмати билан ҳам ҳужум қилишни мўлжаллаган. «**Хужаж-и қатъия**»да келтириладики: «Умар «родияллоҳу анҳ» Мутъа никоҳини Расулulloҳнинг тақиқлаганини ва У зот тақиқлаган нарсани асло ишлатмаслигини айтди. Асҳоби киром-нинг ҳаммаси халифанинг бу сўзини қўлладилар. Ораларида ҳазрати Али ҳам бор эди».

торганиш ва андишасини йўқотиш эди. Бироқ у, бу ишнинг орамизда сир бўлиб қолишини ва исмини ҳам аёлга айтмаслигимни шарт қўшди. Оёғимни қўлимга олиб ўша ерда ёш мусулмон йигитларни беномус қилиб йўлдан оздириш учун Мустамлакалар вазирлиги тарафидан юборилган христиан аёлларга бордим. Улардан бирига масалани тушунтирдим. Қабул қилгандан кейин, унга София исмини бериб, наждлик Муҳаммадни унинг уйига олиб бордим. Уйда ёлғиз София бор эди. Наждлик Муҳаммад учун бир ҳафталик никоҳ аҳдини қийдик. У ҳам аёлга **Меҳр** сифатида бироз олтин берди. Энди мен ташқаридан, София эса ичкаридан, наждлик Муҳаммадни алдаб-аврай бошладик.

София наждлик Муҳаммаднинг бошини айлантириб, бўйнига сиртмоғини ўтказиб олишга муяссар бўлди. Зотан, у фикр ва ижтиҳод эркинлиги баҳонаси билан шарият ҳукмларини поймол қилишнинг нафсоний лаззатини тотиб улгурган эди.

Мутъа никоҳининг учинчи кунини шаробнинг ҳаром эмаслиги ҳақида узоқ баҳслашдим. У қанчалик ҳаром эканлиги ҳақида оят ва ҳадис келтирса ҳам, ҳаммасини ботилга чиқардим ва энг охири: «Язид, Умавий ва Аббосий халифаларининг шароб ичганлиги ҳақиқат-ку Ўшалар халифа бўла туриб йўлдан озгану, тўғри йўлда юриш сенга насиб бўлармиди, эй хумпар? Улар шубҳасиз Қуръонни ва суннатни сандан яхшироқ биларди. Улар Қуръон ва суннатдан шаробнинг ҳаром эмас, балки макруҳ эканлигини тушунишган эди. Яҳудий ва христианларнинг китобларида ҳам, шаробнинг мубоҳ эканлиги ёзилган. Бутун динлар Аллоҳнинг амрлари эмасми ахир. Ҳатто ривоятга кўра Умар: «Сиз ҳаммангиз воз кечмадингизми?»^[16] ояти нозил бўлгунча шаробичганди. Агар ҳаром бўлганда эди, Пайғамбар уни жазоларди. Пайғамбар уни жазоламаганига кўра, шароб ҳалолдир»- дедим. [Ҳолбуки Умар “родияллоху анх”, ҳаром

^[16] **Моид** сураси, оят: 91

бўлмасдан аввал ичарди, ҳаром этилгандан кейин эса, асло ичмади. Умавий ва Аббосий халифаларидан баъзиларининг шароб ичиши, спиртли ичимликнинг макруҳ эканлигини кўрсатмайди, балки ўзларининг фосиқ эканликларини, ҳаром ишлаганликларини кўрсатади. Чунки, жосус келтирган ояти карима ва яна бошқа ояти карималар ва ҳадиси шарифлар спиртли ичимликнинг ҳаром эканлигини очиқча билдирган. **“Риёд-ун-носихин”**да: «Бошланғичда шароб ичиш жоиз эди. Ҳазрати Умар, Саъд ибни Ваққос ва саҳобаларнинг бир қисми ичарди. Кейин Бақара сурасининг 219-чи ояти тушиб, катта гуноҳ экани билдирилди. Ундан кейин, Нисо сурасининг 42-ояти келиб, **«Маст ҳолда намозга яқинлашмангиз!»** деб буюрилди. Ниҳоят, Моида сурасининг 93- ояти келиб, шароб ҳаром бўлди. Ҳадиси шарифларда: **«Кўпи маст қиладиган нарсанинг ози ҳам ҳаромдир», «Шароб гуноҳларнинг энг каттасидир», «Ароқхўр билан дўстлик қурманг! Жанозасига борманг! Ундан қиз олиб, берманг», «Шароб ичиш, ҳайкалга сиғиниш кабидир»** ва **«Шароб ичганга, сотганга, тайёрлаганга, берганга Аллоху таоло лаънат этсин»** дейилди.]

Наждлик Муҳаммад: «Баъзи ривоятларга кўра, Умар шаробни сув билан аралаштириб ичаркан ва маст қилмаса ҳаром ҳам бўлмайди деган экан. Умарнинг бу фикри тўғри. Чунки, Қуръонда: **«Шайтон, шароб ва қимор билан орангизга адоват ва буғз уруғини экишни ва Аллоҳнинг зикридан ва намоздан сизни тўсишни хоҳлайди. Энди булардан воз кечарсиз, шундайми?»**^[17]» дейилган. Шароб маст қилмаган вақтда оятда билдирилган гуноҳларга сабабият бермайди. Шу боис, шароб маст қилмагунча, ҳаром бўлмайди»^[18]- деди.

^[17] Моида сураси, оят: 91

^[18] Ҳолбуки Пайғамбаримиз: **«Кўп ичилганда маст қиладиган суюқликнинг, маст қилмайдиган оз миқдорини ичиш ҳам ҳаромдир»**-деб марҳамат қилганлар.

Орамизда бўлган бу шароб тўғрисидаги муноқашани Софияга гапириб бердим ва унга жуда қувватли шароб ичиришини тайинладим. Кейин айтдики: «Худди сен айтган-дек роса шароб ичказим, аввал ўйнади ва ўша кеча мен билан бир неча марта яқинлик қилди.» Шундай қилиб, София билан бирга наждлик Муҳаммадни тамоман қўлга туширдик. Мустамлакалар вазири билан хайрлашаётганимда менга «Биз Испанияни кофирларнинг қўлидан [муслмонларни айтмоқда] шароб ва зино билан олдик. Яна ўша икки катта қувват билан бошқа бутун ҳудудларимизни ҳам қайтариб оламиз.» Бу сўзида қанчалик ҳақли эканлигини энди тушунапман.

Бир куни наждлик Муҳаммадга рўза масаласини очдим: «Қуёнда, **«Рўза тутишингиз ўзингиз учун янада хайрлироқдир^[19]»** дейилган, лекин фарз эканлиги айтилмаган. Ундай бўлса, рўза ислом динида суннатдир, фарз эмас»- дедим. Бу таклифимни рад қилиб: «Мени динимдан чиқармоқчимисан?»- деди. Мен уни бошқа тарафдан тузоққа тушириш мақсадида: «Дин қалбнинг тозаллиги, руҳнинг саломати ва бошқаларнинг ҳақиқага тажовуз қилмасликдир. Пайғамбар, **«Дин севгидир»** демаганми ахир? Аллоҳ ҳам Қуръони каримда: **«Сенга яқийн ҳосил бўлгунгача Раббингга ибодат эт!^[20]»** деб буюрмаганми?^[21] У ҳолда, инсонга Аллоҳ билан қиёмат куни ҳақида яқийн ҳосил бўлиб, қалби яхши, амали ҳам тоза бўлганда инсонларнинг энг фазилатлиси бўлади»- дедим. Бу сўзларимга нотўғри дегандай бош чайқади.

Бир гал унга: «Намоз фарз эмас экан» – дедим. «Нимага фарз эмас экан?» деди. Жавобан: «Аллоҳ Қуръонда: **«Мени эслаш учун намоз ўқи^[22]»** деган. Демак, намоздан мақсад

^[19] Бақара сураси, оят: 184 ^[20] Ҳижр сураси, оят: 99

^[21] Бутун ислом китобларига кўра, бу ерда яқийн - ўлим демақдир. Бу ояти карима, **«Ўлим онигача ибодат эт!»**- демақдир.

^[22] Тоҳо сураси, оят: 14

– Аллоҳни эсламоқдир. Ундай бўлса, намоз ўқиш ўрнига фақатгина Аллоҳни эслаб қўйишнинг ўзи кифоя қилади»-дедим.

У ҳам «Ҳа, бу гапингда жон бор, баъзи одамлар, намоз вақтларида намоз ўрнига Аллоҳни зикр қилишаркан^[23]»-деди. Унинг гапига жуда қувондим. Бу фикрни яхшилаб онгига сингдириш учун кўп ҳаракат қилдим ва меҳнатимнинг самарасини олдим. Охир-оқибат намозга бормайдиган, баъзан ўқиб, баъзан ўқимайдиган, айниқса бомдод намозларини тез-тез бой берадиган бўлиб қолди. Чунки, ярим кечагача у билан баҳслашиб ухлашига тўсқинлик қилардим. Саҳарлари ҳолсиз бўлгани учун, намозга туролмасди.

Наждлик Муҳаммаднинг елкасидан иймон либосини аста-аста еча бошладим. Бир куни Пайғамбар ҳақида ҳам у билан баҳслашишга урингандим. «Бундан кейин бу мавзуларда менга оғиз очсанг, муносабатимиз бузилади ва сен билан алоқамни узаман»- деб норозилигини билдирди. Бутун муваффақиятларим бир сонияда қуйиб кул бўлишидан қўрқиб, Пайғамбар ҳақида оғиз очишдан воз кечдим.

Мен бу жадликка тинмай суннийлик ва шияликдан бошқа, ўзича алоҳида бир йўл тутиши кераклигини талқин этардим. У ҳам бу фикримга эътибор берарди, чунки мағрурлардан эди. Унинг тизгинини София ёрдамида қўлга киритдим.

Яна бир сафар «Пайғамбар асҳобини бир-бирига қардош қилган тўғрими?»- дедим. «Ҳа»- деди. Бунинг устига, «Исломнинг аҳкоми ўткинчими, давомлими?»-дедим. «Албатта, давомли. Чунки Пайғамбар Муҳаммаднинг ҳалоли қиёмат кунигача ҳалол, ҳароми ҳам қиёмат кунигача

^[23] Пайғамбаримиз: «Намоз диннинг устунидир. Намоз ўқиган кимса динини қурган бўлади, ўқимаган эса, динини вайрон қилган бўлади» ва «Намозларингизни худди мен ўқиганимдек ўқинг!» деганлар. На-мозни бунга зид шаклда ўқиш катта гуноҳ. Қалб тозалигининг асосий бел-гиси, намозни тўғри ўқишдадир.

ҳаромдир»- деди. Мен ҳам: «Ундай бўлса, кел сен билан қардош бўлайлик»- дедим ва у билан қардош тутиндик.

Ўша кундан бошлаб ундан бир зум ҳам айрилмадим, ҳатто сафарга чиққанида ҳам бирга борардим. Унга катта аҳамият берар ва ардоқлардим, чунки ёшлигимнинг энг қиммат кунларини фидо қилиб эккан дарахтим, эндигина ҳосилга кира бошлаган эди.

Лондонга, Мустамлакалар нозирлигига ҳар ой бир рапорт юборардим. Назоратдан келаётган хабарлар жуда жасорат берувчи ва рағбатлантирувчи руҳда эди. Наждлик Муҳаммад ҳозирча мен чизган йўлда юрарди.

Менинг вазифам унга мустақиллик, хуррият ва шубҳачилик иллатларини юқтириш эди. Бу борада жасора-тини орттириш учун келажагининг жуда порлоқ бўлишини айтар ва уни кўп мақтардим.

Бир куни қуйидагидай бир тушни тўқидим ва наждлик шеригимнинг ўзини дадилроқ тутишига таъсир қилиши учун гап қотдим: «Тунов кечаси Пайғамбаримизни тушимда кўрдим». Наждлик Муҳаммаднинг қулоқларини динг қилганини сезиб, устозлардан эшитган сифатларини ҳам айтиб, тасвирлаган бўлдим: «Бир минбарда ўтирарди, атрофида нотаниш олимлар бор эди. Ўша пайтда Сиз кирдингиз, юзингиз нур каби порларди. Пайғамбарнинг ёнига борганингизда, Пайғамбар ўрнидан турди ва икки кўзингиз орасини ўпди. Ва сен менинг адашим, илмимнинг вориссан, дин ва дунё ишларида менинг вакилимсан деди. Сиз бўлсангиз айтдингизки: Ё Расулллох! Мен илмимни инсонларга таблиғ қилишга кўрқмоқдаман? Пайғамбар эса, табассум-ла жавобида, сен улуғ инсонсан, ҳеч кўрқма,-деди.»

Муҳаммад бин Абдулвахҳоб тушимни эшитгандан кейин, қувонганидан ўрнидан туролмай қолди. Бир неча марта сўзимнинг тўғри ёки нотўғрилигини сўради. Мен бўлсам ҳар сафариди, қасам ичаман, тўғри дедим. У тўғри

гапирганимга ишонч ҳосил қилди. Назаримда, менинг унга юқтирганларимни инсонларга таблиғ қилиб, яғни бир мазҳаб қуришга худди ўша куни қарор берди.^[24]

^[24] Истанбул Дор-ул-фунунида Ақоиди исломия фани мударриси бўлган ва 1354 [м.1936] йилда вафот этган Бағдодли Жамил Сидқи Заҳовий афандининг “**Ал-фажр-ус-содиқ**” китоби 1323 [м.1905]да Мисрда босилган бўлиб, Истанбулда Ҳақиқат Китобуи тарафидан офсет усулида такрор чоп этилган. Ўша китобда айтиладики: «Ваҳҳобий фирқасининг бузук фикрларини Муҳаммад бин Абдулваҳҳоб 1143 [м.1730]йили Наждда эълон қилди. Ўзи 1111 [м. 1699]да туғилиб, 1207 [м.1792] йилда вафот этди. Бу фирқа Дарийя амири Муҳаммад бин Сууд тарафидан, кўп мусулмон қони тўкиш орқали ёйилди. Ваҳҳобийлар ўзларидан бўлмаган мусулмонларга мушрик деди. Ҳаммасининг такрор Ҳаж қилишлари лозим. Олти юз йилдан бери бутун ота-боболари каби булар ҳам кофирдир, деди. Ваҳҳобий динини қабул қилмаганларни ўлдирдилар, молларини ўлжа қилиб, талон-тарож этдилар. Муҳаммад алайҳиссаломга чиркин сўзлар айтиб, фикҳ, тафсир ва ҳадис китобларини ёқдилар. Қуръони каримни ўзларининг тушунчаларига кўра, нотўғри тафсир қилдилар. Мусулмонларни алдаш учун Ҳанбалий мазҳабидамиз деб айтдилар. Ҳолбуки, Ҳанбалий олимларининг кўпчилиги уларни рад қилиб, бузук эканликларини билдирган китоблар ёздилар. Ваҳҳобийлар, ҳаромларга ҳалол деганлари ва Пайғамбарларни, авлиёни танқид ва таҳқир этганлари учун кофир бўлмоқдалар. Ваҳҳобий динининг асоси ўн моддадан иборат бўлиб: 1- Аллоҳ моддий борликдир. Қўли, юзи ва жиҳати бордир, дейдилар. [Бу ақидалари, христианларнинг «Ота, ўғил, ҳайкал» ақидаларига ўхшайди.] 2- Қуръони каримга, ўз ақл ва фаҳмларига кўра маъно беришади. 3- Асҳоби киромнинг билдирган маълумотларини инкор қилишади. 4- Олимларнинг билдирганларини ҳам инкор этишади. 5- Тўрт мазҳабдан бирини тақлид этган кимса кофир бўлади дейишади. 6-Ваҳҳобий бўлмаган ҳар бир инсон кофирдир дейишади. 7- Пайғамбарни, авлиёни васила қилиб дуо этган кимса, кофир бўлади дейишади. 8-Пайғамбарларнинг, авлиёнинг мазорларини зиёрат қилиш ҳаромдир деб жар солишади. 9- Аллоҳдан бошқаси билан қасам ичганга мушрик тамғаси ёпиштиришади. 10- Аллоҳдан бошқаси учун назр қилган ва авлиёнинг қабрлари ёнида қурбон сўйган кимса ҳам, мушрик бўлади дейишади. Бу китобимда, ушбу ўн ақиданинг бузук эканлиги, ҳужжатлар билан исбот этилди.»

Диққат қилинса, Ваҳҳобий динининг бу ўн асоси, Хемфернинг наждлик Муҳаммадга талқин қилган дин илмлари эканлиги англашилади.

Инглизлар, христианлик тарғиботини юрғизишда ёш миссионерларга қўлланма ва тажриба бўлиш мақсадида Хемфернинг эътирофларини нашр

Биринчи қисм

БЕШИНЧИ ФАСЛ

Наждлик Муҳаммад билан жуда самимий алоқалар ўрнатган шу кунларимда, шиялар қаттиқ севадиган ва айти пайтда муқаддас деб билган илм ва руҳоният маркази бўлмиш **Карбало** ва **Нажаф** шаҳарларига боришим учун Лондондан буйруқ келди. Наждлик Муҳаммад билан учрашувларимизни тўхтатишга, Басрадан жўнаб кетишга мажбур бўлдим. Лекин бу жоҳил ва ахлоқсиз одам келажакда албатта янги бир фирқа қуриб, исломиятни йиқитишига ишончим комил бўлганидан ва бу фирқанинг бузуқ эътиқодларини ўзим ҳозирлаганим учун севинч билан Басрадан жўнаб кетдим.

Суннийларнинг тўртинчи халифаси, шияларга кўра эса, биринчиси бўлган Али Нажафда дафн қилинган. Нажафдан бир фарсоҳ, яъни пиёда бир соатлик масофада жойлашган **Куфа** шаҳри Алининг хилофат маркази эди. Али ўлдирилгач, ўғиллари Ҳасан ва Ҳусайн уни Куфа ташқарисидаги, ҳозирги Нажаф деган жойга дафн қилдилар. Кейинчалик Нажаф гўзаллашиб, Куфа эса хароблашиб борди. Шия диндорлари Нажафда тўпландилар. Бинолар, бозорлар, мадрасалар қурилди.

Истанбулдаги Халифа буларга эҳсон ва яхшиликлар қиларди. Чунки:

1- Эрон шия ҳукумати Нажафдаги шияларни қўллаб турарди. Халифа буларнинг ишига аралашгудек бўлса ҳар

этди. Мусулмон фарзандларини алдаш учун, ислом илмларини ёлғон ва янглиш ёздилар. Биз ҳам ёшларимизни Инглиз хийла-найранглари-ю тузоқларидан огоҳ қилиш учун ўша ёлғон-яшиқ тухматларнинг тагига беркитилган ҳақиқатларни очиб, ошкор қилиш мақсадида ушбу китобни нашр қиляпмиз.

иккала давлат орасидаги муносабатлар кескинлашар, ҳатто уруш ҳам содир бўлиши мумкин эди.

2- Нажаф атрофида шияларни қўллаб-қувватловчи кўпгина куруллий гуруҳлар мавжуд эди. Куруллий ва ташкилотчилари унчалик аҳамиятга эга бўлмаса ҳам, Халифа билан бу гуруҳлар орасида қонли тўқнашувлар чиқиши мумкин эди.

3- Нажафдаги шиялар Ҳиндистон, Африка ва бутун дунёдаги шияларнинг қўз қорачиғи ҳисобланарди. Халифа буларга зарар берадиган бўлса, бутун дунёдаги шиялар ғалаёнга келиши мумкин эди.

Пайғамбарнинг невараси, яъни қизи Фотиманинг ўғли Ҳусайн бин Али Карбалода шаҳид қилинганди. Ироқ аҳолиси Ҳусайнни Мадинадан ўзларига халифа қилиб сайлаш учун чақирдилар. У ва оиласи Карбалого етиб келганларида, Ироқ аҳолиси сўзларидан тондилар. Шомдаги Умавий халифаси Язид бин Муовия амрига қўра уни тутиб бермоқчи бўлдилар. Ҳусайн оиласи билан Ироқ аскарига қарши қаҳрамонларча муҳораба қилиб шаҳид бўлди. Ироқ аскарлари ғолиб келди. Ўша воқеадан кейин шиялар Карбалони руҳоний марказ деб қабул қилдилар ва ҳар томондан у ерга йиғилишди. Бизнинг христианликда бунга ўхшаш бирон маросим йўқ.

Карбало шиялар шаҳри бўлиб, у ерда шия мадрасалари бор. Карбало ва Нажаф аҳли бирбирини қўллаб қувватлаб турарди. Бу шаҳарларга жўнаб кетиш учун Лондондан кўрсатма олганимдан кейин Басрадан Бағдодга, Бағдоддан Фирот (Ефрат) дарёси бўйида жойлашган Хулла шаҳрига жўнаб кетдим.

Фирот ва Дажла дарёлари Туркиядан оқиб келиб Ироқни кесиб ўтиб Басра кўрфазига қуйилади. Ироқнинг деҳқончилиги ва ободончилиги бу икки дарё орқали эди.

Ироққа талабларимизни қабул қилдириш учун бу икки дарёнинг йўналишини ўзгартирадиган бир лойиҳа таёрлаш кераклигини Лондонга қайтганимда Мустамлакалар

Нозирлигига билдирдим. Зеро, Ирокнинг суви кесилса, бизнинг истакларимизни қабул қилишга мажбур бўлишади.

Хулла шахрдан озарбайжонлик савдогар қиёфатида Нажафга жўнаб кетдим. У ерда шия дин пешволари билан самимият ва дўстлик куриб, уларни ҳар қадамда алдай бошладим. Уларнинг дарс ҳалқаларига қатнашдим. Суннийлар каби улар фан илмлари ўқимасдилар ва улар суннийлардек гўзал ахлоқли эмасдилар. Масалан:

1- Усманий давлатига ҳаддан зиёд душмандилар. Чунки булар шия, турклар эса сунний эди. Суннийларни улар кофир деб санарди.

2- Шия олимлари худди бизнинг ўрта аср яъни қалоқлик ва схоластик фикр давримиздаги руҳоний попларимиз каби фақатгина диний илмларга берилган, дунё ва фан илмларига жуда оз эътибор берардилар.

3- Исломиятнинг ҳақиқатидан, улвийятдан ва фан-техникадаги тараққиётлардан тамоман хабарсиз эдилар.

Ўз ўзимга дедимки, шиялар нақадар жохил, бечора инсонлар. Бутун дунё уйғоқ бўлса-ю булар гафлатда ётсалар. Бир кун муҳаққақ бир шиддатли сел уларни оққизиб кетади деб ўйладим. Бир неча марта уларни халифага қарши исён қилишга ташвиқ қилиб кўрдим. Афсуски мени тинглайдиган кимса чиқмади, ҳатто баъзилари устимдан кулдилар. Чунки улар учун бу худди дунёни йикитиш билан тенг эди. Гўёки хилофатни забт қилиниши мумкин бўлмаган қалъа деб билишарди. Уларга кўра фақат, орзиқиб қутилган Маҳдий келгандагина улар хилофатдан қутилишлари мумкин эди. Маҳдий - Илом Пайғамбарининг наслидан бўлиб ҳижрий 255-йилда ғойиб бўлган шияларнинг ўн иккинчи имомларидир. У ҳозир тирик эмиш ва бир кун зуҳур этиб, зулм ва ҳақсизликка ғарк бўлган бу дунёни адолат билан тўлдирар эмиш.

Ҳайронман, шиялар қандай қилиб бу хурофаларга ишонадилар. Бу христианларнинг эътиқодидаги «Исо келади, дунёни адолат билан тўлдиради» хурофасига ўхшарди.

Бир куни улардан бирига: «Ислом Пайғамбарининг қилганидек сизнинг ҳам зулмга қарши курашишингиз фарз эмасми?»- дедим. Жавобан дедики: «Аллоҳ унга ёрдам берарди, шунинг учун зулмни тўхтатиш кўлидан келди.» Дедимки: «Қуръонда **«Сиз Аллоҳнинг динига ёрдам қилсангиз у ҳам сизга ёрдам қилади»^[25]**»- дейилган. Сиз ҳам шоҳларингизнинг зулмига қарши қилич билан қарши чиқсангиз, Аллоҳ ҳам сизга ёрдам қилади»- дедим. Жавоби эса шу бўлди: «Сен савдогарсан ақлинг етмайди, булар эса илмий мавзулар».

Амир-ул муъминин Алининг мақбараси жуда кўркам солинган эди. Муҳташам ҳовлиси, катта олтин билан қопланган бир қуббаси ва икки баланд минораси бор эди. Бу мақбарани ҳар куни кўплаган шиялар зиёрат қилар ва жамоат билан намоз ўқирдилар. Зиёратчилар аввал ҳар бири эгилиб бўсагани ўпади, кейин қабрга салом бериб аввало изн сўрар ва сўнгра кирардилар. Мақбаранинг ҳовлиси кенг бўлиб, ҳовлида дин пешволари ва зиёратчилар учун кўпгина хоналари бор эди.

Карбалода Алининг мақбарасига ўхшайдиган яна иккита мақбара бор. Булар Ҳусайн ва у билан бирга Карбалода шаҳид бўлган укаси Аббоснинг мақбаралари эди. Карбалода ҳам аҳвол худди Нажафдагидек эди. Лекин Карбалонинг табиати Нажафникидан мулойимроқ бўлиб, атрофида чиройли боғлари ва оқар сувлари бор эди.

Ироқ сафаримда кўнглимга таскин берувчи бир манзаранинг гувоҳи бўлдим, баъзи ходисалар Усманий давлатининг яқин кунларда йиқилишидан далолат берарди. Зеро Истанбул ҳукумати тарафидан тайинланган ҳоким жоҳил ва золим одам эди. Хоҳлаган ишини қилар ва ҳалқ ҳам ундан норози эди. Суннийлар ҳокимдан қаттиққўллиги

^[25] **Мухаммад сураси, 7-оят** Аллоҳу таолонинг динига ёрдам қилиш -шариатга тобе бўлиб, уни нашр этишга ҳаракат қилиш демақдир. Давлатга исён қилиш эса, динни йиқитиш демақдир.

туфайли норози эди. Шиялар эса ўзларининг орасида ҳоким бўлишга лойиқ саййидлари ва шарифлари турганда бир турк тарафидан идора қилинаётганларидан норози эдилар.

Шияларнинг аҳволи жуда ҳам ночор эди. Ахлат ва вайроналар ичида яшардилар. Йўллар ҳам хавfli бўлганидан йўлтўсарлар доимо карвонларга ҳужум қилиб турарди. Карвонларнинг ёнида аскар бўлмаса аҳволлари қийин эди. Давлатнинг қўриқчи аскарларисиз карвонларнинг сафарга чиқиши ҳам хатарли эди.

Шия уруғ-оймоқлари орасидаги уруш-жанжаллар тиним билмасди. Ҳамма вақт бир-бирларини талон-тарож қилиш билан шуғулланардилар. Жаҳолат авжга чиққанди. Шияларнинг бу холи менга черков зулмидаги Европанинг ўтмишини эслатарди. Нажаф ва Карбалодаги диндорлар ва уларнинг баъзи ёндошлари ҳисобга олинмаганда ҳар минг шиядан битта ҳам саводли одам топилмасди.

Иқтисодий ҳаёт ачинарли аҳволда, кун кўриш жуда қийин эди. Давлат ишлари ҳам ўз йўлида эмасди. Шиялар давлатга ҳиёнат қиларди.

Давлат билан халқ ўртасида бир бирига ишончсизлик ҳоким эди. Шунинг учун ўртада бир бирига ёрдам бериш деган нарсa йўқ эди. Шия диндорлари фақатгина суннийларни ёмонлаш билан шуғулланиб умр ўтказар, дунёвий илмларни бир томонга суриб қўйгандилар.

Карбало ва Нажафда тўрт ой бўлдим. Нажафда жуда оғир бир хасталикка чалиндим. Хасталикнинг оғирлигидан ҳатто, ўзимдан умидимни узган эдим. Уч ҳафта шу аҳволда ётдим. Кейин бир табибга бордим, менга баъзи дориларни берди. Дориларни ичгандан кейин сихҳатим яхшилана бошлади. Хасталикдан соғайгунча бир ертўлада ётдим. Ертўла эгаси касал бўлганим учун бироз пул эвазига дори, овқатларимни тайёрлар ва менга қилган хизматини катта савоб деб биларди. Зеро мен ўзимни унга Амир-ул-муъминин Алининг қабрини зиёрат қилишга келган зиёратчиман деб танитган эдим.

Касалликнинг илк кунларида табиб менга фақатгина товук шўрваси ичишни тайинлади. Кейин гўштини ҳам ейишга рухсат берди. Учинчи ҳафтага ўтиб гуруч шўрваси ичдим. Кейин соғайгач Боғдодга кетдим. Нажаф, Хулла, Боғдод ва йўлдаги бошимдан кечирганларим ҳақида юз бетлик ҳисобот тайёрладим. Ҳисоботни Мустамлакалар Назоратининг Бағдоддаги элчисига тоширдим. Ироқда қолишим ёки Лондонга қайтиб кетишим ҳақида Нозирликнинг буйруғини кута бошладим.

Узоқ вақтга чўзилган гурбатда ватанимни ва оиламни жуда соғиндим. Мен кетгандан кейин туғилган ўғлим Распутинни кўргим келарди. Шунинг учун ҳисоботим билан бирга Нозирликдан қисқа муддатга бўлса ҳам, Лондонга бориб қайтишга изн сўрадим. Ироқ сафаримдаги уч йиллик таассуротларимни шахсан гапириб беришни ва биров истироҳат қилишни хоҳлардим.

Мустамлакалар нозирлигининг Ироқдаги элчиси бошқалар шубҳа қилмаслиги учун камроқ келишимни айтди ва Дажла дарёси бўйидаги карвонсаройларнинг бирдан кирага хужра олишни тавсия қилди. «Лондондан почта келганда Нозирликнинг жавобини ўзим сенга билдираман»-деди. Боғдодда ўтказган кунларимда Халифалик маркази Истанбул ва Бағдод орасидаги маънавий узоқликни ичимдан ҳис қилдим.

Басрадан Карбало ва Нажафга жўнаб кетаётганимда наждлик Муҳаммадга кўрсатган йўлимдан оғиб кетсачи деб андишаланган эдим. Чунки, у жуда бесабр ва асабий кимса эди. Унинг бугунги аҳволга келиши учун сарфлаган меҳнатимнинг зое кетишидан кўрқардим.

Кетаётганимда унинг Истанбулга бориш фикри бор эди. Бу фикридан воз кечиши учун унга анча насихат қилдим. Ва унга у ерга борганингда мақсадингни ошкор қилиб қўядиган бир сўз айтиб қолишингдан ва сени қатл қилишларидан кўрқяпман, дедим.

Мақсадим эса умуман бошқа эди. У ерга боргандан кейин эгри, бузук эътиқодларини тузатиб Аҳли суннат эътиқодига қайтишини ва Ислом олимлари билан учрашишидан ва бутун амалларимнинг зое кетишидан жуда ҳам ташвишда эдим. Чунки Истанбул илм-ирфоннинг маркази эди. У ер Исломнинг гўзал ахлоқи ёйилган бир макон эди. Шу боис ҳам Истанбул олимлари хоҳлаган гумроҳнинг ковушини тўғрилаб қўйиши ҳеч гап эмасди.

Унинг Басрада қолишни хоҳламаётганини англаганимдан кейин унга Исфохон ва Шерозга боришини тавсия қилдим. Чунки бу шаҳарлар чиройли бўлиб, халқи ҳам шия эди. Шиялар наждлик Муҳаммадга заррача таъсир ўтказолмас-лиги равшан. Чунки шияларда илм ва ахлоқ нуқсон. Шундай қилиб тузган йўлимдан қайтмаслигига қаноат ҳосил қилдим.

У билан видолаша туриб: «Тақийя^[26]га ишонасанми?»-деб сўрадим. Жавобан: «Ҳа ишонаман. Зеро саҳобалардан бири мушриклар зулм қилганида ва ота-онасини ўлдирганида, тақийя қилиб ширк изҳор қилган эди. Бунга эса Пайғамбар ҳеч нарса демаганди.»- деди. Мен унга: «Шиялар орасида тақийя қил, сунний эканлигини зинҳор айтмагинки, бошингга кулфат солмасинлар. Уларнинг мамлакатларидан ва олим уламоларидан фойдалан, улардан истифода эт. Уларнинг одатларини ва мазҳабларини ўрган. Зеро жоҳил ва ўжар кимсалардир»- дедим.

У ердан жўнаб кетаркан закот деб унга бир миқдор пул бердим. Закот муҳтожларга бериш учун бойлардан олинадиган исломий бир солиқ. Бундан ташқари унга миниши учун бир улов ҳадя қилдим. Шундай қилиб у билан видолашдик.

У билан хайрлашиб жўнаб кетганимдан кейин алоқамиз ҳам узилди. Шу сабабдан жуда ташвишда эдим. Лекин

^[26] Тақийя – иккиюзламачилик.

иккаламиз ҳам яна Басрага қайтиб келиш мақсадида эдик. Ким биринчи қайтиб келса ва бир-биримизни тополмасак бир мактуб ёзиб Абдурризога ташлаб кетсин деб келишиб олдик.

Инглиз ваҳшати

1. “Туркия” газетаси 1 июль 1995 сонида чиққан девор тақвимида шундай дейилган: Фақир давлатлардан чақалоқларни ўғирлаб, уларнинг вужуд органларини нақл қилиш савдоси билан шуғулланувчи инглиз жиноий тўдаси қўлга туширилди. Бразилиядан олинган бир хабарда шундай дейилган: Кембриж шаҳридаги халқаро миллатларораси вужуд органи нақли ташкилоти ўғирланган чақалоқлар бўйича тергов ишларини олиб бормоқда. Текширишлар натижасида баъзи инглиз касалхоналарининг чақалоқ органларига рағбати борлиги ва жуда катта пулга сотиб олганликлари маълум бўлди.

2. 4 июль 1995да чиққан “Туркия” газетасида шундай дейилади: Химия фани бўйича докторлик диссертацияси ёқлаш учун Англияга келган олтмишдан зиёд мусулмон ёшлар камбағаллар яшайдиган New Castle шаҳрига жойлаштирилди. Талабалардан Мустафо Арслонўғли кечаси уйига қайтаётганда ён тарафдаги черковдан чиққан икки инглиз тош ва таёқлар билан унга хужум қилиб хушидан кетгунча калтакладилар. Ёқиш учун устига бензин қуйдилар, лекин бечоранинг бахтига чакмоқлари ёнмади. Уйининг балконида аҳволни кўриб қолган бир қиз полицияга хабар берди, ислом душмани бўлган бу ёшлар қочиб черковга яширинишди.

3. Яна ушбу газетада чиққан бир хабарда, Боснияда жароҳатдан ва очликдан ҳар куни юзлаган мусулмонлар ўлмоқда. Очликдан йиғлаган, хушидан кетган болаларнинг ота-оналари бу фарёдни эшитмаслик учун ташқарига қочиб чиқмоқда. Ислом мамлакатларидан келган озиқ-овқат, инсоний ёрдам маҳсулотлари Сербларга бериляпти. Инглизларнинг қўл остидаги Бирлашган Миллатлар Ташкилоти аскарлари Серблар фойдасига жосуслик қиляпти. Бу аскарлар, христиан туристлар ва европадан келган

ислом душманлари, мусулмонларнинг вужудларидан қон оқаётган бир пайтда шараф қадаҳларини кўтаришарди. Босниядаги бу ваҳшийлик инглизлар тарафидан планланди ва 1988 йилда Косовада бошлатилди. Милошевични қўғирчоқ қилиб давлат бошига ўтказдилар. Инглизлар сербларга «Қўрқманглар ортингизда биз бормиз»-деб, далда бериб турибди.

Инглиз кофири ислом юртида, Ахмоқларни топиб, парвариш қилар. Исломга ҳужумнинг йўлини ўргатиб, Зиндиғу бемазҳаб, террорист қилар. Намозхон хўрланар, куфр зўрланар, Ҳижобга узанар май тутган қўллар, Шароб, яланғочлик, зино – урф бўлар, Дин қардошлик ўрни ҳизбга тўлар. Ислом душманлари ислом юртида Диндан қайтган ҳароми итлар боқишар. Ислом юртларида амалдорларни ўша сути бузуқлардан сайлашар. Барчаси Исломга, орға ташланар, Аллоҳ ҳам жазоларин бир зумда берар. Чунки У Қуёнда бизга сўз берган,
«Исломиятни албат сақлайман» - деган. Мўминларга эса: **«Ёвга алданма. Бетиним ишлаб, ундан баланд бўл!»**- деган.

Биринчи қисм

ОЛТИНЧИ ФАСЛ

Бир муддат Бағдодда қолдим. Сўнгра Лондонга қайтишим учун амр келди. Мен вақт ўтказмай жўнаб кетдим. Лондонда секретар ва баъзи назорат мансублари билан қўришдим. Уларга узун сафаримдаги қилган ишларимни ва мушоҳадаларимни, бирма-бир айтиб бердим. Ироқ ҳақидаги маълумотларимдан бениҳоя хурсанд бўлиб, ва мамнуниятларини билдирдилар.

қилишибди» - деди. Ўзимча: «Наждлик Муҳаммад қандай қилиб бошқаларга сирларини очди экан?»-деб ўйладим, бош нозирдан буни сўрашга журъат қилолмадим. Лекин буни кейин наждлик Муҳаммад билан учрашганимда билиб олдим. Исфaxonда Абдулкарим деган кимса у билан кўришибди ва: «Мен шайх Муҳаммаднинг [мени назарда тутиб] укасиман. У сен ҳақингда нималар билса, ҳаммасини айтиб берган»-деб, наждлик Муҳаммадни лақиллатиб бутун сирларини билиб олишга муваффақ бўлибди.

Наждлик Муҳаммад менга: «София мен билан Исфaxonга келди, у билан яна икки ой мутъа никоҳи ўқитиб яшадик. Абдулкарим мен билан бирга Шерозга келди ва Софиядан ҳам гўзалроқ ва жозибадор Осия деган хотин топиб келди.

Олдинроқ юборган ҳисоботимни кўриб чиқишган экан.

У билан ҳам мутъа

никоҳи қилиб ҳаётимнинг энг лаззатли Гапларига қараганда, София ҳам меникига ўхшаш бир

онларини яшадим»-

деб мақтаниб қолди.

ҳисобот юборибди. Яна шу маълум

бўлдики,

ҳар

сафаримда

нозирликнинг одамлари мени кузатиб юришган эканлар. Улар

Кейин маълум бўлдики Абдулкарим Исфaxon яқинидаги Жалфoъда турадиган нозирликнинг христиан агенти экан.

хам ҳисоботим ва секретарга айтганларимга мос келадиган яхудийларидан бўлиб, нозирликнинг ҳисобот йўллашибди.

Осия эса Шероз

Секретар Нозир билан кўришишим учун вақт ажратиб рухсат берди. Нозирни кабинетидан зиёрат қилганимда мени Истанбул сафаримдан ҳам бошқача қилиб, яъни яхшироқ кутиб олди. Унинг қалбидан мустасно бир жой олганимни

бошқа бир агенти эди. Тўртталамиз биргалашиб наждлик Муҳаммадни келажакда ўзидан кутилган вазифаларни аъло даражада бажарадиган қилиб етиштирдик.

Мен содир бўлган ҳодисаларни бош Нозирга, секретарга ва яна нотаниш бўлган икки Назорат мансубининг хузурида
англадим.

берганимдан кейин бош Нозир менга, «Сен Нозир, наждлик Муҳаммадни қўлга киритганимдан нозирликнинг энг юксак даражали медалига лойиқ бўлдинг.

жуда мамнун бўлди. «У, айнан нозирлигимиз излаётган қурол. Унга ҳар хил ваъдаларни қил, бутун меҳнатларингни

Чунки, сен нозирликнинг энг муҳим агентлари орасида биринчи ўриндасан. Секретар сени шахсингга ва вазифангга
натижаси, фақат уни қўлга олиш бўлса, у бунга арзийди.»- фойдаси тегадиган
баъзи давлат сирларидан хабардор
деди.

Мен: «Наждлик Муҳаммаддан жуда андишадаман. Чунки у фикридан қайтган бўлиши мумкин»- дедим.
«Хотиржам бўл, чунки у сен хайрлашган кунингдаги фикрларидан қайтмаган.

қилади» - деди. Кейин оилам билан кўришиш учун менга ўн кунга рухсат бердилар. Мен ҳам тўппа тўғри уйимга жўнадим. Ўзимга жуда ҳам ўхшайдиган ўғлим билан яхши вақт ўтказдим.

Сабаби Исфahондаги нозирлигимизнинг жосуслари у сўзларни гапира оларди ва кичкина болаларга билан кўришган ва нозирликка унинг бузилмаганини хабар

Ўғлим баъзи

хос шундай чиройли юриши бор эдики у юраётганда худди

вужудимнинг бир парчаси юраётгандек эди. Бу ўн кунлик татилим жуда қувончли ва мароқли ўтди. Қувончим ичимга сиғмасди. Ватаним ва оиламга қовушганимдан жудаям шод эдим. Бу ўн кунлик таътилимда мени жудаям яхши кўрадиган қари холамини кўришга бордим. Холамини кўришга борганим яхши бўлган экан. Чунки мен учинчи сафаримга кетганимдан кейин вафот этибди. Унинг вафотига қаттиқ қайғурдим.

Ўн кунлик дам олиш вақтим худди бир соат каби ўтди кетди. Бундай қувончли кунлар бир соатдай ўтиб кетаверади-ю, лекин ғам-ташвишли кунлар инсонга худди бир асрдек туюлади. Нажафдаги хаста кунларим кўз олдимга келди. Ўша қайғу-аламли кунлар менга йиллардек узун бўлиб туюлган эди.

Нозирликка янги амрларни олиш учун борганимда мени узун бўйли секретар кулиб қарши олди. Мендан мамнун эканлигини билдириш учун қўлимни қаттиқ сиқиб кўришди.

Менга: «Нозирлигимизнинг ва Мустамлакалар устида ишлайдиган Ҳайъатининг амри билан сенга жуда махфий икки давлат сирини очаман. Олдинда ҳали бу сирлардан фойдаланасан. Бу икки сирни ишончли бир неча кишидан бошқа ҳеч ким билмайди»- деди.

Қўлимдан тутиб мени Нозирликнинг бир хонасига бошлаб кирди. Бу хонада мени ҳайратга солган воқеанинг гувоҳи бўлдим. Доира шаклидаги стол атрофида ўн киши ўтирарди. Уларнинг биринчиси Усманий давлатининг подшоҳи қиёфасида эди. Туркча ва инглизча биларди. Иккинчиси Истанбулдаги Шайхул исломнинг қиёфасида эди. Учинчиси Эрон шоҳи қиёфасида, тўртинчиси Эрон шоҳи саройидаги вазир қиёфасида эди. Бешинчиси эса, шиялар тобе бўлган Нажафдаги энг катта олимнинг қиёфасида эди. Бу охирги уч киши форсча ва инглизча билардилар. Бу одамларнинг ҳар бирининг ёнида уларнинг оғзидан чиққан

гапларини ёзиш учун биттадан котиб бор эди. Котиблар айна пайтда бу одамларга жосусларнинг Истанбул, Эрон ва Нажафдаги ҳалиги арбобларнинг асллари ҳақида тўплаган маълумотларини ҳам билдириб туришарди.

Секретар менга: «Булар Ислом давлатларининг бошидаги беш кишининг фигуралари. У ердагиларнинг нима ўйлаётганини билиш учун буларни худди аслларидек қилиб етиштирдик. Буларга, улар тақлид қилаётган кишиларнинг хулқ-атвори, илм савияси, фикрлаш усули ва бугунгача рўй берган баъзи воқеалар ҳақида қандай хулосада эканликлари ўргатилган. Ундан ташқари буларни жойлардаги жосусларимиздан олаётган маълумотлар билан таништириб боряпмиз. Булар ўзларини асл кишилардек тутишни, ўшалардек қарор беришни ўзлаштириб олганликлари учун биз қизиқаётган баъзи саволларни худди ўшаларнинг ҳолига муносиб жавобламоқда. Текширишлар бизга шуни кўрсатдики фигуралар ва асллардан олинган жавобларнинг деярли етмиш фоизи бир бирига мос келмоқда.

Хоҳласанг синаб кўриш учун улардан бирон нарса сўрашинг мумкин. Чунки биз тақлидини ясаган Нажаф олими билан илгари учрашгансан, танийсан»- деди. Мен розилик билдирдим. Зеро ҳақиқатан аввалроқ шияларнинг энг катта олими билан учрашган, унга баъзи хусусларда саволлар берган эдим. Олган жавобларимни энди унинг ўхшашида синаб кўрмоқчи бўлиб олдиға бордим ва: «Тақсир ҳукумат сунний ва мутаассиб бўлгани учун давлатга қарши ҳарб очишимиз жоиз бўладими?»- дедим. Бир оз ўйлангандан кейин: «Сунний бўлгани учун давлатга ҳарб очишимиз жоиз эмас. Зеро мусулмонлар биродардир. Улар умматга зулм-исканжа қилишсагина ҳарб очишимиз мумкин. Лекин буни ҳам амри бил маъруф ва наҳйи анил-мункар шартларига уйғун бир тарзда амалга оширмоқ даркор. Яъни зулмдан воз кечганларида биз ҳам уларнинг ёқаларидан қўлимизни олишимиз лозим»- деди.

«Тақсир, яҳудий ва христианларнинг нажс эканликлари ҳақидаги фикрингизни билсам бўладими?»-дедим. У: «Ҳа, улар нажсдирлар. Улардан узоқ туриш керак»- деди. «Нима учун?»-дедим. «Бу уларга мислама, яъни уларнинг ҳақоратлари эвазига берилган жавобдир. Зеро улар бизни кофир деб билдилар. Ва Пайғамбаримиз Муҳаммадни (алайҳиссалом) тақзиб қилади. Биз ҳам уларга қарши юқоридаги тазйиқимизни авж олдирыпмиз»- деди. Унга дедимки: «Тақсир тозалик иймонданку, шундайми? У ҳолда нега Саҳни шариф [Ҳазрати Алининг мақбараси атрофи], кўча-кўйлар тоза эмас. Ҳатто илм мадрасаларини ҳам тоза озода дея олмаймиз» Жавобан дедики: «Ҳа, ҳақиқатан тозалик иймондандир. Лекин начора, шиялар тозаликка аҳамият бермагандан кейин шундай бўлади-да»- деди.

Нозирликдаги бу одамдан олган жавоблар, Нажафдаги шия олимдан эшитганларимнинг айниси эди. Улар орасидаги уйғунлик мени ҳайратга солганди. Бунинг устига бу одам форсчани ҳам яхши биларди. Секретар менга: «Агар сен нариги тўрт кишининг асллари билан кўришганингда эди улар билан ҳам гаплашиб аслларига қанчалик мутобиқ эканлигини синаб кўрган бўлардинг»- деди. Мен эса: «Менга Шайх-ул-исломнинг қандай фикрлаши, нима ўйлаши маълум. Чунки Истанбулда устозим Аҳмад афанди менга уни яхшигина танитган эди»- дедим. Секретар: «Унда марҳамат. Унинг намунаси билан ҳам кўришишинг мумкин»- деди.

Мен “Шайхулислом”нинг олдига бориб: «Халифага итоат қилиш фарзми?»- деб сўрадим. «Ҳа вожибдир. Аллоҳга ва Пайғамбарига итоат қилиш фарз бўлганидек, бу ҳам вожибдир»- деди. Мен: «Бунинг далили недир?»- дедим. У эса: «Жаноби Аллоҳнинг мана бу оятини эшитмадингми? **«Аллоҳга, Унинг Пайғамбарига ва орангиздаги Улул-амрингизга итоат этингиз^[27]»** Мен: «Нима Аллоҳ бизга, аскарига Мадинани талон-тарож қилишни ҳалол

^[27] Нисо сураси, 59-оят

қилиб, Пайғамбаримизнинг набираси Хусайнни ўлдирган Халифа Язидга, шароб ичувчи Валидга итоат қилишни амр қилганми?»- дедим. Жавоби эса шу бўлди: «Ўғлим, Язид Аллоҳ тарафидан Амир-ул муъминин эди. Хусайнни ўлдиришни буюрмади. Сен шияларнинг бўҳтонига ишонма. Китобларни яхшилаб ўқи, у хато қилди. Кейин эса тавба этди. Мадина-и мунавварани талон-тарож қилишни ҳалол қилишига тўғри келди. Чунки Мадина халқи тўғри йўлдан чиқиб итоат қилмай қўйишган эди. Валидга келсак, тўғри у фосиқ эди. Зотан халифанинг қилганларини тақлид қилиш эмас, шариатга уйғун амрларигагина итоат қилиш вожибдир»- деди. Буларни аввал устозим Аҳмад афандидан сўрагандим, бундан салгина фарқли бўлса-да деяри айни жавобларни олгандим.

Кейин секретардан: «Бу одамларни тайёрлашнинг қандай фойдаси бўлиши мумкин?»- деб сўрадим. У: «Биз бу усул билан Султоннинг ва шия ёхуд сунний мусулмон олимларнинг фикрларини ўрганишимиз. Сиёсий ва диний мавзуларда улар билан урушда асқотадиган тадбирларни топишга уриняпмиз. Битта оддий мисол, душман аскарларининг қайси тарафдан келишини билсанг шунга кўра тайёргарлик кўриб, аскарларни ҳам шунга кўра ҳозирлаб уларни тору мор қилишинг мумкин. Лекин уларнинг қайси тарафдан ҳужум қилишини билмасанг, аскарларни ҳар тарафга сочиб охирида мағлуб бўласан. Худди шунингдек бугун мусулмонларнинг ўз дин ва мазҳаблари ҳақида, уларнинг ҳақлигига доир келтираётган далилларини билсанггина уларнинг ўша далилларини пучга чиқарувчи муҳолиф далиллар ўйлаб топишинг ва шу йўл билан ақидаларини бузишинг мумкин.»- деди.

Сўнгра бу беш одамнинг ҳарб, молия, маориф ва диний масалалар юзасидан ораларида бўлиб ўтган мунозараларининг натижалари жамланган минг бетлик бир китоб бериб: «Ўқиб бўлгандан кейин олиб келарсан»- деди. Мен китобни уйимга олиб кетдим. Уч ҳафталик таътил

мобайнида китобни бошидан охиригача диққат билан ўқиб чиқдим.

Китоб жуда ҳайрат берувчи жинсанди. Зеро намуна одамларнинг саволларга берган жавоблари ва фикр алмашишлари худди асллари каби эди. Чамамда бу беш одамнинг жавоблари аслларининг жавобларига етмиш фоиздан кўпроқ мос келарди. Зотан секретар ҳам аввалроқ жавобларнинг етмиш фоиз мос келишини айтган эди.

Бу китобни ўқигач давлатимга бўлган ишончим янада ортди. Бу билан Усманийлар империясини бир асрдан камроқ вақт ичида йиқитиш планларининг аллақачон тайёрланганлигини чуқурроқ англадим. Секретар менга: «Яна бошқа хоналарда ҳам ҳозир мустамлакамиз бўлган ёхуд мустамлака қилишни планлаган давлатларимиз ҳақида худди шу йўсинда тайёргарлик кўраётган ҳайъатларимиз бор»- деди.

Секретарга: «Бунчалик зийрак ва қобилиятли одамларни қаердан топасизлар»- дедим. «Бутун дунёдаги агентларимиз тўхтовсиз бизга маълумот юбордилар. Кўриб турганингдек бу тамсилий фигуралар ўз ишларида мутахассисдилар. Сен ҳам бирон одам биладиган бутун шахсий маълумотлар билан тўла таъминлансанг, худди ўша шахс сингари фикр юритишинг ва ўша шахснинг ҳукмларига мос ҳукм беришинг табиий ҳолдир. Чунки сен, аллақачон унинг бир намунаси ҳолига келгансан»- деди.

Секретар сўзига давом этиб: «Бу, назоратимизнинг сенга айтишимни буюрган биринчи сирини эди. Иккинчи сирини эса бир ойдан кейин ҳалиги минг бетлик китобни топширганингда айтаман»- деди.

Мен китобни бошидан охиригача диққат билан ўқиб чиқдим. Шу боис Муҳаммадийларга доир маълумотларим ортди. Уларнинг қандай ўйлашини, заиф нуқталарини, қувватли томонларини ва бу билан бирга ўша қувватларини заифлаштириш усулларини яхшилаб ўрганиб олдим.

Китобда мусулмонларнинг заиф томонлари сифатида

қуйидагилар қайд қилинганди:

1. Сунний - шия ихтилофи, Подшоҳ ва халқ орасидаги ихтилоф^[28]. Турк - Эрон ихтилофи, кабила – аймақлар ораси уруш ва низолар, олимлар билан давлат орасидаги ихтилоф^[29].

2. Озгина бир қисмини ҳисобга олмаганда бутун мусулмонлар саводсиз ва жоҳилдир^[30].

3. Маънавиятсизлик, илмсизлик ва шуурсизлик^[31].

4. Тамоман дунё ишларидан юз ўгириб, фақатгина охират ишлари билан машғул бўлиш^[32].

^[28] Бу сўз ниҳоятда нотўғридир. Чунки, подшоҳга итоат қилишнинг фарз эканлигини юқорида ўзи ҳам ёзганди.

^[29] Бу ҳам бўлган. Усманий давлатининг олимларга кўрсатган ҳурмат ва эътибори, Усмон Ғозийнинг васиятномасида қайд қилинган. Ҳамма подшоҳлар олимларга энг юксак мартабаларни берганлар. Мавлоно Холиди Бағдодийни ҳасадчилар иккинчи Маҳмуд хонга шикоят қилиб, дорга осилишини талаб қилганларида: «Олимлардан давлатга зарар келмайди»-деб талабларини рад этган воқеасини ҳамма билади. Усманий султонлари олимларга уй, мол-мулк ва кўп маош берардилар.

^[30] Минглаган Усманий олимларининг дин, ахлоқ, иймон ва фан китоблари дунёга машхурдир. Энг билимсиз деб саналган қишлоқ аҳолиси ҳам Усманийларда динларини, ибодатларини ва санъатларини яхши билардилар. Барча қишлоқларда масжидлар, мактаб ва мадрасалар бор эди. У ерларда ўқиш, ёзиш, диний ва дунёвий илмлар ўргатилган. Қишлоқ аёллари Қуръони карим ўқирдилар. Қишлоқдан етишиб чиққан олимлар ва авлиёлар жуда кўп эди.

^[31] Усмонли мусулмонларининг маънавияти жуда ҳам қувватли эди. Халқ шахидлик даражасига эришиш учун жиҳодга ошиқарди. Ҳар намоздан кейин ва жума хутбаларида дин одамлари халифага, давлатга дуо қилар, жамоат бунга омин дерди. Аксинча, христиан қишлоқ аҳолиси эса ўқиш, ёзишни билмас, диний ва дунёвий илмлардан хабарсиз, попларнинг уйдирмаларини, афсоналарини дин деб гумон қиладиган шуурсиз ҳайвон тўдаси ҳолида эди.

^[32] Исломият христианликдагидек дин билан дунё ишларини бир-бирдан ажратмаган. Исломиятда дунё ишлари билан машғул бўлиш ҳам ибодатдир. Пайғамбаримиз: «**Ҳеч қачон ўлмайдигандек дунё иши учун, эртага ўладигандек охират учун ғайрат қилинг**» – деб марҳамат қилганлар. Ҳолбуки Инжилда дунёвий иш билан шуғулланиш тақиқланган.

5. Хукмдорларнинг диктатор ва золим бўлишлари^[33].
6. Йўлларнинг нотинч, ташимачилик ва саёхат ишларининг қолоқ бўлиши^[34].
7. Ҳар йили ўн минглаган кишининг ўлимига сабаб бўлувчи вабо, сил каби хасталикларга қарши тадбирсизлик ва сиххат-саломатликка, даволанишга бўлган эътиборнинг сустлиги^[35].
8. Шаҳарларнинг вайроналиги ва сув тармоқларининг йўқлиги^[36].
9. Давлат идорасининг осийларга ва золимларга қарши ожиз бўлиши, қонунбузарлик ва кўпириб мақташаётган Куръон қонунларини деярли йўқ дейдиган даражада татбиқ қилишлари^[37].
10. Иқтисодий инқироз, фақирлик ва қолоқлик.
11. Низомли бир аскарый қўшиннинг бўлмаслиги, қурол етишмовчилиги ва қуролларнинг ибтидоий ва содда (яроксиз) бўлиши^[38].

^[33] Хукмдорлар шариатни ҳаётга татбиқ қилиш учун тинмасдилар. Евро-падаги қироллар каби халққа зулм қилмаганлар.

^[34] Йўллар шунчалик беҳатар эдики, Босниядан йўлга чиққан бир мусулмон Маккагача тинч ва пулсиз бора оларди. Йўлда кишлоқларда еб-ичиб, тунаб, ҳадялар ҳам олиб йўлига давом этарди.

^[35] Ҳар жойда касалхоналар, шифохоналар бор эди. Хатто Наполеонни ҳам касалланганда Усманийлар даволаган эди. Бутун мусулмонлар: «**Иймони борнинг, вужуди покдир**» ҳадиси шарифига уйғун яшайдилар.

^[36] Бу тухматлар жавоб беришга ҳам арзимади. Бобурий Ислон давлатида Деҳли султони Феруз шох 790 (м.1388) йилда вафот этди. У барпо қилдирган 240 километрлик кенг сув каналидан сув ичиб яшнаган боғлар ва экинзорлар инглиз ишғоли натижасида ҳароб бўлиб, чўлга айланди. Усманий ва Бобурий меъморчилигининг қолдиқлари ҳозир ҳам туристлар кўзини қамаштириб турибди.

^[37] Тарихдан маълумки француз қироллари, тезагини Сэн дарёсига элиб тўқувчи генералларига медал берарди. Бу ерда кофирлар, Усманийларни ҳам ўша генераллардек бўлса керак деб гумон қилишяпти.

^[38] 726 (м.1326) йилда тахтга чиққан Ўрхон Ғозий тузган низомий лашкарни ва Йилдирим Боязид хоннинг 799 (м.1399) йилда Нигболуда ер кўкни қоплаган салибчилар армиясини мағлуб ва паришон қилган мукаммал қўшинини эсдан чиқарган бўлса керак.

12. Аёллар ҳуқуқининг поймол қилиниши^[39].

13. Атроф муҳит соғлиги ва тозаликнинг йўқлиги^[40]. Китобда мусулмонларнинг заиф нуқталари сифатида

юқоридагилар келтирилгандан кейин Ислом динининг моддий ва маънавий устунлигидан инсонларни маҳрум, беҳабар ва жоҳил қолдириш кераклигини таъкидланганди. Шу билан бирга Исломийят ҳақида ушбу маълумотларга ҳам жой берилган эди:

1. Ислом бирлик ва бирдамликни амр қилиб ўзбошимчаликни тақиқлайди. Қуръонда: **«Барчангиз Аллоҳнинг ипига ёпишинг^[41]»**- дейилган.

2. Ислом шуурланишни ва хабардор бўлишни амр қилади. Қуръонда: **«Ер юзини кезингиз^[42]»**- дейилган.

3. Ислом илм ўрганишни буюради. Бир ҳадисда: **«Илм ўрганиш, мусулмон бўлган ҳар бир эркак ва аёл учун фарздир»**- дейилган.

4. Ислом дунёвий ишлар билан ҳам шуғулланишни амр қилади. Қуръонда: **«Улардан баъзилари. Эй Раббимиз, бизга дунёда ва охиратда ҳам яхши нарсаларни насиб қил дейдилар^[43]»** дейилган.

5. Ислом истишора, яъни маслаҳатлашишни амр қилади. Қуръонда: **«Уларнинг ишлари, ўзаро мушаварат ва маслаҳат ила бўлур^[44]»**- дейилган.

6. Ислом йўллар барпо қилишни, уларни тузатишни амр қилади. Қуръонда: **«Ер юзида юрингиз^[45]»**- дейилган.

^[39] Инглизларнинг тижоратдан, санъатдан, қурул-аслаҳа ва аёл ҳақларидан ҳали хабарлари ҳам бўлмаган пайтларда, мусулмон ўлкаларида бунинг аълоси мавжуд эди. Швеция ва Франция қиролларининг Усманийлардан ёрдам сўраб илтижо қилганларини инкор эта оладиларми?

^[40] Қўчалар тоза ва озода бўлиб, ҳатто тупукларни тозалаш учун махсус алоҳида вазифали ишчилар бор эди.

^[41] **Оли Имрон сураси, 103-оят.** ^[42] **Оли Имрон сураси, 137-оят.** ^[43] **Бақара сураси, 201-оят.**

^[44] **Шўро сураси, 38-оят.** ^[45] **Мулк сураси, 15-оят.**

7. Ислом мусулмонларга сихҳатларини муҳофаза қилишни амр қилади. Бир ҳадисда: **«Илм тўртдир: 1-Диннинг муҳофазаси учун фикҳ илми. 2- Сихҳатнинг муҳофазаси учун тиббиёт илми. 3- Тилнинг муҳофазаси учун сарф ва наҳв илми. 4- Вақтларнинг ўрганилиши учун астрономия илми»**-дейилган.

8. Ислом бунёдкорликни, янги нарсалар қуришни амр қилади. Қуръонда: **«Аллоҳ ер юзидаги ҳамма нарсани сиз учун яратган^[46]»**- дейилган.

9. Ислом тартиб ва низомни амр қилади. Қуръонда: **«Ҳамма нарса ўлчовли, низомлидир»**- дейилган^[47].

10. Ислом иқтисод, молия томонидан кучли бўлишни амр қилади. Бир ҳадисда: **«Асло ўлмайдигандек дунё учун, эрта ўладигандек охираат учун меҳнат қилингиз»**-дейилган.

11. Ислом кучли қуроллар билан жиҳозланган қўшин тузишни амр қилади. Қуръонда: **«Уларга қарши кучингиз егунича қувват ҳозирланг^[48]»**- дейилган.

12. Ислом хотин-қизлар ҳуқуқига риоя қилишни ва уларни асраб авайлашни амр қилади. Қуръонда: **«Эркакларнинг аёллар устида ҳақлари бўлганидек аёлларнинг ҳам улар устида ҳақлари бор^[49]»**- дейилган.

13. Ислом тозаликни амр қилади. Бир ҳадисда: **«Тозалик иймондандир»**- дейилган.

Китобда бизнинг йўқ қилишимиз, бузишимиз қатъиян лозим бўлган, мусулмонларнинг қувватли нуқталари ҳақида қуйидагилар келтирилган:

1. Ислом ирқ, тил, урф-одат, миллиятчилик таассубини йўқ қилган.

2. Фоиз, ихтикор, зино, ароқхўрлик ва чўчка эти тақиқланган.

^[46] Бақара сураси, 29-оят. ^[47] Ҳижр сураси, 19-оят. ^[48] Анфол сураси, 60-оят. ^[49] Бақара сураси, 228-оят.

3. Мусулмонлар олимларга қаттиқ боғланган.
4. Сунний мусулмонлар Халифани Пайғамбарнинг вакили деб билади. Аллоҳ ва Пайғамбарга хос бўлган ҳурматни халифага ҳам кўрсатишнинг фарз эканлигига ишонади.
5. Жиход фарздир.
6. Шия мусулмонларига кўра ғайримуслим бўлган бутун инсонлар ва суннийлар нажсдирлар.
7. Бутун мусулмонлар Исломнинг биттаю-битта ҳақ дин эканлигига иймон келтирганлар.
8. Мусулмонларнинг кўпи, яҳудий ва христианларнинг Араб яриморолидан чиқариб ташланишининг фарз эканлигига ишонадилар.
9. Ибодатларини, масалан намозни, рўзани, ҳажни... жуда бинойидек адо этадилар.
10. Шия мусулмонлари Ислом мамлакатларида черковларнинг иншо қилинишини ҳаром деб билишади.
11. Мусулмонлар Ислом ақидасига қаттиқ боғланган.
12. Шия мусулмонлар **Хумус**нинг яъни ғаниматнинг бешдан бирини олимларга берилиши фарз деб билишади.
13. Мусулмонлар фарзандларини шундай тарбия қилишадики, аждодларининг йўлидан айрилиши амри маҳол.
14. Мусулмон аёллар шундай чиройли қилиб ёпиниб олишадиларки уларга фасод ёпиштириб, орқаларидан миш-миш чиқаришни имконии йўқ.
15. Мусулмонларни ҳар куни беш марта бир жойга тўплайдиган жамоат намозлари бор.
16. Уларга кўра Пайғамбар, Али ва солиҳ инсонларнинг қабрлари муқаддас бўлгани учун ўша ерларда ҳам йиғилишади.
17. Пайғамбарнинг наслдан келган саййид ва шариф деб аталадиган кимсалар Пайғамбарни эслатадилар ва мусулмонлар назарида Пайғамбар сиймосининг давомли равишда жонли тутилишини таъминлайдилар.

18. Мусулмонлар бир жойга тўпланган вақтда воизлар ваъзалари билан уларнинг иймонларини қувватлантириб ибодатга ташвиқ қилади.

19. Амр-и бил маъруф [яхшиликни амр қилиш] ва наҳй-и анил мункар [ёмонликлардан ман қилиш] фарздир.

20. Мусулмонларнинг кўпайиши учун уйланиш ва бирдан кўп хотин билан никоҳланиш суннатдир.

21. Мусулмон учун бир инсонни Исломга киргазиш бутун дунёга ҳоким бўлишдан ҳам афзалроқдир.

22. Мусулмонлар орасида, «**Ким хайрли бир йўл очса, ҳам ўшанинг савобига, ҳамда ўша йўлда юрган ҳар кишининг савобларига ноил бўлади**» ҳадиси машҳурдир.

23. Мусулмонлар Қуръонга ва ҳадисларга жуда катта ҳурмат кўрсатади. Уларга амал қилиш жаннатга киришнинг ягона сабаби эканлигига ишонадилар.

Китоб мусулмонларнинг юқорида айтилган қувватли томонларини синдириб бузиб, заиф томонларини оммавий тус олдиришимизни тавсия қиларди ва бунга эришиш учун даркор бўлган тадбирларни қаторлаштириб тизиб қўйганди.

Заиф нуқталарни ёйиш учун қуйидагилар тавсия қилинганди:

1. Жамоатлар орасига адоват суқиш, суи занни ёйиш, ихтилофни ташвиқ қилувчи китобларни нашр қилиш йўли билан уруш, жанжалларни авж олдириш.

2. Мактаблар очиш, китоблар нашрини ман этиш. Ёқилиши ва йўқ қилиниши мумкин бўлган дин китобларини йўқотиш. Дин пешволари ҳақида ҳар турли бўҳтонлар тўқиб чиқариш билан, болаларини диний мактабларга беришдан мусулмонларни воз кечириш йўли орқали дин жоҳили бўлиб вояга етишларига замин тайёрлаш. [Бу йўл исломиятга катта зарар бермоқда.]

3-4. Уларга жаннатни мақтаб, дунё ҳаёти учун яратил-маганликларини уқтириш. Тарки дунёликни тарғиб қилувчи айрим адашган тариқатларни ёйиш, Зухдни тавсия қилувчи Ғазолийнинг “**Ихё-ул улум**”и, Мавлононинг “**Маснавий**”си

ва Арабийнинг асарларидек китобларни ўқишни ташвиқ қилиш билан уларнинг шуурсиз қолишларини таъминлаш^[50].

5. Хукмдорларни зулм ва диктаторлик қилишга ташвиқ қилишимиз керак: Сиз Аллоҳнинг ердаги соясисиз. Зотан Абу Бакр, Умар, Усмон, Али, Умавийлар ва Аббосийлардан ҳар бири куч-қувват ва қилич билан давлат идорасини қўлга киритишганди ва яна якка ўзлари хукмронлик қилганлар. Масалан Абу Бакр Умарнинг қиличи ёрдамида ва Фотиманинг оиласи сингари итоат қилмаганларнинг уйини ёқиш билан хукмдорликни қўлга киритган^[51]. Умар ҳам Абу Бакрнинг тавсияси билан халифа бўлган. Усмон

^[50] Тасаввуф китобларида мадҳ этилган **Зухд**, дунё ишларини тарк этиш дегани эмас, дунёга нисбатан тушкун бўлмаслик. Яъни ризқини шариатга уйғун равишда ишлаб топиш ва сарфлаш - ибодат қилиш каби савобдир. ^[51] Абу Бакр, Умар, Усмон ва Алининг “родияллоху анхум” халифа бўлишларига ҳадиси шарифларда ишоратлар бор эди. Лекин уларнинг халифа бўлиш вақтлари билдирилмаган эди. Расулуллоҳ “саллаллоху алайҳи ва саллам” бу ишда Асҳобини ўз эрқларига қўйди. Халифа тайин қилишда, Асҳобнинг ижтиҳодлари уч хил бўлди. Халифалик қариндошларга қоладиган мерос моли эмасди. Энг аввал мусулмон бўлиб, бошқаларни ҳам иймонга келтирган, Пайғамбаримиз тарафидан имом қилиниб орқасида ўзлари ҳам намоз ўқиган ва бирга ҳижрат этган асҳоби бўлмиш Абу Бакрни халифа қилиб сайлаш албаттаки энг уйғуни эди. Баъзилари ҳазрати Алининг уйига бордилар. Ораларидан Абу Суфён: «Қўлингни бер! Сенга байъат қилай. Истасанг ҳамма ёқни суворий ва пиёда билан тўлдираман»- деди. Ҳазрати Али буни қабул қилмади ва: «Мусулмонларни парчаламоқчимисан? Уйдан чиқмаслигим сабаби халифа бўлиш учун эмасди. Расулуллоҳнинг вафоти мени ларзага солди, ўзимни йўқотиб қўйдим»- деди. Кейин масжидга келдилар ва ҳамманинг олдида Абу Бакрга байъат қилдилар. Абу Бакр ҳам: «Халифа бўлишни истамадим. Фитна чиқмаслиги учун ноилож қабул қилдим»- деди. Али: «Халифа бўлишга сиз ҳаммадан ҳам лоикроксиз»- деди. Ҳазрати Алининг ўша куни Абу Бакрни мадҳ этган сўзлари “**Саодат-и Абадия**” китобининг иккинчи қисм 23-моддасида ёзилган. Ҳазрати Умар ҳазрати Алини уйигача кузатиб қўйди. Ҳазрати Али: «Расулуллоҳдан кейин бу умматнинг энг хайрлиси, устун Абу Бакр ва Умардир»- дер эди. Шияларнинг бўҳтонларига ва тухматларига алданганлар, мусулмонларнинг бугунги аҳволга тушишларига сабабчи бўлди. Инглизлар бу фитнага ҳали ҳам алангалатиш учун мой сепмоқда.

эса, Умарнинг амри билан давлат ҳукмдори бўлган. Алига келсак, у ҳам қароқчиларнинг қўллаб қувватлаши билан давлат раиси бўлган. Муовия ҳам қилич билан давлатни қўлга киритган^[52]. Ундан кейин Умавийларда ҳукмдорлик отадан ўғилга мерос бўлиб ўтиб келган. Аббосийларда ҳам худди шу аҳвол давом этган. Булар, Исломдаги ҳукмронликнинг зўравонлик ва диктаторлик эканлигига ёрқин далиллардир дейишимиз керак.

6. Одам ўлдирганларни идом яъни ўлимга ҳукм қилиш моддасини қонунлардан чиқариш. [Одам ўлдиришга ва қароқчиликка қарши ягона чора идом жазосидир. Идом жазоси бўлмаса анархия ва қароқчиликнинг олдини олиб бўлмайди.] Йўлтўсар ва ўғриларни жазолашдан ҳукуматни чалғитиш ва маҳрум қилиш, аксинча йўлтўсарларни қурол аслаҳа билан тامينлаб қароқчилик қилишларига кенг имконлар туғдириш ва йўлларнинг хузурсиз хавф-хатар ўчоғи бўлиб қолишини таъминлаш.

7. Уларнинг дард ва хасталиклар ичида яшашини таъминлаш учун қуйидаги планни ишлатиб аврашимиз мумкин: «Ҳамма нарса Аллоҳнинг тақдири билан бўлади. Даволанишнинг соғайишда ҳеч бир таъсири йўқ. Аллоҳ Қуръонда: **«Раббим мени едиради ва ичиради. Хасталанганимда У менга шифо беради. Мени ўлдирувчи ва қайта тирилтувчи яна Удир^[53]»**- демаганмиди? У ҳолда Аллоҳнинг иродаси бўлмаса ҳеч ким на шифо топади, на ўлимдан қутилади^[54].

^[52] Ҳазрати Муовия ҳазрати Ҳасаннинг байъат қилиши билан қонуний ра-вишда халифа бўлди. «**Ҳақ сўзнинг васиқалари**» китобини ўқинг!

^[53] **Шуаро сураси, 79-80-81-оятлар.**

^[54] Инглизлар мусулмонларни лақиллатиш учун оят-и карималарга ва ҳадиси шарифларга нотўғри маънолар беришяпти. Қасалликдан даволаниш суннатдир. Аллоҳу таоло дориларда шифо қуввати яратган. Пайғамбаримиз дориларни қўлланишни амр қилди. Шифони берувчи ва ҳар нарсани яратувчи Аллоҳу таолодир. Лекин ҳамма нарсани бир сабаб билан яратмоқда ва сабабларга ёпишишимизни амр қилмоқда. Ҳаракат қилиб, сабабларни топиб уни қўлланиш керак. «У менга шифо беради»

8. Қонунсизлик ва зулм қилинишини йўлга қўйиш учун бундай дейиш мумкин; Ислому ибодат динидир. Унинг давлат ишлари билан ҳечам алоқаси йўқ. Шу боис Муҳаммад ва халифаларининг на нозирлари ва на қонунлари бор эди^[55].

9. Иқтисодий инқироз ҳам юқорида айтиб ўтилган зарарли ишларнинг табиий натижаси бўлади. Маҳсулотларни чиритиш, тижорат кемаларини чўктириш, бозорларни ёқиш, портларни, тўғонларни йиқитиб экин далалари ва саноат марказларини сув остида қолдириш, фарқ қилиш ва ичимлик сув каналларини захарлаш йўли билан таҳриботларни орттириш мумкин^[56].

10. Давлат одамларини [хотин ва спорт каби] фитна ва парчаланишга сабаб бўлувчи орзуларга; ичимлик, қимор, порахўрлик ва хазина молларини ўзлаштиришга ўргатиш; Ходимларни бу ишларни қилишга ташвиқ қилиб, бизга хизмат қилганларини муқофотлантириш лозим.

Ундан ташқари китоб қўйидагиларни ҳам тавсия қиларди: Бу ишлар билан шуғулланувчи инглиз жосусларини яширин ва очиқ йўллардан муҳофаза қилиш, улардан мусулмонларнинг қўлига тушиб қолганларини қутқариш учун керакли ҳар турли харажатларга рози бўлиш даркор.

11. Фоизнинг ҳар турини ёйиш керак. Зеро фоиз миллий иқтисодни ҳароб қилгани каби мусулмонларни Қуръоннинг ҳукмларига қарши келишга ҳам ўргатади. Чунки инсон, қонуннинг бир моддасини поймол қилгач, унинг бошқа моддаларини оёқ ости қилиши ҳам осон бўлади.

сўзининг маъноси, менга шифо берувчи сабабларни беради демакдир. Ҳаракат қилиб сабабларни ахтариш амрдир. Пайғамбаримиз: «**Ҳар бир эркак ва аёлга ғайрат қилиб илм ўрганиш фарздир**» ва яна, «**Аллоҳу таоло, меҳнат қилиб топганларни севади**» деганлар.

^[55] Ибодат фақатгина намоз, рўза ва ҳажгина эмас, дунёвий фан, илм ва ишларни Аллоҳу таоло амр этгани учун ва шариатга мос равишда ўрганиш ва бажариш ҳам ибодатдир. Фойдали ишларни қилиш учун ҳаракатда бўлиш жуда катта савобдир.

^[56] Ўзларини маданий деб санайдиган ва инсон ҳақларини тилларидан туширмайдиган инглизларнинг мусулмонларга қарши планлаган зулму ваҳшатига қаранг!

Уларга фоизнинг бир неча баробар кўп қилиб олинishi ҳаром эканлигини, чунки Қуръонда: «**Фоизни бир неча баробар қилиб олиб емангиз**^[57]» дейилганини ва шу муносабат билан фоизнинг барча тури ҳам ҳаром қилинмаганини айтиш керак^[58].

12. Олимларнинг обрўсини тўқувчи ҳар турли бўҳтонлар уйдириб, мусулмонларни улардан узоқлаштириш керак. Жосуларимиздан бир қисмини уларнинг олимлари қиёфасига киритамиз. Сўнгра буларга қабих, ҳаром ишларни қилдиртамиз. Шу тариқа булар ҳақиқий олимлар орасига аралшиб кетишади, натижада халқ буларни баҳона қилиб, барча олимлардан шубҳалана бошлайди. Бу жосус-айғоқчи «олим»ларни Ал-Азҳарга, Истанбулга, Нажаф ва Карбалого суқиш шарт. Мусулмонларни олимлардан совутиш учун мактаблар, коллежлар очиб, бу ерларда рум ва арман болаларини мусулмонларга душман қилиб етиштирамиз. Мусулмон болаларининг онгини ҳам ўз ота-боболарининг саводсиз бўлганликлари тушунчаси билан заҳарлаймиз. Бу болаларни халифа, олимлар ва давлат арбобларидан совутиш учун, уларнинг хатоларини, ўз кайфу-сафолари билан машғул бўлганликларини, халифанинг жориялар [чўрилар] билан вақт ўтказиб, халқнинг молини ёмон йўлларда ишлатганлигини ва ҳеч қайсиси ҳеч бир ишда Пайғамбарга тобе бўлмаганлигини мияларига қуямиз.

^[57] **Оли Имрон сураси, 130-оят.**

^[58] Қарз берилётганда вақт тайин қилинмайди. Тайин қилинса фоиз бўлади. Қандайдир маълум бир вақтдан кейин яна шунча миқдор тўлаши шарт қилинса, Ҳанафий (Имоми Аъзам) мазҳабига кўра бу ҳам фоиздир. Ортиғи билан қайтариш келишилса ҳам фоиз бўлади. Яъни бир дирҳам бўлса ҳам, ортиқ тўлашни шарт қўшиш катта гуноҳдир. Насия мол сотишда, тўланиш вақтини билдириш лозим. Муддати битганда тўлай олмаганлиги учун тўлаш вақти ва миқдори ошса, бунга **Мудаъоф фоиз** дейилади. Юқоридаги ояти карима тижоратдаги мана шу мудаъоф фоиз ҳақида айтилган.

13. Исломнинг аёлларга ҳақорат қилганини ёйиш учун: «**Эркаклар аёллар устидан ҳокимдир**^[59]» оятини ва: «**Аёл киши тамоман беҳайрдир**» ҳадисини айтамыз^[60].

^[59] **Нисо сураси, 34-оят.**

^[60] Ҳадиси шарифда: «**Шариатга амал қилувчи аёл жаннат неъматларидандир. Ҳисларига уйиб, шариатга тобе бўлмаган аёл хайрсиздир**»- буюрилган. Қиз бўлсин, бева бўлсин никоҳлиси бўлмаган аёлни отаси боқишга мажбурдир. Боқмаса ҳибс қилинади. Отаси йўқ бўлса ёки камбағал бўлса, бой бўлган махрам ақрабоси боқади. Булар ҳам бўлмаса давлат маош ажратиши керак. Мусулмон аёлнинг ишлаб пул топишга асло эҳтиёжи йўқ. Ислом дини, аёл кишининг бутун эҳтиёжларини эркакларнинг зиммасига юклаган. Эркакларнинг бу оғир юки эвазига, мероснинг тамоми эркакка берилиши лозим бўлгани ҳолда, Аллоҳу таоло аёлларга бу ерда ҳам эҳсон қилиб ака-укаларининг ярми қадар мерос олишларини амр қилган. Эр хонимини уй ичида ёки бошқа бирор жойда ишлашга мажбур этаолмайди. Хоними истаса ва эри рухсат берса эркаклар йўқ жойда ҳижобли ҳолда ишлаши жоиз бўлса ҳам, ишлаб топгани ўз мулкидир. Ҳеч ким буни ва унга қолган меросни ва меҳрини бу хотиндан рухсатсиз олишга ҳаққи йўқ. Ўзининг ёки бола чақасининг бирор эҳтиёжи учун сарфлашга на эри, на бошқа биров мажбур қила олмайди. Бутун эҳтиёжларни эри ўзи ишлаб топиши фарз. Коммунист давлатларда аёллар ҳам эркаклар билан бир қаторда бир бурда нон учун, энг оғир ишларда ҳайвондай ишлатилмоқда. Хур дунё деб аталаётган христиан давлатларида ва ислом давлати деб аталадиган баъзи араб давлатларида «Ҳаёт муштаракдир, тенглик, тенг ҳуқуқлилиқ» деган баландпарвоз гаплар билан аёлларни ҳам заводларда, экинзорларда, тижоратда эркаклардек меҳнат қилишга мажбурлашмоқда. Кўпчилигининг турмуш қурганига пушаймон эканликлари, судларнинг ажрашиш даъволари билан тўлганлиги ҳақидаги хабар ва маълумотлар қундалиқ газеталарда тез-тез ёритилиб турибди. Расулulloҳнинг “саллаллоҳу алайҳи ва саллам” муборак оғзидан чиққан сўзлари уч қисмга бўлинади: Биринчиси, сўзлари ҳам маънолари ҳам Аллоҳу таолодан келганлар. Бу сўзларга **оят-и карима** ва тўпламига “**Қуръони карим**” дейилади. «**Сизларга келаётган ҳарбир фойдали, яхши нарсаларни Аллоҳу таоло тилаб юбормоқда. Ҳар ёмонлик ва зарарли нарсаларни эса нафсингиз тиламоқда, хоҳламоқда. Барчасини Аллоҳу таоло яратиб юбормоқдадир**» жумласи “**Нисо**” сурасининг 78-оятидир. Иккинчиси, сўзлари Пайғамбаримиздан маънолари эса Аллоҳу таолодан бўлган сўзларидир. Бу сўзларига **Ҳадиси қудсий** дейилади. «**Нафсингизни душман билингиз! Чунки у менга душмандир**» жумласи ҳадиси қудсийдир. Бу душманлик, нафснинг истакларига қарши чиқиш

14. Бутун кир-чир, ифлослик сувсизликдан келиб чиқади. Сув манбаларининг кўпайишига моне бўлишга ҳаракат қилиш керак.

Ушбу сирли китобда мусулмонларнинг қувватли нуқталарини заифлатиш учун қуйдаги тавсиялар ҳам берилганди:

1. Мусулмонлар орасида ирқчилик, миллатчилик таассуб-ларини авж олдирасиз ва уларнинг диққатларини Исломдан аввалги қаҳрамонларига тортасиз: Мисрда Фиръавн замонини, Эронда Мажусийлик, Ироқда Бобиллик, Усманийларда Атилла ва Чингиз замонини ихё килиб ўшаларга рағбатларини оширасиз. [Китобда бу хусусда узун рўйхат бор эди.]

2. Мана бў тўрт нарсани очикча ва яширинча ёйиш лозим. Булар: ичкилик, қимор, зино ва чўчка эти [ва спорт клублари орасидаги ўзаро уруш-жанжалларни]. Бу ишларни уддалай олиш учун Ислом мамлакатларида яшайдиган христиан, яҳудий, мажусий ва бошқа ғайри мусулмонлардан баҳоли қудрат фойдаланиш ва бизга ёрдам берганларга Мустамлакалар Назоратининг бюджетидан маош бериш лозим. Бу учун эса, сиёсий фирқаларнинг ва спорт клубларининг кўпайишини таъминлашимиз керак. Партиялар ва клублар орасида ўзаро адоват уруғлари экамиз. Наतिжада, бир бири билан

дегандир. Учинчиси эса, сўзлари ҳам маънолари ҳам Пайғамбаримизга оид бўлганлари. Буларга **Ҳадиси шариф** дейлади. «**Шариатга тобе бўлган аёл, Жаннат неъматларидандир. Нафсига уйган аёл эса, шаррдир, бехайрдир**» жумласи ҳадиси шарифдир. Муҳйиддини Арабий ҳазратлари “**Мусомарот**” китобининг биринчи жилдида бу ҳадиси шарифни изоҳлаганлар. Инглиз жосуси ҳадиснинг бош тарафини яшириб бу ерда фақатгина охирини айтган. Бутун дунё аёллари шояд Ислом динининг уларга берган қиймат, ҳурмат, эътиборни, озоликни, ҳузур-ҳаловатни ажрашиш ҳаққига эга эканликларини билсалар эди, дарҳол мусулмон бўлиб, Исломиятнинг ҳар мамлакатга ёйилиши учун ҳаракат қилардилар. Афсуски бу ҳақиқатларни тушуниб етмаяптилар. Аллоҳу таоло бутун инсонларга ислом динининг нузли йўлини тўғрилигича ўрганишни насиб айласин!

тортишиб, гижиллашиш ва бир бирини гийбат билан овора бўлиб, ҳақиқий диний китобларни топиб ўқиш, динларини ўрганишдек ҳаёт-мамот ишларига вақт тополмай қолишади. Овланган (қўл остига кирган) одамларга кундалик газета ва журналлар чоп қилдириб нашриётларини катта пул ва манфаатлар билан таъминлаймиз. Бу нашриётлар орқали бизга сотилган одамларни халоскор, қахрамон деб мадҳ этираемиз. Шариатни ва шариатга амал қилувчи давлат арбобларини қоралаймиз. Дин тарбиясининг булоғи бўлган оилани бузишга ҳаракат қиламиз. Бу учун спорт, кураш деган баҳоналар билан уят жойлари очик формали қиз ва ўғлонларнинг расмларини бостириб, ёшларни ахлоқсизликка, фухшга, бачабозликка ва жинсий бузқликка гирифтор қиламиз. Ислом ахлоқини бузгандан кейин Исломиятни йўқ қилиш осонлашади. Жуда кўп масжидлар барпо қиламиз. Лекин масжидларда муллаларни эмас миссионерларни ва мазҳабсизларни гапиртираемиз, ваъз бердиртаемиз. Диний мусиқа деган баҳона билан чолғу, ашула ва радиоларни масжидларга ҳам олиб кирамиз. Масжидлардан тузоқ сифатида фойдаланамиз. Масжидга борадиган ва хотин-қизи хижобда юрадиган давлат арбоблари ва ҳарбийларни жосусларимиз аниқлашади ва булар вазифаларидан бўшатилади. Шариатга амал қилувчи ёшлар университетларга олинмайди, ўқиётганларнинг диплом олишларига тўс-қинлик қилинади. Секретар бу маълумотларни жуда махфий тутишни, ҳатто наждлик Муҳаммаддан ҳам сир тутишимизни қаттиқ тайинлади. Мен [ҳозир сиз ўқиётган] ушбу хотираларимни судга топшириб, эллик йил ўтмасдан аввал очилмай сақланишини васият қилдим. [Шуни яхши тушуниш лозимки, масжид деб гумбази ва миносаси бўлган ҳар бир бинога айтилмайди. Аксинча ичида ҳар куни беш вақт жамоат билан намоз ўқиладиган макон қандай услубда қурилганлигидан қатъий назар масжид деб аталади. Намоздан аввал ёки сўнгра жамоатга ваъз бериш ҳам жоиздир.

Ваъз деб, аҳли суннат эътиқодидаги мусулмоннинг аҳли суннат олимларидан бирининг китобидан ўқиб эшиттириши ёки ёддан айтиб беришига айтилади. Мазҳабсизларнинг, инглиз жосусларининг ва миссионерларнинг маърузаларига ваъз эмас, балки нутқ ва конференция бериш дейилади. Масжидларда нутқ ва конференция бериш ва уни тинглаш асло жоиз бўлмайди. Аҳли суннат олимларининг ҳар бир сўзи Қуръони карим ва ҳадиси шарифларнинг тафсирлари, изоҳларидир.]

3. Жиходнинг, муваққат, яъни вақтинчалик фарзлар жумласидан эканлиги, ҳозир эса вақти ўтганлиги сабабли фарз бўлишдан чиққан амалга айланганлигини талқин қиласиз.

4. Шияларнинг онгидан кофирларнинг нажс эканлигини чиқариб ташлайсизлар. Қуръонда: **«Ўзларига китоб юборилганларнинг таомлари сизлар учун ҳалол бўлганидек сизнинг таомларингиз ҳам улар учун ҳалолдир^[61]»** дейилганлигини ва Пайғамбарнинг София исмли яҳудий, Мария исмли христиан аёллари бўлганлигини, ўша Пайғамбар завжаларининг асло нажс бўлмаслигини айтасиз^[62].

5. Пайғамбарнинг Ислом борасидаги мақсади фақатгина Ислом дини эмас балки исмидан қатъий назар Аллоҳдан келган бирон дин эканлигини ва бу диннинг яҳудийлик ва ёки христианлик ҳам бўлиши мумкинлиги фикрини уларнинг миясига сингдиринг. Бунга далил сифатида: «Қуръон ҳар дин мансубларини мусулмон деб атаган. Масалан Қуръонда

^[61] **Монда сураси, 5-оят.**

^[62] Инглизнинг яҳудий деб айтаётган пайғамбар аёли ҳазрати София мусулмон бўлган эди. Мисрлик Мария эса Расулulloҳнинг муборак хонимларидан эмасди, жория эди. У ҳам мусулмон бўлган. Жанозасини эса халифа Умар “родияллоху анҳ” ўқитган. Аҳли суннат эътиқодига кўра христиан аёл жория ҳам, завжа ҳам бўла олади. Шиялар эътиқод қилгандай кофирларнинг ўзлари нажс эмас, аксинча эътиқодлари бўлган куфри нажсдир.

Юсуф пайғамбарнинг: «Мени мусулмон ҳолимда ўлдир^[63]», Иброҳим ва Исмоил пайғамбарларнинг: «Эй Раббимиз, бизни ўзингга мусулмон қилгин ва зурриётимиздан Сенга мусулмон бўлувчи бир уммат чиқаргин^[64]», Яқуб пайғамбарнинг ҳам ўғилларига: «**Фақат ва фақатгина**

^[63] Ҳар бир пайғамбарнинг Аллоҳу таолодан келтирган маълумотларига ишонишга **Иймон** дейилади. Иймон келтириш лозим бўлган маълумотлар иккига бўлинади: Фақат ишониш лозим бўлган билимлар ва ҳам ишониб, ҳамда бажариш лозим бўлган билимлар. Булардан биринчи қисм билим-лар иймоннинг асли бўлиб, олти шартдан иборатдир. Барча пайғамбарлар билдирган иймон асослари бутун динларда ягона ва айни шартлардан иборат эди. Бугун ислом душманларининг, илгариланган (замонавий) деб тақлид қилишга ва уларга ҳавас қилиб, ўхшашга тиришаётган ўрнак одам-лари бўлган яҳудийлар, христианлар, дунё фан одамлари, давлат ар-боблари, қўмондонлар барча барчаси охирагга, яъни ўлгандан кейин қайта тирилишга, жаннатга, жаҳаннамга ишонмоқда. Ўзларини ўқимишли, маданиятли, замонавий деб таърифлаётган ва уларни тақлид қилиш учун ҳар мақомга йўрғалаётган дин жоҳилларининг мақсадлари чиндан ҳам ўшаларга ўхшаш бўлса, унда худди ўшалардек охирагга, қиёматга, жаннат жаҳаннамга ишонишлари керак бўлмайдами? Ҳар пайғамбарнинг шариатлари яъни амр ва тақиқлари бир-бирдан фарқлидир. Иймон келтириб ша-риятга тобе бўлишга **Ислом** дейилади. Шариатлари фарқли бўлгани учун ҳар Пайғамбар замонидаги ислом бир хил эмасди. Расул келганда янги бир **Исломият** келиб, эски Пайғамбарлар замонидаги исломиятнинг ҳукмлари ўз кучини йўқотади. Сўнги Пайғамбар бўлмиш Муҳаммад алайҳиссалом келтирган Ислом қиёматгача давом этади. Аллоҳу таоло Оли Имрон сураси 19- ва 85-оятларида яҳудийларга ва христианларга эски исломликларига оид эътиқод ва амалларини ташлашни амр қилган. Муҳаммад алайҳиссаломга тобе бўлмаганларнинг Жаннатга киролмаслиги, абадий Жаҳаннамда қолишларини билдирган. Иброҳим, Исмоил, Юсуф ва Яқуб пайғамбарлар ўз замонларида мўтабар бўлган исломни истагандилар. Ўша динлардан барчаси бошқа-бошқа шариатларга ва ўз замонларига хос алоҳида ҳукмларига эга эди. Ўша мусулмонликлар, яъни динлар ва черковларга бориш энди мўтабар эмас. Чунки Муҳаммад алайҳиссаломга берилган Ислом дини келиши билан уларнинг мўтабарлик муддати бит-ди. Бу хусусда арабча “**Ал-анвор**” китобининг охиридаги Зарқонийнинг “**Мавоҳиб**” шарҳида батафсил билдирилган. Жомиъул-азхар мударрисла-ридан Муҳаммад Зарқоний Моликий 1122 [м. 1710] йили вафот этди.

^[64] **Бақара сураси, 128-оят.**

мусулмон ҳолда ўлингиз^[65]»- деган сўзлари келтирилган»-деб айтинг.

6. Черков қуришнинг ҳаром эмаслигини, Пайғамбар ва халифалари уларни бузмаганлиги, аксинча уларга хурмат кўрсатганликларини ва Қуръонда: «Агар Аллоҳ одамларнинг бир қисмини бошқалари билан даф этмаганда монастир, черков, хавралар ва ичида Аллохнинг исми кўп зикр қилинадиган жомелар йўқ бўлиб кетарди^[66]»- дейилганини, Исломнинг ибодатхоналарга хурматкор эканлигини, уларни бузмаганлиги ва бузмоқчи бўлганларни ҳам қайтарганини қайта-қайта уқдиринг.

7. «Яҳудийларни Араб яриморолидан чиқарингиз» ва «Араб яриморолида икки дин бўлмайди» ҳадислари ҳақида мусулмонларни иккилантириб шубҳага соласизлар ва «Агар бу икки ҳадис саҳиҳ бўлганида, Пайғамбарнинг бири яҳудий, иккинчиси христиан икки аёли бўлмасди ва Нажрон христианлари билан ҳам битим қилмасди^[67]»- дейсизлар.

8. Мусулмонларнинг ибодат қилишларига тўсқинлик қилишга ҳаракат қилинглари ва «Аллоҳ инсонларнинг ибодатларига муҳтож эмас»- деб уларни ибодатнинг фойдалари ҳақида тараддудга туширинг^[68]. Ҳаж ва жамоат билан намоз ўқиш каби уларнинг бошлари йиғиладиган ибодатларга чек қўйинг! Худди шунингдек масжидларнинг, мақбараларнинг ва мадрасаларнинг барпо қилинишига ва Каъбанинг таъмир ишларига ҳам монета бўлишга ҳаракат қилинглари.

^[65] Бақара сураси, 132-оят. ^[66] Ҳаж сураси, 40-оят.

^[67] 70-саҳифадаги, 62-изоҳга қаранг!

^[68] Ибодатлар, Аллоҳу таоло амр қилгани учун бажариляпти. Тўғри, Аллоҳу таоло бандаларининг ибодатларига муҳтож эмас. Аммо бандалар ибодат қилишга муҳтождирлар. Инглизлар ўзлари пода-пода бўлиб черковга борадилару мусулмонларнинг масжидларга боришига тўсқинлик қиладилар. Уларнинг “маданият”ларига қаранг!

9. Ҳарбда душмандан ғанимат қилиб олинган молнинг бешдан бирини, яъни [Хумуснинг], олимларга берилишини, динга асосланмаган деб тарғиб қилиб, буни тижорий фойда билан ҳеч қандай алоқаси йўқ деган фикрни ёясиз. Сўнгра «Хумус Пайғамбарларга ёки халифага берилади, олимларга эмас. Зеро олимлар ўша пулга уйлар, саройлар, моллар ва боғу-роғлар оляптилар. Шунинг учун Хумусни уларга бериш жоиз бўлмайди»- деб уқдирасиз!

10. Муслмонларнинг ақидаларига бидъат аралаштириб, Исломни қоқоқлик ва террор дини деб айбланглар. Ислом мамлакатларининг ривожланмагани, ҳар хил муаммоларга беланиб қолганини мисол тариқасида келтириш билан уларнинг Исломга бўлганишончларини заифлатинг. [Ҳолбуки, муслмонлар дунёнинг энг буюк маданий давлатларини қургандилар. Аксинча динга бўлган эътиборлари заифлаган сари ўзлари ҳам қоқоқлашиб, заифлашиб бордилар.]

11. Ёшлар жуда ҳам муҳим! Болаларни оталаридан узоқлаштириш орқали уларни катталарнинг диний тарбияларидан маҳрум қолдиришга ҳаракат қилинлар. Уларни биз ўзимиз етиштиришимиз керак. Шундагина ёшлар оталарининг тарбияларидан узоқлашиб ўзлигидан ақидаларидан, динлари ва олимларидан узоқлашадилар.

12. Хотинларни йўлдан уриб, ҳижобларини очтиришга ҳаракат қилинг. Сабабини сўрасалар, «аслида ҳижоб диннинг ҳақиқий амрларидан эмас. У кейинроқ Аббосийлар замонида русум бўлган бир урф-одат эди холос», – денглар. «Шу боис Исломнинг бошланғичида эркаклар Пайғамбарнинг хонимларини кўришар ва аёллар ҳам барча тадбирларда иштирок этишарди» – денглар. Хотин-қизларни ҳижобдан яланғочлагач, эркакларни уларга майл қилдириб, ораларида фасод ҳосил бўлишини таъминлайсиз. Муслмонликни йўқотишда бунга тенг келадиган таъсирлироқ ўзга қувват йўқ. Аввало бу ишни ғайри муслим аёлларга ишлатиш керак, кейинчалик уларнинг беҳаёлигига кўзи ўрганган муслмон

аёллар ҳам ўзлигидан бузилиб, уларнинг қилган ишларини қила бошлайди^[69].

^[69] Ҳижоб ояти келишидан аввал хотинлар очик юрардилар, Расулulloҳга келиб билмаганларини сўраб ўрганардилар. Расулulloҳ бирининг уй-ига борса, хотинлар ҳам келиб ўтириб, эшитиб, динларини ўрганарди. **“Байзовий”**да ва **“Бухорий”**нинг тафсир бобида билдирилганидек ҳижратдан уч йил ўтгач, **“Азҳоб”** ва беш йил ўтгач **“Нур”** сураларидаги ҳижоб оятлари келиб, хотинларнинг бегона (номахрам) эркаклар ёни-да ўтиришлари, улар билан гаплашишлари тақиқланди. Бундан кейин Расулulloҳ мусулмон аёлларга билмаганларини муборак завжаларидан сўрашларини буюрдилар. Кофирлар ҳижоб оятининг кейин келганлиги-ни, аёлларнинг кейин ҳижобга кирганликларини яшириб, мусулмонларни чалғитмоқда.

Расулulloҳнинг муборак завжалари Умму Салама “родияллоҳу анҳа” айтадиларки: «Муборак хонимларидан Маймуна “родияллоҳу анҳа” билан бирга Расулulloҳнинг “саллаллоҳу алайҳи ва саллам” ёнларида эдик. Ибни Умми Мактум “родияллоҳу анҳ” рухсат сўраб ичкарига кирди. Расулulloҳ “саллаллоҳу алайҳи ва саллам” шунда бизга: **«Парда орқасига ўтингиз»**-деб марҳамат қилдилар. Биз: «У кўр эмасми? Бизни кўра олмайдику»-дедик. Ўшанда: **«Сиз ҳам кўрмисиз? Уни кўрмайсизми?»**-дедилар, яъни у кўр бўлса ҳам, сиз кўр эмассизку дегандилар.» Бу ҳадиси шарифни имоми Аҳмад, Термизий ва Абу Довуд “рахима-хумуллоҳу таоло” билдир-дилар. Бу ҳадиси шарифга кўра эркакнинг бегона аёлларга қараши ҳаром бўлгани каби аёлларнинг ҳам бегона эркакка қараши жоиз эмас. Мазҳаб имомларимиз бу хусусдаги бошқа ҳадиси шарифларни ҳам келтиришиб: **«Аёл киши учун, бегона эркакларнинг аврат жойларигагина қараши ҳаромдир»**- дедилар. Бу амрни бажариш осон. Мана шундай осон бўлган амр ва тақиқларга **Рухсат** дейилади. Аёл кишининг, эркакларнинг бош-ларига, сочларига қараши макруҳдир. Булардан сақланиш кийин. Қийин бўлган амрларни бажаришга **Азиймат** дейилади. Эркакнинг аёл учун аврат жойи, тиззаси билан киндик орасидир. Бундан кўришиб турибдики азвожи тоҳирот “родияллоҳу таоло анҳунна” оналаримиз ва Асҳоби ки-ром “родияллоҳу анҳум” азийматларгача амал қилиб, рухсатлардан тийи-лардилар. Исломиятни ичидан йиқитмоқчи бўлаётган **зиндик**лар ҳижоб оятлари келишидан аввалги аёлларнинг ёпинмаганликларини рўқач қилиб: «Пайғамбар замонида аёллар ёпинмаган. Ҳозиргиларга ўхшаб ўраниб олиш у пайтларда бўлмаган. Ҳазрати Оиша кўчаларда боши очик ҳолда юрарди. Ҳозиргилардек рўдаполикни кейинчалик аъқидапарастлар, фикҳчилар ўйлаб топишган»- дейишади. Бу гапларининг қанчалик ёлғон ва бўҳтон эканлигини юқоридаги ҳадиси шариф очикча кўрсатиб турибди.

Аллоху таолонинг амрларини ва тақиқларини билдирган тўрт ҳақ мазҳаб, эркакларнинг **аврат жойини**, яъни қараши ва бошқаларга кўрсатиши ҳаром бўлган аъзоларини бир биридан фарқи қилиб билдирганлар. Ҳар мусулмоннинг ўз мазҳабига кўра аврат жойларини ёпиши фарздир. Бошқа бировнинг аврат жойига қараш ҳаромдир. **“Ашъят-ул-ламаъот”** кито-бидаги ҳадиси шарифда: **«Эркак эркакнинг, аёл ҳам аёлнинг авратига қарамасин»**- деб буюрилди. Ҳанафий мазҳабида эркакнинг эркак учун ва аёлнинг аёл учун аврат жойи тиззаси билан киндиги оралиғидир. Аёлнинг бегона эркак учун аврат жойи, кафти ва юзидан бошқа бутун баданидир. Аёл кишининг сочлари ҳам авратдир. Аврат жойига шаҳватсиз қараш ҳам ҳаромдир.

«Бир аёлга кўзингиз тушса, унга қараманг, дарҳол нигоҳингизни бошқа тарафга олинг. Тўсатдан кўзга чалиниши гуноҳ бўлмаса ҳам, такрор қараш гуноҳ бўлади». «Ё Али! Авратингни очма! Ҳоҳ ўлик, ҳоҳ тирик, ҳеч ким-нинг аврат жойига боқма!» **«Аврат жойини очганга ва бошқасининг ав-ратига қараганга Аллоҳ лаънат этсин!»** **«Ўзини бир қавмга ўхшатган кимса, ўшалардан бўлади»**. Бу ҳадиси шариф кўрсатиб турибдики, ахлоқини, ишларини ёхуд кийимини ислом душманларига ўхшатадиганлар ўшалардан бўлиб саналади. Модага, яъни кофирларнинг ёмон одатлари-га эргашувчилар, ҳаромларга «бадий санъат» ва ҳаром ишлайдиганлар-га «санъаткор» дейдиганлар бу ҳадиси шарифдан ибрат олишлари керак бўлади.

“Кимё-и саодат” китобида айтиладики: «Аёлларнинг, қизларнинг; боши, сочи, қўллари, оёқ ва болдирлари очик ҳолда кўчага чиқишлари ҳаром бўлганидек юпка, ичи кўринадиган, тор, безакли ва ёхуд хушбўй ҳидли кийимлар кийган ҳолда ташқарига чиқишлари ҳам ҳаромдир. Бу аҳволда кийиниб кўчага чиқишларига рухсат берган, рози бўлган ота-онаси, эри, ака-укалари ҳам унинг гуноҳига шерик бўладилар.» Яъни Жаҳаннамда бирга ёнадилар. Тавба қилсалар, гуноҳлари кечирилади. Аллоху таоло тавба қилгувчиларни севади.

Мусулмонман деган ҳар бир инсон қилаётган ҳар бир ишининг шариат-даги ўрнини ва ҳукмини билишга мажбурдир. Билмайдиган бўлса, бирор Аҳли суннат олимидан сўраб ёки ўша олимларнинг китобларидан ўқиб ўрганиши лозим. Иши шариатга уйғун бўлмаса, гуноҳ ёки қуфрдан қутила олмайди. Ҳар куни ҳақиқий тавба қилиши лозим. Тавба қилинган гуноҳ ва қуфр муҳаққақ авф қилинади. Тавба қилмаса, дунёда ва жаҳаннамда азобини, жазосини тортади. Бу жазолар китобимизнинг турли жойларида билдирилган.

Эркаклар ва аёлларнинг намозда ва бошқа жойларда ёпиши лозим бўлган узвларига **Аврат жойи** дейилади. Аврат жойини очиш ва бошқаларнинг аврат жойига қараш ҳаромдир. «Исломиётда аврат жойи йўқ» деган кимса

13. Масжид имомларига фосиқ деб тухмат қилиш, хатоларини ошкор қилиш ва бошқа ҳар хил йўллар орқали улар билан жамоатлари орасига адоват солиш, шу тариқа жамоат билан намоз ўқишни таг-томири билан йўқотишга ҳаракат қилинганлар.

14. Пайғамбар замонида бўлмаганлиги ва бидъат эканлигини даво қилиб, бутун мақбараларни бузиш лозимлигини уқдиринганлар. Шу билан бирга Пайғамбар, халифалар ва солиҳ инсонларнинг қабрлари ҳақида одамларни шубҳага солиб уларни зиёрат қилишни ман қилинганлар. «Пайғамбар ўз волидасининг ёнида, Абу Бақр ва Умар (Боқий) қабристониди дафн қилинган, Усмоннинг қабри номаълум, Ҳусайннинг боши **Ҳаннона**да дафн қилинган, жасаднинг қаерга дафн қилингани маълум эмас. **Козимия**даги қабрлар ҳам Пайғамбарнинг авлодидан бўлган Козим ва Жаводнинг қабрлари эмас, аксинча икки халифанинг қабридир. Тусдагиси эса, аҳли байтдан Ризонинг қабри эмас, Ҳоруннинг қабридир. Самаррадагилар Аббосийларга хос бўлиб, аҳли байтдан Ҳодий, Аскарый ва Махдийнинг қабри эмас. Мусулмон ўлкалардаги барча мақбара ва гумбазларни

кофир бўлади. Ижмо билан яъни тўрт мазҳабда ҳам аврат бўлган бирон аъ-зони очишга ва бошқаларининг аврат жойига қарашни ҳалол деб, аҳамият бермаган, яъни азобидан қўрмаган кимса, кофир бўлади. Аёлларнинг аврат жойларини очишлари ва эркаклар бор жойда қўшиқ айтишлари ва мавлид ўқишлари ҳам ўша ҳукмга тааллуқлидир. Эркакларнинг сонлари Ҳанбалий мазҳабида авратга кирмайди.

“Мусулмонман” деган кимсага иймоннинг ва исломнинг шартларини ва тўрт мазҳабнинг ижмо билан яъни сўзбирлиги (иттифоқ) билан бил-дирган фарзларини ва ҳаромларини билиши ва аҳамият бериши лозим. Буларни билмаслик узр бўлмайди, яъни билиб туриб ишонмаган билан бирдай бўлади. Аёлларнинг юзлари ва қафтларидан бошқа бутун аъзолари тўрт мазҳабда ҳам авратдир. Ижмо билан бўлмаган, яъни нариги уч мазҳабнинг бирига кўра аврат деб қабул қилинмаган бирор узв аҳамият берилмай очилса, кофир бўлмайди, лекин ўз мазҳабига кўра катта гуноҳ бўлади. Эркакларнинг сонларини очишлари мана шу ҳукмга тобедир. Билмаганини ўрганиш фарзидир. Билгандан кейин тезда тавба қилиб очиқ аъзоларини ёпиши лозим.

бузиш фарз бўлганидек Мадинадаги Боқий қабристонини ҳам йўқ қилиб текислаб ташлаш керак»- денглар!

15. «Саййидлар – Пайғамбар авлодидир» деган эътиқод хусусида инсонларни тараддудга, гумонга тушириш керак. Саййид бўлмаган кимсаларга ҳам қора ва яшил саллалар ўратилиб саййидлар сулоласига бегоналарнинг аралашиб кетишини таъминлаш керак. Шундагина халқ, бу мавзуда чалғиб, саййидлар ҳақида су-и зан [ёмон гумон] қила бошлайди. Бундан ташқари дин пешволари, муллалар ва саййидларнинг салла ўрашини тақиқлайсиз. Қарабсизки шажара ва насаблари йўқолиб, муллалар ҳам халқдан ҳурмат кўрмайдиган бўлиб қолишади^[70].

^[70] Буюк олим Саййид Абдулҳаким Арвосий “раҳматуллоҳи алайҳ” Истанбулда ёзган «**Асҳоб-и киром**» рисоласида марҳамат қиладиларки: «Расулуллоҳнинг муборак қизлари ҳазрати Фотима орқали киёматгача давом этадиган авлодлари Аҳли байтдирлар. Буларни осий бўлсалар ҳам севмоқ лозим. Буларни севиш қалб билан, бадан билан ва мол билан ёрдам бериш, ҳурмат ва ҳақларига риоя қилиш, инсоннинг иймон билан жон таслим қилишига сабаб бўлади. Суриянинг Ҳамо шаҳрида саййидлар учун махсус маҳкама бор эди. Мирсадаги Аббосий халифалари замонида, Ҳасаннинг «родияллоҳу таоло анх» авлодларига «Шариф» исми берилиб оқ салла ўрашлари, Ҳусайннинг «родияллоҳу таоло анх» авлодига «Саййид» исми берилиб, яшил салла ўрашлари қарорлаштирилган эди. Бу муборак сулоладан туғилган муборак болалар, икки гувоҳ ёнида ҳоким ҳузурда рўйхатга олинарди. Султон Абдулмажид Хон «раҳматуллоҳи таоло алайҳ» замонида масон бўлган Рашид Пошо, инглизларнинг амри билан бу маҳкамаларни бекор қилди. Насли паст ва мазҳабсиз бўлганларга ҳам саййид дейила бошлади. Уйдирма ажам саййидлари ҳар тарафга ёйилди. «**Фатово-и ҳадисия**» китобида айтиладики: «Исломиятнинг илк замонларида Аҳл-и байтдан бўлганларнинг ҳаммасига Шариф дейиларди. Масалан «шариф-и Аббосий», «шариф-и Зайналий» каби. Фотимий султонлари шия эди. Шунинг учун улар фақат Ҳасан ва Ҳусайн авлодига «шариф» дедилар. Мисрдаги туркман султонларидан Ашраф Ша’бон бин Ҳусайн 773 [м. 1371] йилда саййидларнинг шарифлардан ажралиб туриши учун яшил салла ўрашларини амр қилди. Бу одатлар ҳар ерга ёйилган бўлса ҳам, шарий қиймати йўқдир.» «**Миръот-и коннот**» китобида ва «**Мавоҳиб-и Ладуннийя**»нинг туркча таржимасида ва Зарқоний шарҳида, еттинчи мақсаднинг учинчи фаслида, бу хусусда тафсилот бор.»

16. Шияларнинг мотамгоҳларини бузиш фарз эканлиги, чунки бидъат ва залолат эканлиги, Пайгамбар ва халифалари замонида бундай нарсалар бўлмаганини айтиш керак. Инсонларнинг у жойларга боришини ман этиш, воизларнинг сонини камайтириш, воизлардан ва мотамгоҳ эгаларидан солиқ олиш даркор.

17. Бутун мусулмонларга эркинлик, хуррият деган шиорлар баҳонасида: «Ҳар бир инсон хоҳлаган ишини қилиши мумкин. Амр-и маъруф ва наҳй-и мункар ва Ислому аҳкомини ўргатиш фарз эмас»- деглар. [Ҳолбуки Исломиятни ўрганиш ва ўргатиш фарз бўлиб, мусулмонларнинг биринчи вазифасидир.] Ва яна шуни уларнинг онгига қуйиш керакки: «Христианлар ўз динларида, яҳудийлар ҳам ўз динларидадир. Ҳеч ким ҳеч кимнинг қалбини ўзгартира олмайди. Амр-и маъруф ва наҳй-и мункар халифанинг вазифасидир.»

18. Мусулмонларнинг кўпайишига моне бўлиш учун, туғишни чеклаш ва бирдан ортиқ хотин билан уйланишга тўсиқ бўлиш керак. Никоҳни баъзи шартларга боғлаш, масалан: «Араб эронлик билан, эронлик араб билан, турк ҳам араб билан оила қуриши мумкин эмас»- каби қонун -қоидалар чиқариш мумкин.

19. Исломининг ёйилишига ва мусулмон бўлмаганларга ўргатилишига, тарғиб қилинишига қатъиян йўл бермаслик керак. Ислому ёлғиз арабларнинг дини, деган тушунчани ёйиб, онгларга сингдириш керак. Бунга далил сифатида Қуръондаги: «**Бу (китоб) Ўзинг ва қавминг учун бир зикрдир**»- оятини келтириш керак.

20. Савоб учун қурилган Хайрия муассасаларининг ҳажми қисқартирилиб, барчасини давлатга оид ҳолга келтириш ва буни шу даражага етказиш керакки, халқ масжид, мадраса ва шунга ўхшаш хайр муассасаларини қуришга қурби етмайдиган ҳолга тушсин.

21. Мусулмонларни Қуръондан шубҳалантириш мақсадида, ичида камчилик ва ортиқчаликлар бўлган,

ўзгартирилган Қуръон таржималарини чоп этиб, айтасизки: «Қуръон бузилибди. Бир бирига ўхшамайди. Бирида бўлган оят бошқасида йўқ.» Яҳудий, христиан ва бошқа ғайри муслимларни таҳқирловчи ва жиходни, амр-и маъруфни, наҳй-и мункарни амр қилувчи оятларни Қуръондан чиқариб ташланглар^[71]. Қуръонни бошқа тилларга, мисол учун туркча, форсча, ҳиндча ва бошқа тилларга таржима қилиб, Араб мамлакатларидан бошқа ерларда унинг арабча ўқилишига тўсқинлик қилинглари ва яна бу давлатларда Азон, Намоз ва Дуоларнинг арабча ўқилишига чек қўясиз.

Худди шу тарзда ҳадислар ҳақида ҳам мусулмонларни шубҳага туширасизлар. Қуръон учун режаланган таржима, танқид ва таҳрирни ҳадисларга ҳам тадбиқ қилиш лозим.

“**Исломни қандай емира оламиз**” деган бу китоб ҳақиқатан жуда мукамал эди. Эндиликда олиб борадиган ишларимизда бизга тенги йўқ раҳбар эди. Секретарга китобни топшириб мамнуниятимни билдирганимда менга: «Билиб қўйки, бу майдонда ёлғиз эмассан. Сенга ўхшаган жуда кўп одамларимиз бор. Бу иш билан шуғулланиш учун ҳозиргача

^[71] Инглизлар бу ишларида муваффақ бўла олмадилар. Чунки Қурони каримни ўзгаришлардан Аллоҳу таоло муҳофаза қилмоқда. Инжилни эса муҳофаза қилишга ваъда бермаган. Шунинг учун сохта Инжиллар ёзилди. Булар ҳам ўтган вақт мобайнида жуда катта ўзгаришларга учради. Буларга дастлабки ўзгартиришни Болиус[Павлос] исмли бир яҳудий киритди. Ҳар асрда, асосан Истанбулдаги Рум императорларининг биринчиси бўлмиш Константин тарафидан 325 йили Изникда [Никея] тўплатилган 319 та попдан иборат ҳайъат, Инжилларга катта ўзгартиришлар киритди. 931(м.1524) йилда немис попи Мартин Лютер «протестант» мазҳабига асос солди. Рим Папасига тобе бўлган христианларга **Католик** дейила бошлади. Католик ва Протестантларнинг бир-бирига қилган қонхўрликлари, Сант Варфоломей қирғини, Шотландия жиноятлари ва Инквизиция судларидаги фожеалар, ноҳақликлар христиан тарих китобларида ҳам қайд этилган. 446 (м.1054) йилда Истанбул [у пайтда Константинополь эди]— папаси Михаил Кирилариус Пападан ажраб чиқиб **Ортодокс** [Православ] черковига асос солди. Милодий 571 йилда ўлган Яъқуб[Яков] **Сурёний** фирқасини, 405 йилда оламдан ўтган Марон Сурияда **Мароний** фирқасини, Америкалик Шарл Русселин 1872 йилда **Яҳова шохидлари** фирқасини қурди.

Нозирлигимиз беш минг кишини вазифалантирди, яқинда Нозирлик бу рақамни юз мингга етказишни мўлжаллаяпти. Юз минг кишилиқ куч билан ишга киришганимизда, мусулмонларнинг тамомига ҳоким бўлиб, бутун Ислон мамлакатларини бўйсундирган бўламиз.»

Секретар кейин сўзларига бундай давом этиб: «Сенга яна бир хушхабарни ҳам билдириб қўяйин, бу программани амалга ошириш учун бизга қўпи билан бир асрлик вақт кифоя қилади. Биз у кунларни кўрмасак ҳам, албатта болаларимиз кўради. Мана бу ибратли сўз нақадар тўғри: «Бошқаларнинг экканини едим, у ҳолда мен ҳам бошқалар учун экаман». Инглизлар бу ишни амалга оширсалар, бутун христианлар оламини шод қилган ва уларни ўн икки асрлик балодан холос қилган бўлишади. Чунки, асрлар бўйи давом этган солибчи муҳорабалари [салб юришлари] ҳеч қандай фойда келтирмади. Мўғуллар [Чингиз лашкари] ҳам Ислонни таг-томири билан йўқотиш учун бирор арзигулик нарса қилди деб айта олмаймиз. Чунки, уларнинг қилган ишлари бир лаҳзалиқ ва плансиз эди. Улар душманликларини ошкор қилувчи ҳарбий йўлни, яъни жанг йўлини танладилар. Шу туфайли тезда чарчаб қолишди. Бироқ ҳозирги давлатимиз-нинг эҳтиромли арбоблари Ислонни ғоят пухта ва мукамал планлар ва сабрлиқ билан ичкаридан емириш учун ҳаракат қилмоқдалар. Ҳарбий куч ҳам ишлатишимиз керак бўлиши мумкин. Лекин бу иш, энг сўнгги босқичда, яъни Ислонни емириб битгандан кейин ва ҳар тарафини заҳарлаб ҳеч қачон қайта ўзига келолмайдиган ва биз билан жанг қила олмайдиган ҳолатга келгандагина бўлади»- деди.

Секретар гапига қуйидагича якун ясади: «Истанбулдаги ходимларимиз жуда ақлли бир иш қилибдилар, яъни планларимизни айнан амалга оширишга муваффақ бўлибдилар. Нима қилибдилар денг: Муҳаммадийларнинг ораларига кириб уларнинг болалари учун мадраса очибдилар. Черковлар ҳам барпо қилибдилар. Улар орасида ичкиликни,

киморни, фиска-у фасодни [ва футбол клубларига бўлинишни] ғоят чиройли бир усул билан ёйишга муваффақ бўлдилар. Ислом ёшларини динларидан шубҳалантиришга, ўз ҳукуматлари билан ораларига нифоқ ва мухолафат солишга, бошлиқларнинг, давлат арбобларининг уйларига христиан аёлларини тўлдириб, ахлоқларини бузишга киришибдилар. Биз ҳам ўша тактикани ишлатиб, уларнинг кучларини бўлиб парчалаймиз, динларидан совутиб, ахлоқларини барбод қиламиз. Қарабсизки бирлик ва ҳамжиҳатликларидан асар ҳам қолмайди. Ана шундан кейин тўсатдан бир уруш бошлаб, Исломни тағ-томири билан қўпориб ташлаймиз^[72].»

^[72] Инглизлар исломиятни йўқотиш учун тайёрлаган йигирма бир моддалик хоин планларини икки улкан, Ҳиндистон ва Усманий ислом давлатларини тўнтариш учун татбиқ қилишди. Ҳиндистонда Ваҳхобий, Қодиёний, Таблиғ-и жамоат, Жамоат-и исломийя деган бузуқ ислом фирқаларини қурдилар. Сўнгра инглиз армияси Ҳиндистонни осонлик билан ишғол қилиб, ўша буюк ислом давлатини йўқ қилди. Ислом олимларини зиндонларда ўлимга тарк этдилар. Султонни ҳам ҳибса олиб, икки ўғлини чопиб пора-пора қилдилар. Асрлардан бери муҳофаза қилиб келаётган қимматбаҳо молларни, надийда ва гузийда тақинчоқу олмосларни, хазиналарни талон-тарож қилиб, кемалари билан Лондонга ташидилар. Ҳинд султонларидан Шоҳ Жаҳоннинг 1041 (м.1631) йилда хоними Аржуманд бегимнинг Аградаги қабри устига қурдирган Тож Маҳал мақбарасининг деворларидан ўйиб олиб ўғирлаб кетилган олмос, зумрад, ёқут каби қимматбаҳо тошларнинг ўрни ҳозир лой билан суваб қўйилган. Бу сувоқлар, инглиз ваҳшийлигини дунёга эълон қилиб турибди. Инглизларнинг жирканч башарасини кўрмоқчи бўлганлар мунғайиб турган Тож Маҳалга қарасин. Ўғирланган ўша молу хазиналарни инглизлар ҳамон Исломиятни йўқотиш учун сарфламоқда. Бир ислом шоири: «Золимнинг зулми бор бўлса, мазлумнинг ҳам Аллоҳи бор!» деганидек, адолати илоҳия тажаллий қилиб, Инглиз кофирлари Иккинчи жаҳон урушида жазоларини топди. Немисларнинг Англияни ишғол қилишидан кўрққан мустамлакачи инглиз бойлари, черков мансублари ва давлат ходимлари бола-чақалари билан ўн минглаган ислом душмани, кемаларда Америкага қочиб кетаётганда, немисларнинг «Graf von Sree» ва шунга ўхшаш икки ҳарбий кемасидан сувга ташлаб қўйилган магнитли миналарга дуч келиб, ашқол-дашқоллари билан Атлантика океани қарига равона бўлдилар. Урушдан кейин Нью-Йоркдаги «Бирлашган Миллатлар Инсон Ҳуқуқлари» маркази қабул қилган қарор оқибатида

инглизлар бутун дунёдаги мустамлакаларини ташлаб чикиб кетишга мажбур бўлдилар. Англия Мустамлакалар Назоратининг асрлар бўйи талон-тарож қилиб келган даромад манбаларининг катта қисмидан ажраб қолди. Ва охирида кичиккина Британия ороли билан чекланишга мажбур бўлган инглизлар, озик-овқат маҳсулотлари ва зарур эҳтиёж молларини талон билан оладигандай аянчли аҳволга тушдилар. 1948 йили Туркияда Генералиссимус Солиҳ Омуртак бей бир зиёфатда: «Лондонга расмий меҳмон сифатида борган бўлсам ҳам, бирон марта столдан тўйиб ўрнимдан турганимни эслай олмайман. Қайтишда Италияда қуруқ макарон билан қорин тўйгазишга мажбур бўлдим.» деган гаплари беихтиёр хотирамга келади.

Саноуллоҳ-и Деҳлавий “раҳматуллоҳи алайҳ”, Моида сурасининг саксон иккинчи ояти каримасини тафсир қилганда, марҳамат қилиб айтадиларки: «Мухйиссунна Хусайн Бегавий ҳазратлари, Насронийларнинг ҳаммаси ҳам мушрик эмаслигини билдирган. Чунки ширк деб - бирор нарсага илоҳлик сифати иснод қилиб, унга ҳурмат кўрсатишга, яъни унга ибодат қилишга айтилади. Мушриклар, яҳудийлардек мусулмонларга ашаддий душмандирлар. Мусулмонларни ўлдирдилар, мамлакатларини, масжидларини вайрон қиладилар. Қуръони каримни ёқадилар.» Имом-и Раббоний “раҳматуллоҳи алайҳ” учинчи жилд, учинчи мактубда марҳамат қилиб айтадиларки: «Аллоҳу таолодан бошқа бирор нарсага [ёки кимсага] ибодат қилувчи кимсага мушрик дейилади. Бир Пайғамбарнинг шариатига тобе бўлмаган кимса мушрикдир.» Ҳозир дунёдаги христианларнинг ҳаммаси, Муҳаммад алайҳиссаломга ишонмаганликлари учун кофирдирлар. Булардан кўпчилиги «Исо - худодир, ёки уч тангридан биридир», деганлари учун мушрикдирлар. «Исо - Аллоҳнинг қули ва Пайғамбаридир», дегувчи насорога Аҳл-и китоб дейилади. Лекин ҳаммаси ҳам Исломиётга ва мусулмонларга душманлик қилмоқда. Уларнинг бу ҳаракатлари инглиз идорасининг бошқаруви ва назорати остида давом этмоқда.

Христианларнинг ҳозир ўн бир савол уйдириб чиқариб бутун ислом мамлакатларига тарқатаётганлиги ҳақида х.1412 (м.1992) йилда хабар топдик. Бангладешдаги ислом олимлари бунга жавоб ёзиб папаларнинг шармандасини чиқардилар. Истанбулдаги “Ҳақиқат Китобуйи” миз бу жавобларни «Ал-Ақозиб-ул-жадидат-ул Христиания» исмли китобга жамлаб, бутун дунёга тарқатмоқда.

Биринчи Қисм

ЕТТИНЧИ ФАСЛ

Биринчи сирнинг мазасини тотиб кўргач, иккинчи сирни ҳам ўрганиш иштиёки менга ҳеч тинчлик бермасди. Ниҳоят бир кун секретар, сўз берган 2 чи сирни ҳам очди. Иккинчи сир 1 асрлик муддат ичида, исломни йўқ қилиб, унуттириш ғояси билан, ташкилотда бу мақсадда ишлаган юқори лавозимли инглизларга махсус тайёрланган, эллик саҳифалик бир план журнали эди. Ўн тўрт моддадан иборат бўлган бу планни, мусулмонларнинг қўлларига тушиб қолмаслиги учун жуда яширинча қўлланар эдик. Бу планлар қуйидагича эди:

1 – Бухорони, Тожикистонни, Арманистонни, Хуросон ва атрофини забт этиши учун, рус чори билан жуда яхши иттифоқ қуришимиз керак. Яъни руслар билан чегарадош бўлган Турк [Туркистон] ерларини ҳам истило қилиш учун руслар билан ҳамкорлик қилиш лозим.

2 – Ислом оламини, ҳам ичкаридан, ҳам ташқаридан емириш учун Франция ва Россия билан ҳамкорлик қилмоғимиз керак.

3 – Турк – Эрон ҳукуматлари орасида жуда шиддатли фитна ва ихтилофлар чиқариб ҳар икки тарафда миллатчилик ва қавмият фикрларини ривожлантиришимиз ва қувватлантиришимиз лозим. Бир – бирига қўшни бўлган бутун мусулмон қабила ва миллатлар орасига ва мусулмон мамлакатлари орасига фитна ва душманлик уруғини экишимиз керак. Тарихга кўмилиб, сўниб йўқолиб кетганлари билан бирга барча бузук мазҳаб ва фирқаларни

қайта жонлантириш
ва бир – бирларига

4 – Ислом мамлакатларидан баъзи бўлакларни ғайри муслимларнинг қўлларига беришимиз керак. Масалан: Мадинанияхудийларга, Искандарияни христианларга, Иморани сойбага, Кармоншоҳ атрофини Алини илоҳ ўрнига қўйган нусайрийларга, Мусул вилоятини язидийларга, Эрон кўрфазини ҳиндуларга, Траблусни дурзийларга, Қарс вилоятини арманилар ва алавий [қизил бош]ларга, Масқатни ҳорижийларга бериш керак. Шундан кейингина буларни пул, қурол-аслаҳа ва керакли маълумотлар билан таъминлаш лозим, токи булар исломнинг вужудида бирор тикан бўлсинлар. Ислом тамоман йиқилиб парчаланиб йўқолиб кетгунгача, буларнинг ҳудудларини кенгайтириш керак.

5 – Усманий мусулмон давлатини ва Эрон ҳукуматларини мумкин қадар бир-бирлари билан ҳеч келиша олмайдиган кичкина маҳаллий давлатчаларга бўлишни режалаштириш керак. Зеро шундай бир назария бордирки: «парчала, ҳукумронлик қиласан» ва «парчала, йўқ қиласан».

6 – Ислом дунёсида рад қилинган, тақиқланган мазҳаб ва динларни қайта тирилтириб, ҳаётга татбиқ қилиш ва ўзимиз ижод қиладиган ҳар бир динни мусулмон халқларнинг ҳар бирининг урф-одати, ҳаво ва ҳавас [шаҳвоний орзу]ларига мос келтириш учун жудаям қалтис бўлган нозик бир режа тузишимиз керак. Шиялар мамлақатида тўрт дин ижод қиламиз:

1 – Ҳазрати Хусайнни илоҳлаштирувчи дин, 2 – Жаъфари Содиқни илоҳлаштирувчи дин, 3 – Маҳдийни илоҳлаштирувчи дин,

4 – Али Ризони илоҳлаштирувчи дин.

Биринчиси Карбалого, иккинчиси Исфаҳонга, учинчиси Самаррага, тўртинчиси эса Хуросонга аталиши керак. Айни пайтда Суннийларнинг мавжуд тўрт мазҳабларини ҳам бир-биридан айириб, тўрт дона мустақил дин ҳолига келтиришимиз керак. Буларни амалга оширгандан кейин, Наждда янги бир ислом фирқаси куриб, ораларида қонли урушлар содир қиламиз. Тўртта мазҳабга хос бўлган аҳли

суннат китобларини йўқ қилишимиз керак. Ана шундагина бу фирқалардан ҳар бири фақат ўзларини мусулмон санаб, бошқаларини қатли вожиб кофирлар деб билишади.

7 – Зино, ливота яъни гомосексуаллик, арокхўрлик ва қумор билан мусулмонларнинг орасига фитна-фасод уруғлари сочилади. Бу иш учун ўша мамлакатларда яшайдиган ғайримуслимлардан фойдаланилади. Улардан бу мақсадни амалга ошириш учун жуда катта кўшин ташкил қилмоғимиз лозим.

8 – Ислом мамлакатларида қобилиятсиз раҳбарлар, золим қўмондонлар етиштириш ва буларни ҳукуматнинг бошига келтириб, шариатга итоатни тақиқлайдиган қонунлар чиқартиришга катта аҳамият беришимиз керак. Уларни, баъзи шаҳватларини қондириб Мустамлака нозирлигининг айтганларини сўзсиз бажарадиган қўғирчоқларга айлантиришимиз керак. Ўшалар воситаси билан мусул-монларга ва ислом мамлакатларига ўз истакларимизни, уларнинг ўз қонунларининг жабри билан ишлатишимиз дакор. Шариатга амал қилишни жиноят, ибодат қилишни қолоклик, ибтидойлик ҳолига келтиришимиз керак. Мусулмон мамлакатларидаги ҳукумат одамларини, иложи борича, асли ғайримуслим бўлган кимсалардан сайлатишимиз керак. Буни бажариш учун баъзи жосусларимизни мусулмон киёфасига, дин пешвоси шаклига киргазиб, истакларимизни ижро этишлари учун юксак лавозимларга келтиришимиз лозим^[73].

9 – Мумкин мартаба арабчанинг ўрганилишига тўсқинлик қиласиз. Арабчадан бошқа тилларни, масалан: Форсчани, курдчани ва пештучани ёйишимиз шарт. Араб

^[73] Инглизлар бу ишларни муваффақиятли амалга оширдилар. Мустафо Рашид пошо, Али пошо, Фуад пошо ва Талъат пошо каби масонларни ва яҳудий, арманий насли пастларини ҳукумат бошига ўтказишди. Абдуллоҳ Жавдат, Мусо Козим, Зиё Гўкалп ва Абдуҳ каби масонларни динда гапи ўтадиган лавозимларга келтиришди.

мамлакатларида хорижий лицейларни тиклаш ва қуръон билан суннатнинг тили бўлган ҳақиқий соф қурайш арабчасини йўқотиш учун маҳаллий араб шеваларини ривожлантириб, давлат тилига айлантириб, оммавийлаштиришимиз керак!

10 – Давлат одамларининг атрофига одамларимизни жойлаштириб, улар воситасида нозирлигимизнинг орзуларини татбиқ қилиш учун, одамларимизни ҳуқумат ва давлат арбобларининг маслаҳатчилари ҳолига келтиришимиз керак. Бу ишнинг энг қулай йўли, қул тижоратидир: Қул ва канизак сифатида юборадиган жосусларни, аввало яхшилаб етиштиришимиз шарт. Сўнгра, мусулмон давлат одамларининг яқинларига, масалан уларнинг болаларига, аёлларига ва уларнинг олдида обрў-эътиборга эга бўлган инсонларга сотишимиз керак. Бу сотган қулларимиз, аста-секин давлат одамларига яқинлашадилар. Уларнинг оналари ва мураббиялари бўлиб, билагузук билакни ўраб турганидек, улар ҳам мусулмон давлат одамларини ўз қучоқларига олиб ўраб туради.

11 – Миссионерликнинг соҳасини кенгайтириб ҳар синф ва касбларга айниқса доктор, муҳандис, муҳосаба ва шунга ўхшаш касбларга киритишимиз лозим. Ислоом мамлакатларида черков, мактаб, касалхона, кутубхона, хайрия ташкилотлари номи ва никоби остида пропаганда (ташвиқот), нашриёт марказлари очиш ва буларни ислом мамлакатларининг ҳар бир бурчагига ёйишимиз керак. Христианлик тарғиботи учун миллионлаган китоб бостириб бепул тарқатишимиз керак. Ислоом тарихининг ёнида христиан тарихини ва Ғарб Давлатлари ҳуқуқини ҳам нашр қилиб оммавийлаштиришимиз зарур. Ислоом улкаларидаги черков ва монастирларга роҳиб ва роҳиба сифатида ўз жосусларимизни жойлаштиришимиз лозим. Булар орқали ислом мамлакатларидаги христиан ҳаракатларини бошқариб, уларга раҳбарлик қилишларини таъминлашимиз керак. Мусулмонларнинг ҳар бир ҳаракат ва фикрларини ўрганиб, бизга етказишларини ҳам йўлга қўйишимиз

лозим. Ислом тарихини бузиб, ўзгартириб ташлайдиган ва мусулмонларнинг ҳаёт тарзи, аҳволи билан шариятни яхшилаб ўзлаштириб олгач, уларнинг бутун китобларини ўз қўллари билан йўқотадиган, ислом илмларини барбод, олимларни бадном қиладиган бир христиан армиясини тузишимиз шарт. Албатта бу армия, яъни бу қўшин илмий ходимлардан ташкил топган бўлади. Ҳар бири профессор, фан номзоди, фан доктори, илмий изланувчи, диншунос шайх каби унвонлар тагига яшириниб фаолият кўрсатишади.

12 - Қиз-йигит барча Ислом ёшларининг бошларини айлантириб, Исломиёт ҳақида шубҳа ва тараддудга тушишларини таъминламоғимиз лозим. Мактаб, китоб, журнал [спорт клублари, кино фильмлар, телеканаллар] ва иш учун махсус етиштирилган ходимларимиз воситасида уларнинг ахлоқларини тубанлаштирамиз. Яҳудий, христиан ва бошқа ғайри муслим ёшлардан таркиб топган бир яширин жамият очамиз. Бу жамиятда мусулмон фарзандларини қандай қилиб тузоққа тушириш йўллариини ўргатиб, ҳар бир шогирдимизни тирик тузоқ ҳолига келтирамиз.

13 – Ички уруш ва қўзғолонлар чиқариш учун ташвиқот қилиш ва ўз ораларида ва ғайри муслимлар билан доимо мужодала ҳолида бўлишларини таъминлаб туришимиз керакки қувватлари зоил бўлсин, тараққиётлари, иттифоқлари ҳам имконсиз бўлсин. Фикрий кучлари, молиявий томирлари хароб бўлсин. Ёш ва фаол бўлганлари йўқотилсин. Мамлакатда тинчлик, тотувлик ва ҳузурнинг ўрнини даҳшат, қўзғолон ва ихтилол эгалласин.

14 - Иқтисодлари таҳриб этилади, даромад булоқлари ва деҳқончилик соҳалари вайрон қилинади, сув довонлари бузилиб дарёлар қурилади. Инсонларда намоз ўқишга ва меҳнатга қарши (иш ҳақлари вақтида берилмай) нафрат уйғотилади, дангасалик оммавийлаштирилади. Дангасалар учун ўйин жойлари очилади. Наркотик модда ва шароб истеъмол қилиш оммавийлаштирилади. [Юқорида санаган моддаларимиз, бир бежирим харитага туширилиб, расм ва

шакллар билан изоҳланиб тушунтирилган эди. Инглизлар мана шу ўн тўрт модданинг ёрдами билан буюк Усманий давлатини тўнтаришади. Ўрнига курган давлатларининг идорасини эса

Шотландия масонларининг қўлларига беришди. Улар ҳам Мустамлакалар назоратининг ушбу ўн тўрт моддасини ўз конституцияларига айлантириб, исломиятга ҳужум қилишга давом этипти.]

Менга бу муҳташам ҳужжатнинг бир нусхасини бергани учун, секретарга миннатдорчилик билдирдим.

Лондонда яна бир ой қолгандан кейин, такрор наждлик Муҳаммад билан кўришиш ниятида, Ироққа кетиш учун нозирликдан рухсат олдим. Сафар олдида секретар менга: «Наждлик Муҳаммад ҳақида бирон бепарволикка йўл қўйма! Жосусларимиз юборган ҳисоботларига қараганда, наждлик Муҳаммад планларимизни амалга ошириш учун тузоққа илинганлар ичида бизга жудаям асқотадиган энг муносиб ягона ахмоқдир.

Наждлик Муҳаммад билан очикча гаплаш! Чунки Исфаҳонда жосусларимиз у билан очикча гаплашиб олишибди. У ҳам истакларимизни бир шарт билан қабул қилибди. Унинг шarti шу: Ўзининг янги диний фикр ва қарашларни эълон қилгач, унга ҳужум қиладиган давлат одамларидан ва олимлардан уни муҳофаза қилиш учун етарли даражада мол ва қурол билан таъминлашимиз, Наждда унга кичкина бўлса-да, бирон беклик қуриб беришимиз керак. Нозирлигимиз унинг бу шартларини қабул қилди»- деди.

Бу хушхабарнинг севинчи билан қанот чиқариб учгим келиб кетди. Ўшанда секретардан бу хусусда, нима қилишим кераклигини сўрадим. Жавобда, «Наждлик Муҳаммад тарафидан ҳаётга татбиқ қилиниши учун нозирлигимиз жуда нозик бир план таёрлаган бўлиб, план қуйидагича:

1. Бутун мусулмонларни кофирга чиқариб, уларни ўлдириш, молларини мусодара қилиш, номусларига тажовуз қилиш, эркакларини қул, аёлларини чўри қилиб, қул бозорларида сотиш ҳалол – деб гап тарқатади.

2. Иложи бўлса, Каъбанинг бут эканлигини, инсонларнинг унга қараб сажда қилишлари билан исботлаб, бузиш кераклигини таъкидлайди^[74]. Ҳаж ибодатини одатдан қолдириш учун, кабилаларни ҳожиларга ҳужум қилдириб, молларини талон-тарож қилишга ва ўзларни ўлдиришга ташвиқ қилади.

3. Мусулмонларни халифага итоат қилишдан бош тортказишга уринади. Уларни халифага қарши исён қилишга ташвиқ қилади ва бу иш учун қўшин тайёрлайди. Ҳар қандай баҳона билан Ҳижоз каттаконларига қарши уруш қилиш ва уларнинг обрўларини тушириш кераклигини онгларга сингдиради.

4. Макка, Мадина ва бошқа Ислом мамлакатларида бўлган макбара, гумбаз ва муқаддас ерларни буд ва ширк эканликлари ҳақида фатво чиқариб, йиқитиш лозимлигини эълон қилади. Мумкин қадар, Муҳаммад пайгамбарга, халифаларига ва бутун мазҳаб улуғларининг шанига доғ туширилиши ва тил текказилишига ҳаракат қилади.

5. Ислом мамлакатларида иложи борича инқилоб, зулм ва беқарорликни таъминлайди.

6. Биз ҳадислардан баъзиларини бузганимиздек у ҳам ичига бегона нарсалар киритилган ва атайлаб чала ёзилган бир Қуръонни нашр қилишга мажбур қилинади^[75].

^[74] Бут деб: ибодат ва сажда қилиниб, ҳожатлар сўраладиган худо ўрнига қўйилган ҳайкалларга айтилади. Мусулмонлар ҳеч қачон Каъба учун сажда қилишмайди. Балки Каъбага қарши туриб, Аллоҳу таолога сажда қилишади. Ҳар намозда Каъба томонга қараб сажда қилгач, “Фотиҳа” сурасини ўқишади. Бу сурада: «Эй! Оламларнинг ягона [бир] Рабби! Биз ёлғиз сенга ибодат қиламиз. Ҳар нарсани ёлғиз Сендан истаймиз» дейилади.

^[75] Машҳур ва мўтабар китоблардаги ҳадиси шарифларда қўшимча ва нуқсон бор дейиш, катта тухмат ҳисобланади. Мингларча ҳадис олимнинг ҳадиси шарифларни қандай тўплаганларидан озгина хабари бўлган кимса бундай чиркин ёлгонларни тилига олмайди ва бундай бўҳтонларга асло ишонмайди.

Секретар, юқоридаги олти моддалик планни айтгандан кейин: «Бу улкан режа сени зинҳор чўчитмасин. Чунки бизнинг вазифамиз, исломиятни йўқ қиладиган уруғларни сочишдан иборатдир. Ҳали бу ишни тамомлайдиган насллар орқамиздан келади. Инглиз ҳукумати сабр қилишга ва майда, лекин соғлом қадамлар билан юришга одатланган эди. Улуғ ва эсдан оғдирувчи ислом инқилобини амалга оширган Муҳаммад Пайғамбар ҳам, оддийгина бир инсон эмасмиди? Мана бизнинг наждлик Муҳаммад ҳам ўз пайғамбаридек катта инқилоб қилишга ваъда берди»- деди.

Бир неча кундан кейин Нозир ва секретардан изн олдим, оила ва дўстларим билан хайрлашиб, тўғри Басрага йўл олдим. Уйдан чиқаётганимда кичик ўғлимнинг «Дада, тезда қайтинг!»- деганини эшитиб беихтиёр чиққан кўз ёшларимни хотинимдан яшира олмадим. Узоқ ва машаққатли сафардан кейин, ниҳоят кечаси Басрага кириб бордим. Абдуризонинг уйига бориб, уни уйғотдим. Мени кўриб жуда севинди ва мени меҳмон қилди. Ўша кеча у ерда қолдим. Эрталаб менга «Наждлик Муҳаммад келди ва сенга мана бу хатни ташлаб кетди»- деди. Хатни очим ўқидим. Ўз юрти Наждга кетганини ва адресини ёзганди. Мен ҳам ҳаялламай Наждга отландим. Чидаб бўлмайдиган, азобли йўлни босиб ўтиб, у ерга етиб бордим. Наждлик Муҳаммадни уйда топдим. Жуда озиб кетганди. Унга ҳеч қандай муҳим нарса ҳақида оғиз очмадим. Кейинчалик уйланганини эшитдим.

Биз орамизда, мени сўраганларга унинг хизматчи кули эканлигимни, у мени бир олис жойга юборгани ва сафардан энди қайтганимни айтиши тўғрисида келишиб олдик. У келишувга биноан сўраганларга мени юқоридагидай танитиб юрди.

Наждлик Муҳаммаднинг ёнида икки йил қолдим. Даъватини эълон қилиш учун бир режа туздик. Ниҳоят ҳижрий 1143 [м. 1730] йилда уни муваффақ бўлишига ишонтириб, далда ва жасорат бердим. У ҳам атрофидаги ёрдамчи тўплагач, унчалик очик бўлмаган жумлалар билан даъватини ўзига жуда яқин бўлган инсонларга

тушинтиришдан бошлади. Сўнгра даъватини кундан кунга кенгайтириб борди. Уни душманларидан кўриклаш учун атрофига ҳимоячиларни қўйдим. Уларга истаганларича мол ва пул бердим. Наждлик Муҳаммаднинг душманлари ҳужум қилмоқчи бўлган пайтларда муҳофизларнинг ғайратларини ортттирдим, ва уларни руҳан қўллаб-қувватлардим. Даъвати ёйилган сайин, муҳолифлари кўпаярди. Унга суягидан ўтадиган жавоблар берилган ва қаттиқ ҳужум қилинган вақтларда даъватидан воз кечмоқчи бўлардию лекин мен уни ёлғиз ташлаб қўймасдан, тушкунликка туширмасдан йўлидан қайтмаслиги учун қўллаб- қувватлаб турардим. Унга, «Эй Муҳаммад, Пайғамбар сендан ҳам кўп азият чекди. Биласан, бу шараф йўли. Ҳар бир инқилобчи каби сен ҳам бироз қийинчиликка таҳаммул, яъни бардош беришинг керак»- деб, уқтирдим.

Биз бу фаолиятларимиз билан кутилмаган пайт ва маконда душманларимизнинг ҳужумларига дучор бўлишимиз мумкин эди. Унинг муҳолифларига қарши, пул билан ёллаган жосусларимни қўйдим. Душманлари унга бирон зарар етказишмоқчи бўлган пайтларда одамларим мени хабардор қилишарди. Мен дарҳол уларнинг зарарларини бартараф қилиб, вазиятни мўтадил ҳолатга келтириб турардим. Бир сафар душманлари уни ўлдирмоқчи деган хабарни олдим. Тезда уларнинг тайёргарликларига қарши керакли тадбирларни олдим. Бу вақтга келиб, наждлик Муҳаммад ҳам, ўзига ўхшаган ақли саёзлардан анчасини илмоғига тушириб улгурган эди. Ўша тарафдорлари ҳам ўз «шайх»ларига қарши уюштирилмоқчи бўлган суиқасдларни эшитиб, нафрат ўтида қарши ҳаракатга кўчишди. Шу тариқа душманлар, қазиган чуқурларига ўзлари тушди.

Наждлик Муҳаммад планнинг ҳар олти моддасини ҳам ижро этишини менга ваъда берди ва «Ҳозирча, булардан фақат бир қисминигина бажо келтира оламан»- деди. Бу гапида унга ҳақ берардим. Чунки ўша пайт ва шароитда буларнинг барчасини бажариши ғайри мумкин эди.

У Каъбани бузиш моддасини амалга оширишни амри маҳол деб биларди. Бунинг устига Каъбанинг бут эканлигини эълон қилишдан ҳам бош тортди. Ичи расволанган Қуръон ёзиб босишни ҳам рад этди. Бу хусусда у энг кўп Маккадаги шарифлардан ва Истанбулдаги ҳукуматдан кўрқарди. Менга «Бу икки масалани кўзгатадиган бўлсак, халифа устимизга катта кўшин ташлашдан ҳам тоймайди» - деди. Унинг бу узрли сабабини қабул этдим. Чунки гапларида жон бор эди ва шароит, вазият ҳам қулай эмасди.

Бир неча йилдан сўнгра, Мустамлакалар назорати Даръия амири Муҳаммад бин Саудни ҳам сафимизга кўшиб олишга муваффақ бўлди. Менга Лондондан бу хабарни етказиш ва ҳар икки Муҳаммаднинг орасида мухаббат ва ҳамкорликни таъсис қилиш учун бир хабарчи юборилди. Мусулмонларнинг қалбларини ва ишончларини диний йўлдан оклаш учун бизнинг наждлик Муҳаммаддан; сиёсий йўлдан таъминлаш учун Муҳаммад бин Сауддан фойдаланардик. Тарих ҳам далиллаб турибдики, динга суянган давлатлар бошқаларга нисбатан ҳам узун умрли, ҳам қудратли, ҳам-да ҳайбатли ва улуғвор бўлишади.

Мана шу тариқа биз ҳам халқнинг диний итоатидан, ғайрат ва шижоатидан фойдаланиб, кун сайин қувватланиб, куч тўплаб, кенгайиб бордик. Давлат маркази, яъни пойтахт сифатида **Даръийя** шаҳрини танладик. Дин сифатида эса янги ижод қилинган **“Ваҳҳобийлик”** динини тўхтовсиз тарғибот қилиб, ўргатдик. Мустамлака Нозирлигимиз янги қурилган Ваҳҳобий ҳукуматини яширинча қўллаб-қувватлар ва беминнат ёрдамини аямасди. Янги ҳукумат, арабчани ва чўл жангини жуда яхши ўзлаштирган ўн бир дона инглиз зобитини, яъни ҳарбийсини худди оддий қул олаётгандай қилиб сотиб олди. Биз бутун режаларимизни ўша офицерлар билан бирга тузардик. Ҳар иккала Муҳаммад ҳам биз чизган чизиқ бўйича юрарди. Нозирликнинг махсус топшириғи бўлмаган пайтларда, ҳар қандай масаланинг ечими ва қарори бизнинг қўлимизда бўларди.

Бу ердаги жосулар – барчамиз, турли араб қабилаларининг қизларига уйланиб олдик. Тўғриси, тан олиш керак, мусулмон аёлнинг хўжайнига бўлган итоати ва вафоси бизга ҳаммасидан ҳам ёқиб тушди. Ҳозирча вазият жуда яхши.

Танбех: Бу китобни диққат билан ўқиган кимса исломнинг энг катта душмани англизлар эканлигини яхши тушуниб етади. Ҳозир бутун дунёдаги мусулмонларга ҳужум қилаётган, исломни дунёга ваҳшийлик қилиб танитаётган ваҳҳобийликни ҳам англизлар қурганини ва уларни ҳалигача парваришлаб келаётганини билиб олади. Озгина илми, ақли ва виждони бўлган англизларнинг ўзлари ҳам, аجدодлари планлаган бу олчоқ, манфур душманликларидан беҳад нафратланишади.

Турли мамлакатларда истикомат қилаётган мазҳабсизларнинг Ваҳҳобийликни ёйиш учун елиб - югуришаётганини эшитяпмиз. Ҳатто ораларида мана шу Хемфернинг эътирофлари китобини ҳаёлдан тўкиб чиқарилган ва Хемфердан бошқа шахслар тарафидан ёзилганини даъво қилиб юрганлар ҳам чиқаётганлиги хабарлари келиб турибди. Лекин улар бу асоссиз сафсаталари учун ҳеч қанақа далил, ҳужжат кўрсатиша олмапти. Ваҳҳобийларнинг китобларини ўқиб, уларнинг асл башарасини таниган буюк ислом олими Ҳабиб Алавий бин Аҳмад Ҳаддод **“Мисбоҳ-ул-аном”** номли китобида, англизларга сотилган Муҳаммад бин Абдулваҳҳоб билан Хемфер тайёрлаган олчоқ, жирканч ёзувларига васиқа ва далиллар билан муносиб жавоблар берган. 1216 [м.1801] йилда ёзилган бу китоб 1416 [м.1995] йилдан бери Ҳақиқат Китобуи тарафидан офсет усулида нашр қилиниб, бутун ислом оламига юборилмоқда. Инглизлар қанчалик уринсалар, меҳнат қилиб тер тўксалар ҳам, ҳақиқий мусулмон бўлган Аҳли суннатни йўқота олмайдилар, аксинча ўзлари йўқолиб нобуд бўлишади. Чунки, Аллоҳу таоло Исро сурасининг 81чи оятида, йўлдан адашган гумроҳларнинг албатта бир куни пайдо бўлишини, лекин ҳақ йўлнинг қаршисида мағлуб бўлиб, тору мор бўлишларини бизларга муждалаган.

Иккинчи қисм

ИНГЛИЗЛАРНИНГ ИСЛОМ ДУШМАНЛИГИ

Инглиз жосусининг биринчи қисмда билдирилган эътирофларини ўқиганлар, инглизларнинг дунёда мусулмонлар учун қанчалик қабих, ёвуз тузоқлар, суиқасдлар режалаганлари ҳақида маълумот олишади. Биз қуйида Инглиз Мустамлакалар Нозирлиги [Мустамлакалар вазирлиги] томонидан жосусларга берилган амрларнинг дунё мусулмонлари устида қандай татбиқ қилингани ва миссионерларнинг фаолиятларига қисқача тўхталамиз.

Инглизлар мағрур ва ўтакетган такаббур миллат бўлиб, ўз шахсларини ва ватанларини қанчалик ҳурматга лойиқ кўришса, бошқа инсонларни ва мамлакатларни ҳам, шу даража паст кўришади.

Инглизларнинг фикрича инсонлар уч қисмга ажралади: Биринчиси: Инглизлар бўлиб, ўзларини Аллоҳнинг инсон сифатида яратган энг мукамал мавжудоти деб билишади. Иккинчиси: оқ танли Оврупалик ва Америкаликлардир. Буларнинг ҳам, ҳурматга лойиқ бўлишлари

мумкин эканлигини қабул қилишади. Учинчиси эса: биринчи ва иккинчи қисмга кира олмаган инсонлар. Булар, инсон билан ҳайвон орасида турадиган бир махлуқ саналиб, асло ҳурматга лойиқ кўрилмагани каби ҳуррият, истиқлол ва ватан деган қадриятлар ҳам уларга хос эмас. Булар, айниқса инглизлар тарафидан қул қилиш учун яратилган.

Инглизлар мана шундай фикрда ва муносабатда бўлган ўз мустамлакаларининг аҳолиси билан ҳатто бир жойда ўтиришга ҳам хазар қилишади. Мустамлакаларига айлантирган ўлкаларнинг турли жойларида инглизларга

махсус клублар, казинолар, ресторанлар, ҳаммомлар, ҳатто магазинлар ҳам хизмат кўрсатарди. Маҳаллий аҳоли эса бу жойларга киролмасди.

XX - аср бошларида Ҳиндистонга қилган саёҳатлари билан машҳур бўлган Француз муҳаррир Марсель Перно (Marcelle Perneau) «**Ҳиндистон саёҳатидан таассуротлар**» китобида айтадики:

«Европада шуҳрат қозонган, ҳатто баъзи университетлар тарафидан профессорлик унвонига ҳам лойиқ кўрилган бир Ҳинд олимга Ҳиндистондаги бир Инглиз клубида учрашиш учун сўз бергандим. Ўшанда ҳиндли келган, лекин инглизлар унинг обрўсини ҳам назар писанд қилмай ичкарига олишмабди. Бундан хабардор бўлгач, каттиқ туриб олганим учун ҳиндли билан клубда учрашишга аранг муваффақ бўлдим.»

Инглизлар ўзларидан бўлмаган халқларга ҳатто ҳайвонларга ҳам раво кўрилмаган ёмон муомалада бўлганлар.

Йиллар бўйи ваҳшийча, аёвсизча зулм ўтказган энг катта мустамлакалари бўлган Ҳиндистоннинг Амритсар шаҳрида [м.1919] бир куни диний маросимлари сабабли йиғилган бир гуруҳ хиндулар ўз ишлари билан банд бўлиб, шу атрофда велосипедда айланиб юрган инглиз хотин миссионерига керакли ҳурмат-эҳтиромни кўрсатишмайди. Миссионер уларни инглиз генерал Регинальд Диер (Reginald Dyer) га шикоят қилади. Генерал дарҳол аскарларига амр бериб, ибодатхонада маросим билан машғул халқнинг устига ўт очтиради ва ўн дақиқада етти юз кишининг ёстиғини қуритади. Мингдан ортиқ киши яраланади. Генерал бунга ҳам қониқиш ҳосил қилмай, аҳолини уч кун ҳайвондай эмаклар юришга мажбур қилади. Аҳвол Лондонга шикоят қилинади. Ҳукумат тергов қилинишини амр қилади.

Тергов учун Ҳиндистонга келган инспектор генералдан мудофаасиз халққа нима учун ўт очганини сўраганда,

генерал: «Бу ернинг қўмондони менман. Бу ердаги ҳар бир мухториятга эга.
Иккинчилари эса, зулм остида инграмоқда. ҳарбий ижроатни мен бошқараман. Агар ўтган воқеани
Доминьон деб
аталувчи биринчи тоифа мустамлакалар, сўраётган бўлсангиз, мен ўша ишни лозим деб топдим ва
ички ишларида
мустақил, ташқи ишларида эса Англияга аскарга буюрдим»- жавобини бергач, инспектор «жуда
бўйсинади. Буларга
Канада, Австралия, Янги Зеландия ва соз, хўш аҳолининг юз тубан судралиб юришини амр
хоказолар киради.

қилишингизнинг сабаби нимада?»- деб сўрайди. Генерал: Мустамлака
ишлари икки алоҳида нозирлик, яъни «Ҳиндулардан бир қисми тангрлари олдида юз тубан
вазирлик томонидан юритилар эди. Булар Мустамлакалар бўлиб таъзим қилишади. Мен уларга бир
инглиз аёлнинг назорати ва

Ҳиндистон
назоратидир.

(Инглиз мустамлакалари нозирини) деган унвонли шахс
тушунтирмоқчи бўлдим»- дейди. Инспектор халқнинг савдо сотиқ учун кўчага чиқишга мухтож
эканлигини айтганида,

бошқаради. Бу нозирнинг икки маслаҳатчиси ва тўртта ёрдамчиси бор. Маслаҳатчининг бири
авом палатасидан

генерал: «Агар булар инсон бўлсалар эди, кўчада юз тубан сайланади. Қолган масла
судралмасдилар, аксинча бир-бирига тутшиб кетгантомлари текис уйларининг тепасига чиқиб одамга
ўхшаб қаддини ғоз

вазифалари эса давомли бўлиб, ҳокимиятнинг ўзгариши билан булар ўзгармайди. Бу тўрт ёрдамчидан биринчиси

тутиб юрардилар»- деган жавобини беради. Генералнинг Канада, Австралия ва баъзи ороллар билан, иккинчиси бу сўзлари инглиз матбуотида нашр қилинган, генерал Жанубий Африка би

лан, учинчиси шарқий ва ғарбий Африка

қахрамон деб эълон қилинди. [Dyer Reginald Edward Harry 1281 [м.1864] йилда туғилиб, 1346 [м.1927]да Англияда ўлди. Дунё тарихида «13 апрель 1919да Амритсар шаҳрида инглиз зулмига қарши кўтарилган халқни, шаҳарни қонга белаб бостирган машҳур инглиз генерали» сифатида номи қолган

билан, тўртинчиси эса Ҳиндистон билан шуғулланишади. Ислом душманлиги, зулм, истибдод, ҳийла ва хиёнат

пойдеворлари устига қурилган инглиз императорлиги ўзига «Устида қуёш ботмайдиган давлат» [ёки Буюк Британия] унвонини муносиб қўрганди. Канада, Жанубий Африка, Диер Ҳиндистоннинг турли бурчакларида инглизларга Янги Зеландия, Фуджи, Пасифик ороллари, Папуа, Тонга, қарши норозилик намойишлари тез-тез бўй кўрсата Австралия, инглиз Белужистони, Бирмания, Аден, Сомали, бошлагач, вазифадан олиниб, нафақага чиқариб юборилди. Борнео, Бруней, Саравак, Ҳиндистон, Покистон, Бангладеш, Лекин, инглиз Лордлар палатаси Диернинг ишларини Малайзия, Индонезия, Гонг-Конг, Хитойнинг бир қисми, олқишлар билан кутиб олиб, унга давлат бюджетидан Кибрис [Кипр], Мальта, 1300 [м.1882] йилдан бошлаб

ёрдам қилинишини қарорлаштирди. Инглиз Лордлари ва Контларининг бошқа миллатларга бўлган мужосабати бу ерда ҳам очиқча кўринмоқда].

Инглизларнинг, халқи оқ танли ва аслан Европали бўл-ган мустамлакалари билан, халқи оқ танли бўлмаган ва туб аҳоли яшаётган мустамлакаларини идора қилиш шакли бир биридан фарқлидир. Биринчилари имтиёзли, ҳатто қисман

Миср, Судан, Нигер, Нигерия, Кения, Уганда, Зимбабве, Замбия, Малави, Багама, Гренада, Гуяна, Ботсвана, Гамбия, Гана, Сьерра Леона, Танзания, Сингапур каби давлатлар инглизларнинг гегемонясини қабул қилишга мажбур бўлди. Бу давлатлар ҳам динларини, тилларини, урф-одатларини йўқотдилар. Ҳамда ер ости ва ер усти бойликлари инглизлар тарафидан талон-тарож қилинди.

XIX - асрдаги истелолари натижасида куруқликнинг тахминан тўртдан бирига ва дунё аҳолисининг деярли тўртдан биридан кўпроғига эга бўлган Инглиз Империясининг мустамлакалари орасида энг катта аҳамиятга молик бўлган ўлка Ҳиндистон эди. Инглизларнинг жаҳон ҳокимиятини таъминлаб турган манба - Ҳиндистоннинг уч юз миллиондан кўпроқ бўлган аҳолиси [Ҳозир 1 миллиарддан кўп] ва битмас-туганмас табиий бойликлари эди. Фақатгина биринчи жаҳон уришининг ўзидаёқ Англия бу мустамлакасида бир ярим миллион аскар билан бир миллиард рупия нақд пул ундирган эди. Бу даромаднинг катта қисмини Усманий давлатини парчалаш учун ишлатишди. Тинчлик замонида эса, Англиянинг муаззам саноатини яшнатиб турган, Англиянинг иқтисодини ва молиясини қувватлантириб турган манба яна Ҳиндистон эди. Ҳиндистоннинг бошқа мустамлакаларга нисбатан ўта аҳамиятли бўлишининг иккита сабаби бўлиб, биринчиси: Инглизларнинг дунёни эксплуатация қилишларига ғов бўлиб турган Ислом динининг Ҳиндистонда оммавий бўлиши ва ҳокимият ҳам мусулмонларнинг қўлида бўлиши. Иккинчиси эса, Ҳиндистон - дунёга донг таратган табиий бойликлар диёри бўлиши.

Англия Ҳиндистондан айрилиб қолмаслик учун Ҳиндистон йўли устида жойлашган бутун ислом ўлкаларига хужум қилди, фитна ва фасод тухумларини экиб, биродарни биродари билан уруштириб, бу ўлкаларга ҳоким бўлиб табиий ва миллий бойликларини ўз мамлакатига ташиб кетди.

Усманий императорлигидаги вазиятларни ҳушёрлик билан кузатиш ва ҳар хил сиёсий ўйинлар орқали Усманийлар билан Руслар орасида уруш алангасини ёқиб, натижада Усманийларни Ҳиндистонга ёрдам бера олмайдиган ночор аҳволга тушириб, парчалаш ва нес-нобуд қилиб ишғол этиш режаси, хоин инглиз сиёсатининг асосини ташкил этарди.

Аслида Ҳиндистонга илк бор қадам босган оврупаликлар

Малабар соҳилидаги Калкутта шаҳрига келган португалия-ликлар тижорат билан шуғулланишиб, қисқа вақтда Ҳиндистон тижоратини қўлга олишганди. Бир оз вақт ўтгач, голландияликлар ғайрат сарф қилиб Ҳиндистон тижоратини Португаллардан илиб кетишган бўлса ҳам кейинроқ Французларга бой беришди. Лекин французлар ҳам маккор инглизларга қарши бардош беришолмади.

Ҳиндистондаги ислом олимларининг улуғларидан аллома Муҳаммад Фадли Ҳақ Ҳайрободийнинг “**Ас-Саврат-ул-Ҳиндийя**” яъни **Ҳиндистон ихтилоли** китоби ва бунинг “**Ал-явоқит-ул-Михрийя**” хошиясида ҳам таъкидланганидек инглизлар илк бор х.1008 [м.1600] йилда Ҳиндистоннинг Калькутта шаҳрида тижорат хоналар очиш учун Акбар Шоҳдан изн олдилар. Яна шу йили қиролича Элизабет **East India (Шарқий Ҳиндистон)** компаниясининг низомномасини тасдиқлади. Низомномага кўра компания Англиядан ёлланма аскар тўплаб, ўз ҳисобига қуроллантириш, денгиз флоти ташкил қилиш, Ҳиндистонга аскарӣ ва тижорӣ сафарлар тартиблаш имтиёзини, ҳуқуқини олган эди.

Акбар Шоҳ бузук эътиқодли одам эди. Бутун динларни бир хил даражада тутарди. Ҳатто, ҳар хил динларга мансуб олимларни тўплаб, бу динларнинг бирикмасидан ташкил топган, бутун инсонларга хитоб қиладиган умумӣ бир дин қуришга ҳам журъат қилади. «**Дини илоҳӣ**» деб атаган бу динни 990 [м.1582] йилда эълон қилди. Ўша тарихдан ўлимигача бўлган давр ичида бутун Ҳиндистон ҳудудларида ва айниқса саройда, ислом олимларига эътибор озайди ва Акбар Шоҳнинг динига хайрихоҳлик билдирувчилар кўкларга кўтарилди. Мана шундай қалтис ва нозик бир вақтда инглизлар Ҳиндистонга кириб олди. Биринчи Шоҳи Олам Муҳаммад Баҳодир Шоҳ бин Оламгир замонида Калкуттада ер сотиб олишди^[76]. Буларни муҳофаза

Португаллар эди. 904 [м.1498] йилда Ҳиндистоннинг бин Оламгир 1124 [м. 1712] да вафот этди.

^[76] Биринчи Шоҳи олам

баҳонасида аскар келтиришди. 1126 [м.1714] йилда Султон Фаррух Сир Шоҳни даволаганлари учун, бутун Ҳиндис-тонда ер сотиб олишлари учун изн берилди. 1174 [м.1760] йилда тахтга ўтирган Шоҳи Олами Соний Бенгал вило-ятини инглиз компаниясига ижарага берди.

Бундан фой-даланган инглизлар ҳокимиятларини Бенгалдан Ўрта Ҳин-дистон ва Ражпутанягача (Рожистон) кенгайтirdилар. Ҳиндистоннинг ҳар ерида, фитна ва низо чиқардилар. 1218 [м.1803] йилда инглизлар Шоҳи Олами Сонийни ҳокимиятлари остига олдилар. Деҳлидан эълон қилинган фармонларни шоҳ номидан чиқардилар. Бир муддат сўнгра, Бобурийлар тарихида биринчи марта Шоҳи Олами Соний билан бир инглиз бош ҳокимининг рутба ва даражалари тенг савияга келтирилди. Муслмон Ҳинд ҳукмдорларининг исмлари тангалардан олиб ташланди. 1253 [м.1837] йилда иккинчи Баҳодир Шоҳ ҳукмдор бўлди. У инглизларнинг қилган зулмларига чидай олмасдан, 1274 [м.1857] йилда инглизларга қарши аскарлари ва халқнинг турткиси билан катта бир қўзғолон бошлатди. Шу тариқа ўз номидан пул босдиришга ва хутба ўқитишга эришган бўлса ҳам, бунга қарши инглизларнинг жавоби ва зулми ҳам жуда шиддатли бўлди. Инглиз аскарлари Деҳли шаҳрига киргач, уйларни, дўконларни босиб, молларини, пулларини таладилар. Ёш, қари, хотин эркак демасдан бутун муслмонларни, ҳатто болаларини ҳам қиличдан ўтказ-дилар. Шу даража зулм ўтказилдики, шаҳарда ичимлик суви ҳам топилмайдиган танқисга айланди.

[ТАНБЕҲ: Одам алайҳиссаломдан бугунгача ҳамма вақт, ҳамма жойда ёмон ва қабих кимсалар яхшиларга ҳужум қилиб тинчлик бермаган. Аллоҳу таоло ҳамма нарсани сабаблар билан яратмоқда. Ёмонларнинг жазоларини яна ёмон кимсалар воситасида бермоқда. Зулм, исканжа қилганларга жазоларини дунёда ҳам бермоқда. Ёмонлар ёнида яхшилар ҳам азобга дучор бўлмоқда. Булар, урушда ва бахтсиз ҳодисаларда ўлган муслмонларнинг барчаси

шаҳиддир. Дунёда кийноқларга дучор бўлган яхши, айбсиз мусулмонларга охиратда мўл неъматлар берилади. Охиратда ҳар қандай неъматга эришиш учун иймонли бўлишнинг шарт эканлиги дин китобларида ёзилган. Бу китоблар дунёнинг ҳар ерида кўплаб топилади. Мана шу китобларни ўқиб кўриб, ишонмаганларга кофир дейилади. Исломиятни умуман эшитмаган кимса кофир бўлмайди. Эшитганида «**Ло илоҳа иллаллоҳ Муҳаммадун расулуллоҳ**» деган ва бунга ишонган инсон мусулмон бўлади. Ушбу калиманинг маъноси: «**Бутун ҳамма нарсани яратган бир Аллоҳ бор ва Муҳаммад алайҳиссалом Унинг расулидир**». Мусулмон бўлган киши, Унинг охириги пайғамбарига тобе бўлади. Дунёнинг кўп жойларида кофирлар ва золимлар айбсиз мусулмонларни, аёлларни, болаларни қатл қилганлар. Ўлдирилган мусулмонлар шаҳид бўлади. Булар ўлдирилаётганда кийноқ азобларини сезмайдилар. Ўлим онда қабрда бериладиган жаннат неъматларини кўриб севинадилар. Шаҳидлар ўлаётганда асло ўлим азобини сезмайдилар. Аксинча севинадилар. Жаннат неъматларига эришадилар. Ҳадиси шарифда: «**Мусулмонларнинг қабри жаннат боғларидан бир боғдир**» деб марҳамат қилинди.]

Иккинчи Баҳодир шоҳнинг кўмондонларидан Бахтхон, Султонни кўшин билан биргаликда чекинишга рози қилган бўлса ҳам, инглизларга яхши кўринишни хоҳлаган Мирзо Илоҳий Бахш исмли бошқа бир кўмондон, Баҳодир Шоҳга кўшиндан ажралиб чиқиб ёлғиз таслим бўлса, инглизларни шоҳнинг беғуноҳ эканлигига, мажбуран кўзғолончи бошига айлантирилганига ишонтиришга ва шуйўл билан кечирилиши мумкин эканлигини айтиб тузоққа етаклади. Шундай қилиб Баҳодир Шоҳ орқага чекинган кўшиннинг асосий қисмидан ажралиб қолдириб Дехли ичидаги Қалъаи Муаллодан 10 км масофадаги Ҳумоюн шоҳнинг мақбарасига яширинди.

Аҳлоқсизлиги ва ифлослиги билан донг таратган ва ўша пайтларда инглиз армиясида айғоқчи офицер бўлган машҳур папа Хадсон (Hudson), бунни Ражаб Али деган бир

сотқиндан эшитиб, вазиятни армия қўмондони генерал
“овқат”ни тезда оғизларига олган ота-она, ниманинг

туфайли

Уилсонга етказди ва шохни қўлга тушириш учун ёрдам сўрайди. Уилсон беришга пул ва аскар
йўқлигини айтгач,

гўшти эканлигини билмаганликлари учун чайнай олмайди-лар ва ютолмайдилар. Қайт қилишиб,
товокдаги шўрвани ҳам
Хадсон бу ишни бир неча киши билан ўз гарданига тўкиб ташлашади.
Ўшанда Хадсон деган олчоқ роҳиб: «Нега
олишни таклиф этиб, Султоннинг таслим бўлиши учун жонига ва оиласига қасд қилинмаслиги
ҳақида кафолат

емадингиз? Жуда мазали шўрва бўлганди. Ўғилларингизни гўштидан тайёрлагандим»- дейди ишшайиб. берилишини талаб қилади. Уилсон бу таклифни аввал рад Хижрий 1275 [м. 1858] йилда тахтдан мажбурий этган бўлса ҳам, кейинроқ қабул қилди. Кейин 90 одами равишда туширилган иккинчи Баҳодир Шоҳ, кўзғолон билан Ҳумоюн Шоҳнинг мақбарасига борган Хадсон кўтариш ва Европаликларнинг ўлдирилишига сабаб бўлиш Султонга ўғиллари ва хотинига тегмасликларига доир жиноятларидан айбланиб муҳокама қилинади. 29 мартда кафолат беради. Бу попга ишонган Боҳодир Шоҳ таслим бўлади. Ва кофилликка қарамай шу заҳотиёқ кишанланиб зиндонга ташланади. Хадсон кейинчалик султоннинг икки ўғли билан бир неварасини ҳам қўлга туширишга уринади. Лекин, Султоннинг икки ўғли ва неварасининг муҳофизлари кўп бўлгани учун тутолмайди. Сўнгра аввалги хийласини такроран синаб кўриш учун Генерал Уилсондан уларга ҳам қасд қилинмаслигига доир кафолат олишни режалаштиради. Бу режага биноан Султоннинг икки ўғлига ва неварасига ҳар хил воситалар билан хабар юбориб, жонларига ҳеч қандай зарар келмаслиги ҳақида кафолат беради. Булар ҳам попнинг

умр бўйи қамок жазосига маҳкум қилиниб Ҳинд-и Чинга [Ҳиндихитой] [Ронгона] сургунга юборилади: 1279 [м.1862] йили ноябрь ойида, ватанидан узоқ бир ўлкада, Гургоний [Бобурий] Ислон Империясининг охириги султони Баҳодир Шох зиндонда ҳаётдан кўз юмди. Аллома Фадли Ҳақ ҳам 1278 [м.1861] йилда Андаман оролларидаги бир зиндонда инглизлар тарафидан шаҳид қилинди.

Инглизлар 1294 [м.1877] йилда Усмоний-Россия ҳарби пайтида Ҳиндистонни Англия қироллигига тобе давлат деб эълон қилди. Машҳур Шотландия масон ложасига аъзо бўлган Мидҳат пошонинг Усмонли давлатини жангга олиб

найрангларига ишониб таслим бўлишади. Хадсон, инглиз

кириши,

исломиятга қилган хиёнат зарарларининг энг

сиёсати ва ҳийласи билан тузоғига илинтирган султоннинг икки ўғли ва неварасини кўлга олиши биланоқ занжирбанд қилдиради.

Шохнинг икки ўғли ва бир неварасини кўлини боғлаб

каттаси бўлди. Ўша пайтда Усмонли султонларидан Султон Абдулазиз хоннинг шаҳид қилиниши ҳам, инглизларнинг фойдасига яради.

Инглизлар, ўзлари етиштирган одамларини Усманий

Деҳлига келтираркан йўлда, Хадсон ёш шаҳзодаларни муҳим жойларига ўтказиб қўйишганди.

давлатининг энг

кийимларини ечиб, шахсан ўз қўли билан кўкракларига ўқ узиб шаҳид қилади ва қонларидан ичади. Бу ёш шаҳидларнинг

Бу давлат одамларининг фақатгина исми Усмонли, фикри-зикри эса ғирт инглиз эди. Буларнинг энг машҳурларидан

жасадларини, халқни қўрқитиш ниятида қалъа дарвозасига бўлган Мустафо Рашид пошо охири садраъзамлигида остиради. Бир кун ўтгач бошларини кесиб, Инглиз бош [бош вазир], олти кунлик садри аъзам бўлган пайти, ҳокими Хенри Бернардга (Henri Bernard) юборади. Кейин 28.10.1857да

инглизларнинг Ҳиндистон мусулмонларига шаҳидларнинг гўштидан шўрва қайнатиб зиндонга оч-наҳор ётган шохга ва хонимига юборади. Жуда оч бўлганлари

қилган катта Деҳли қатлиомини табриклаган эди. Ундан аввал ҳам Ҳиндистондаги инглиз зулмига қарши кўтарилган

муслмонларни бостириш мақсадида Англиядан жўнатилган ёрдамнинг Мисрдан ўтиши учун Усманийлардан рухсат сўралган эди. Бу изн ҳам, халифанинг қаршиликларига

наслларни етиштирдилар. 1834 йилда Калькуттага келган машхур инглиз Лорд Макколи (Macaulay) форсча ва арабча ҳар турли китобнинг нашрини ва тарқатилишини, ҳатто карамай, яна ичимиздаги сотқин масонлар воситасида

босмага бериб қўйил

ганларини ҳам тўхтатишни, тақиқлашни берилган.

Ҳиндистонда инглизлар асло янги мактаб очмаганлари каби Ислом шариатининг асоси ва энг очик васфи бўлган бутун мадраса ва бошланғич мактабларни ҳам тақиқладилар,

амр қилди ва бу инглизлар тарафидан катта хурсандчилик билан кутиб олиниб, қўллаб қувватланди. Бу зулмларни айниқса мусулмонлар зичроқ бўлган жойларда, жумладан Бенгалда талабчанлик билан татбиқ қилишди.

халққа йўлбошчилик қилишга яроқли бўлган бутун Инглизлар
Ҳиндистонда мадрасаларни беркитаркан олимларни ва дин пешволарини шаҳид қилдилар. Ҳатто, саккизи қизларга махсус, юз олтмиш беш коллеж очдилар. талабалари билан бирга қатл қилдилар. Бу ерда 1391 [м.1971] Бу коллежларда етиштирган талабаларни, боболарининг йилда Ҳиндистонни ва Покистонни зиёрат қилган бир динларига ва аждодларига душман қилиб, манқуртлаштирган аҳбобимизнинг айтиб берган кичик бир хотирасини нақл қилишни уйғун ва лозим деб топдик:

Ҳиндистонда Сарҳанд шаҳридаги Имоми Раббонийнинг

эди. Ҳиндистонда зулм ва ваҳшийлик тимсолига айланган
инглиз армиясининг учдан икки қисмини ўша манқуртлашган ва ўз миллатига душман қилинган
христианлаштирилган

ва бошқа авлиёнинг “қаддасаллоҳу сирруҳ” қабри ёхуд пул билан
сотиб олинган маҳаллий аҳолининг ташкил шарифларини зиёрат қилгач Панипут шаҳрига, у ердан
қилиши энг аянчлиси эди.

Дехлига бордим. Панипутнинг энг катта жоме масжидида 1249 [м.1833]
йил чиққан қонунлар, миссионерлик Жума намозини ўқигач, жоме имоми бизни меҳмондор-
фаолиятларининг ривожланишига катта йўл очган ва
чиликка уйига даъват қилди. Йўлда қалин бир занжир билан қулфланган жуда катта бир дарвозани
кўрдим. Устидаги битикларини ўқиганимда бунинг бир субён [бошланғич]
мактаби бўлганини англадим ва имом афандидан бу эшикнинг

натижада протестантларнинг диний ташкилоти Ҳиндистонда қувватланганди. Миссионерлик фаолиятлари ёйилмасдан ва Ҳиндистон бутунлай инглиз ҳокимиятига ўтмасдан аввал, инглизлар мусулмонларнинг иймонларига ҳурмат кўрсатар,

нима учун қулфли турганини сўрадим. Имом афанди: «1367 байрамларида замбаракдан тўп оттириб қувончларига [м.1947] йилда инглизлар одатдагидай ҳиндуларни бизга шерик бўлар, жоме-масжидларнинг таъмирига кўмаклашар қарши қайраб Панипутдаги бутун мусулмонларни хотин-хатто жомеъ, хонақоҳ, мақбара ва мадрасаларга оид эркак, қари-ёш демасдан қатл қилдирдилар. Бу мактаб, ўша ислом вақфларида вазифа олиб ишлашарди. 1833 ва 1838 кундан бери қулфлидир. Бу занжир билан қулф бизга инглиз йилларда

Англиядан келган буйруқлар инглизларнинг зулмини хотирлатади. Бизлар бу ерга кейинроқ муҳожир сифатида келиб жойлашдик»- деди.

Инглизлар хўжайин бўлган бутун Ислом мамлакатларида

бундай фаолиятларина тақиқлади. Инглизлар аввалига дўст кўришиб, ёрдам қилиб, мусулмонларни ва ислом динини яхши кўришларини, доимо қўллаб-қувватлашларини ҳар қилганларидек бу ерда ҳам Ислам олимларини, Ислам мамлакатга намоиш қилиб, дунё мусулмонларини алдаб китобларини, Ислам мактабларини нобуд ва вайрон қилдилар. ишонтириш ва бунга муваффақ бўлгандан кейингина Қип қизил дин жоҳили бўлган, яъни диндан беҳабар ёш Исламиятнинг асосларини, мўтабар китоб, мактаб ва

олимларини аста-секин ва айёрлик билан йўқотиш
меросдан улуш олишларини таъминлашди.

динсизларнинг

тактикасини ишлатишганди. Бу тактика – Инглизларнинг Ислом динига қилган ҳужумларида доимо қўлланиб келган ўзгармас сиёсати эканлигини юқоридаги фаолиятлари ҳам очиқча кўрсатиб турибди. Улар мана шу икки юзламачи

Шунинг учун хиндликлар, Ҳиндистондаги англиз мактаб-ларига «Шайтоний Дафтар» дейишади. [Ҳиндистонда ва Усманийларда расмий идора ва ташкилотларга «Дафтар» дейилади.] 1344 [м.1925] йилда Ҳиндистонни зиёрат қилган

сиёсатлари билан мусулмонларга асло кечирилмайдиган Француз муҳаррир
Марсель Перно (Marcelle Perneau) нашр душманлик қилишиб, исломиятнинг илдизини қуритиш-
қилган китобида
айтадики: «Ҳиндистоннинг биринчи моқда. Кейинчалик англизчани расмий тил сифатида
шаҳри бўлган

Калькуттадаги қашшоқлик ёнида Париж ва
қабул қилдириш ва христианлаштирилган маҳаллий ёшлар етиштириш ишлари авж олди. Бу мақсад
билан тамоман миссионерларнинг контролида бўлган мактаблар очилди. Ҳатто, англиз бош вакили
Лорд Палмерстон (Palmerston)

Лондоннинг атрофидаги ботқоқ ва искирт маҳаллалар ҳеч гап эмас. У ердаги кулбаларда инсон ва ҳайвонлар аралашиб кетган, ёш болалар йиғлар, хасталар эса инграшади. Уларнинг ёнида спирт ва наша олавериб бетоб йиқилган инсонларнинг, ва жуда кўп инглиз Лордлари «Ҳиндистон халқи ҳам ўликдай ерларда сочилиб ётганини кўрасиз. Шунчалик оч, христианлик неъматларидан баҳраманд бўлсин деб, Аллоҳ Ҳиндистонни Инглизларга ато этди» - деган сафсатами ҳам айтишди.

Лорд Макколи Ҳиндистонда қон ва ранг жиҳатидан

қашшок, заиф ва бетоб халойиқни кўриб туриб беихтиёр буларнинг қайси ишни ишлашга ҳоллари етаркан деган саволга жавоб топишга уринасиз.

Ризқини ёлғиз фабрикалардан ахтарувчи бу инсонларга, ўша фабрикалар
Ҳиндли, лекин завқ, тушунча, иймон, ахлоқ ва онг жиҳатидан
даромадининг қанча қисмини раво инглиз бўлган бир жамият етиштирилиши учун тинмай куч
кўраркан?

Муҳтожлик, машаққат, юқумли касалликлар,
сарфлади ва бошқалар тарафидан ҳам доимо қўллаб турилди. Шундай қилиб миссионерлар тарафидан
очилган мактаб-ларда инглиз тили ва адабиёти ва христианлик ўргатилишига

шароб ва наша, заиф, ночор аҳолини қирарди, йўқ қиларди. Дунёнинг ҳеч бир жойида инсон ҳаётига бўлган бепарволик бу ердагидек ҳаёсизча ва ваҳший эмас. Бу ерда, фалон иш кўпроқ аҳамият берилди. Фан илмларига [математика, оғир ва соғлиққа зарарли деган тушунчанинг ўзи йўқ. Ишчи физика, химия, ва ҳоказо] ҳеч аҳамият берилмади. Натижада инглиз тили ва адабиётидан бошқа илм номига ҳеч нарса билмайдиган христианлаштирилган кимсалар етишди. Булар ходим сифатида ҳар хил ташкилотларга жойлаштирилди.

ўлармиш нима зарари бор? Эртага жойига дарҳол бошқаси ўтади. Инглизларни бу ерда қизиқтириб турган ягона нарса, ишлаб чиқаришни орттириш ва кўпроқ пул топиш эди.»

АҚШ собиқ ташқи ишлар вазири Уильям Женнингс

Мусулмон бўлиб диндан чиққан кимса муртад бўлгани
Брайан (Williams
Jennings Bryan), Инглиз ҳукуматининг учун ва ҳиндлиларда диндан қайтганлар динсиз қабул
Руслардан ҳам
ўтакетган золим ва тубанроқ эканлигини қилингани сабаб христианлаштирилган маҳаллий ёшлар
далиллар билан

изоҳ қилган ва **«Ҳиндистонда инглиз**
кофир саналиб оилаларининг меросидан улуш ололмасдилар. Миссионерлар бунга моне бўлиш
мақсадида 1832 йилда Бенгал учун, 1850 йилда эса, умумий Ҳиндистон миқёсида бир қонун чиқариб,
христиан бўлган маҳаллий муртад ва

ҲОКИМИЯТИ» китобининг охирида: «Ҳиндистон аҳолисидан ҳаётда қолганларга роҳат ва саодат бахш этганини даъво қилаётган инглизлар миллионлаган ҳиндлининг ёстиғини қуритган эди. Маҳкамалар ва инзибот қувватларини қуриб

бердик деб ҳар жойда мақтанадиган инглиз миллати расмий талон-тарож билан Ҳиндистонни то иликларигача сўриб олди. Сўриб олди сўзи бироз оғирроқдир балки, лекин инглиз идорасининг пасткашлигини бошқа сўзлар билан изоҳлаш

йилда Ҳиндистондаги бир англиз ширкати уни Жанубий Африкага юборади. У ердаги ҳиндиларнинг нечоғлик оғир шартлар остида ишлаётганини, қанчалик хунук муомала кўраётганларини ўз кўзи билан кўргач, англизларга қарши

мумкин эмас.

курашиш пайига

тушади. Ганди англизлар тарафидан Христианликни даъво қилувчи англиз қавмининг етиштирилган, ҳатто христианлаштирилган бир кимсанинг виждони, куллик занжири тагида инграётган Ҳинд ўғли бўлганига қарамай, англиз зулмига, ваҳшийлигига муслмонларининг дод-фарёдларини эшитишни ҳам хоҳламайди».

чидай олмади. Илк маротаба номи ўша жойда тилларга тушиб таниқли бўлиб қолган эди.

Мистер Ходберг Кйомбт (Hodberk Keombt) «**Ҳиндлининг ҳаёти**» китобида қуйидагиларни келтирган: «Хўжайинлари [инглизлар] ҳиндлига зулм қилар, у эса бор-буди тугагунча, ўлгунча меҳнат қилишга, унга хизмат қилишга давом этарди». Бу сўзлар, инсофли христианларнинг инглиз ваҳшатини тасвирлаган ёзувларидан атиги бир нечасигина холос.

Инглизларнинг бошқа мустамлакаларида қул қилинган ҳиндли мусулмон ишчиларининг вазияти ундан ҳам баттар-

Инглизларнинг бутун ислом оламида ишлатган сиёсат-ларининг асли-асоси уч қисмдир. Яъни: «Парчала, ҳоким бўл ва динларни йўқ қил». Улар бу сиёсат талаб қиладиган ҳар қандай хунрезликдан ҳам қайтишмади. Ҳиндистонда ҳам биринчи ишлари, ўзларига хизмат қиладиган кимсаларни излаб топиш бўлди. Ўшалардан фойдаланиб фитна оловини аста секин ёқдилар. Бу ишда мусулмонларнинг ҳокимияти остида истиқомат қиляётган ҳиндулардан фойдаланишди.

ди. 1834 йилда инглиз саноатчилари, Африка аҳолиси ўрнига Мусулмонларнинг
адолати остида яшайётган ҳиндуларга ҳинд ишчиларини қўллана бошладилар. Ҳиндистондан
Ҳиндистоннинг

ҳақиқий эгалари ҳиндулар эканлигини,
Жанубий Африка мустамлакаларига мингларча мусулмон ташиб кетиларди. **Кули** деб аталадиган
бу ишчиларнинг

мусулмонлар ҳар йили ҳинду тангриларини [сигир] қурбон қилишаётганини, бунга чек қўйиш кераклигини яхшилаб
вазияти, қулларнинг вазиятидан ҳам ёмон эди. Булар угитладилар.
Ҳиндуларни ўз сафларига олишиб, улардан
«**Indentured Labour**» (шартномалик иш) дейиладиган бир усул бўйича олиб кетиларди. Бунга кўра,
қули беш йил муддат билан шартномага ўтирар эди. Бу муддат давомида қули, ишини тарк қилолмайди, уйлана олмайди, кеча кундуз

ёлланма аскарлар ташкил қилдилар. Шундай қилиб, бир томонда қиролича Элизабет фармониға биноан армия қуриш иши ташкил қилинаркан, иккинчи томонда уч ёвуз куч, яъни ҳинду жаҳолати, инглизларнинг ислом душманлиги ва пул

камчи остида ишлаш мажбуриятидадир. Бунинг устига хирси ҳам бирлаштирилган бўлди. Мусулмон раҳбарлар йиллик, солиқ сифатида уч дона инглиз олтини билан ҳинду тўлашга миҳрожаларининг оралари очилиб низолар мажбур эди. [Булар «**Labour in India**», «**Post-Lecturer in**

чиқарилди.

Мусулмонлар

орасидаги заиф

Ўзи бир неча

дунёға эълон қилинмоқда.]

марта қирол ноиби ва Ҳиндистон Машҳур Ганди Англияда таҳсил кўриб, Ҳиндистонга ташкилоти аъзоси бўлган машҳур инглиз Сэр Джон Стречи қайтганди. У христианлаштирилган бир ҳиндлининг, ҳатто (John Strachey) мусулмон-ҳинду душманлиги ҳақида Порбандар шаҳрининг бош попининг ўғли эди. 1311 [м.1893]

бундай дейди: «Ҳоким бўлиш ва низо чиқариш учун қандай

қабихлик бўлишидан қатъи назар, қилинадиган ҳамма нарса ҳукуматимиз сиёсатига мосдир. Ҳиндистондаги сиёсатимизнинг энг катта ёрдамчиси, у ерда иккита бир-бирига душман халқнинг ёнма-ён яшаётганлигидир». Ўша душманликка мой сепиб алангалантирган инглизлар 1164 [м.1750] йилдан 1287 [м.1870] йилгача, давомли хиндуларни қўллашди ва шу билан бирга йирик мусулмон қатлиомларини содир қилишди.

1858 йилда бошланган мусулмон-ҳинду тўқнашувлари кенгайиб давом этди. Инглизлар хиндуларни мусулмонлар-нинг устига ҳужум қилдилар, ундан кейин ўзлари бир четда ҳузур қилиб томоша қилишарди. Худди ўша жирканч ишларига, орадан бир ярим аср ўтгач, яъни 1990 йилда сербларни Боснияда мусулмонлар устига ҳужум қилдирганларида гувоҳ бўлдик.

Кўчаларда мусулмон болаларининг, қизларнинг қонлари дарё бўлиб ётганда, инглизлар лаззатланиб қаҳ-қаҳа билан томоша қилдилар. Ҳиндистонда ҳеч бир йил ўтмадики, сигир қурбон қилиш сабаби билан қонли воқеалар содир бўлмаган бўлсин. Ҳар йили албатта бирон қонли тўқнашув бўлар ва юзларча, мингларча мусулмоннинг ёстиғини қуритган фитналар содир бўларди. Бу фитнани ўт олдириш учун, мусулмонлар орасида бир тарафдан сигир сўйишнинг 7 дона қўй сўйишдан ҳам бир неча марта афзал эканлиги фикрини ёйдилар. Иккинчи тарафдан эса, хиндулар орасида сигир тангриларини ўлимдан қутқариб қолишнинг аҳамияти-ю улкан савоби ҳақида тинмай ташвиқот юргаздилар. Бу фитналари, улар Ҳиндистонни ташлаб чиқиб кетганларидан кейин ҳам давом этганди. Бунга мисол сифатида бош вакил Мусаддик замонида Эронда нашр қилинган “**Иттилоат**” журналида чоп этилган бир ҳодисани келтирамиз:

«Бир қурбон байрами куни саллали, соқолли, чопон кийган икки мусулмон, қурбонлик учун бир сигир олдилар. Ҳинду маҳалласидан ўтиб кетаётганларида бир хинду олдиларига чиқиб, сигирни нима қилмоқчи эканлигини

сўрайди. Мусулмонлар қурбон қилишларини айтадилар. Ҳинду: «Эй аҳоли! Югуринг, тангримизни қурбон қилишмоқчи»- деб бақиради. Мусулмонлар ҳам: «Эй мусулмонлар, ёрдам берин, қурбонимизни қўлимиздан олишмоқчи» - деб фарёд қилади.

Ҳиндулар билан мусулмонлар тўпланишади. Таёқлар ва пичоқлар билан бир-бирларига хужум қилишади натижада юзларча мусулмон қатл қилинади. Лекин, сигирни ҳинду маҳалласидан олиб ўтган ҳалиги икки кишининг, инглиз элчихонасига кириб яширинганлиги кузатилади. Бу ҳол кўрсатадики, бу фитнани чиқарганлар инглизлардир. Буларни ёзган муҳаррир ёзувининг давомида, «Биз сизларнинг бир қурбон байрамини мусулмонларга қандай заҳар қилганингизни яхши биламиз» демоқда». Инглизлар мана шундай ҳисобсиз фитна ва зулмлар билан мусулмонларни йўқ қилишга киришдилар.

Кейинроқ ҳиндуларнинг ўзлари инглизларга қарши аста-секин бош кўтаришга чоғланаётганини кўриб, 1287 [м.1870] йилдан кейин энди мусулмонларни ҳиндуларга қарши кўллай бошладилар.

Натижада қилич билан жиҳод қилишнинг фарз эмаслигини даъво қилувчи, Исломият ҳаром этган нарсаларга ҳалол дегувчи, дин ва иймонни ўзгартириш учун тер тўкувчи мусулмон лақабли Аҳли суннат душманлари етишди. Сэр Саййид Аҳмад, Ғулом Аҳмад Қодиёний, Абдуллоҳ Ғазнавий, Исмоил Дехлавий, Назир Ҳусайн Дехлавий, Сиддик Ҳасан хон Пехуполий, Рашид Аҳмад Кенкухий, Воҳид-уззамон Ҳайдарободий, Ашраф Али Тахонавий ва шоҳ Абдулазизнинг невараси Муҳаммад Исҳоқ шулар жумласидандир. Инглизлар мана шу мазҳабсизларни қўллаб-қувватлаб, янги-янги бузуқ оқим ва фиркаларнинг вужудига келишини таъминладилар. Мусулмон халқни ўша фиркаларга эргаштириш учун тинмай меҳнат қилдилар.

Бу фиркаларнинг энг машҳури, 1296 [м.1879] йилда қурилган “Қодиёнийлик” бўлиб, қурувчиси бўлган Ғулом Аҳмад фарз бўлган жиҳоднинг тўп-замбарак ва қилич орқали

эмас, насихат орқали бўлишини айтиб, динда янги бир сўқмоқ очди. Инглиз жосуси бўлган Хемфер ҳам наждлик Муҳаммадга айнан шу фикрни айтиб адаштирган эди.

Ғулом Аҳмад Исмоилий фирқасидан чиққан бир зиндик бўлиб, 1326 [м.1908] йилда ўлди. Ғулом Аҳмад инглизларга жуда катта пул эвазига сотилган эди. Аввалига ўзини “Мужаддидман” деб таништириб юрди, кейин “Маҳдий” эканлигини айтди. Ниҳоят “Пайғамбар” бўлганини ҳам даъво қилиб, янги бир дин келтирганини эълон қилди. Алдаган кимсаларини “умматим” деб атади. Куръони каримда ўзини жуда кўп оятлар тасдиқлаб турганини ва бутун Пайғамбарларнинг мўъжизаларидан ҳам кўп мўъжизаси борлигини даъво қилди. Ўзига ишонмаганларга кофир деди. Унинг фикрлари Панжоб ва Бомбейда жоҳил халқ орасида ёйилди. Бугун ҳам, Европада ва Америкада “Аҳмадийя” исми билан қодиёнийликнинг ёйилганлиги кузатилмоқда.

Сунний мусулмонлар кофирларга қарши қурол билан жиҳоднинг фарз эканлигини ва инглизларга хизматнинг куфр бўлишини таъкидлашарди. Бу хусусда ваъз қилаётган, насихат бераётган мусулмонларга шиддатли жазолар берилди, кўпчилиги қатл қилинди. Аҳли суннат китоблари тўпланиб йўқотилди.

Сотиб ололмаганларини ва ўз амалларига хизмат қилдирилмаган ислом олимларини, мусулмонлардан узоқлаштиришарди. Агар улар ўлим жазосига ҳукм қилиниб қатл этилса, халқ орасида шаҳид ва миллий қаҳрамонга айланиб кетишларидан чўчиб, Андаман оролидаги донғи чиққан зиндонларда муаббад, яъни умр бўйи қамоқ жазосига маҳкум қилинардди. Буюк ихтилолни баҳона қилиб, Ҳиндистоннинг ҳар тарафидан тўплаган ислом олимларини ўша зиндонларга юборишган эди. [Биринчи жаҳон урушидан кейин Истанбулни ишғол қилган пайтларида ҳам, Усмонли давлати генералларини ва олимларини Мальта оролига

Исломиятга қилаётган душманликларини мусулмон-лардан яшириш учун Ҳиндистоннинг “дор-ул-ҳарб” [кофир юрти] эмас, “дор-ул-ислом” [мусулмон юрти] эканлигига доир фатволар олишди. Бу фатволарни ҳар ерга эълон қилиб ёйишди.

Ўзлари тарафидан етиштирилган “олим” ниқобли мунофиқлар эса, Усмонли подшоҳларининг халифа эмаслигини, халифалик фақат Қурайшликларга хос эканлигини, Усмонли султонлари ўша халифаликни тортиб олгани учун, уларга итоат қилинмаслик керак, – деган фикрни ёйдилар.

[«**Халифа Қурайш қабиласидан** [уларнинг авлодларидан] **бўлиши керак**» ҳадиси шарифи, халифа бўлишга лойиқ, халифалик шартларига молик бўлган номзодлар орасида Қурайшдан [масалан Саййид] ҳам бир одам бўлса, ўшани сайлаш афзалдир, демакдир. Бу бўлмаса, албатта бошқаси сайланади. Халифалик сайловидан ўтолмасдан ёки сайланган халифани қабул қилмасдан куч ишлатиб қувват билан, шиддат билан, ҳукуматни қўлга киритган ҳукмдорга ҳам итоат қилинади. Ер юзида, бир дона халифа бўлади. Бутун мусулмонларнинг шунга итоат қилишлари лозимдир.]

Инглизлар диний таълимни тўхтатиб, ўрнига исломиятни ичкаридан қулатиш учун Алигархда ислом билимларини ўзларича ўргатиш мақсадида бир мадраса ва Алигарх Ислом университетини очдилар. Бу ерда дин жоҳили ва ислом душмани, “диндорлар”ни етиштирдилар. Булар исломиятга катта зарар етказди. Бу ерда таҳсил кўрганлардан чертиб танлаганларини Англияга юбориб, Исломни ичидан бузадиган малака берилгач, келтириб мусулмонларга бошчи қилиб тайинланарди. Айюб хон ўша зараркунандалардан бўлиб, М. Жиннаҳнинг ўрнига Покистон давлат бошлиғи бўлиб тайинланганди.

Инглизлар ташқаридан қараганда, иккинчи жаҳон сургун қилгандилар.]

чиққандек кўринсалар ҳам, ҳақиқатда

уришидан ғолиб

мағлуб бўлганди. Чунки, “Устида қуёш ботмайдиган ўлка”- деб кўкларга кўтарган Инглиз давлатлари “осмонига қуёш чикмайдиган ўлка” ҳолига келганди. Бойиси, мустамлакаларининг аксаридан айрилиб қолиб, худди пати юлинган товукдек гандираклар қолганди.

Улар Покистонга жумхур райис қилиб тайинлаган Али Жинноҳ аслан шия ва инглиз тарафдори эди. 1367 [м.1948] йилда у ўлгандан кейин ўрнига ўтирган Айюб хон эса масон бўлиб, тўнтариш орқали идорани қўлга киритганди. Бу кофирнинг ўрнига келган генерал Яҳё хон ҳам ашаддий қизил бош эди. У 1392 [м.1972] йилнинг бошида Покистон-Ҳинд урушида мағлуб бўлиб, шарқий Покистонни бой бергач, ҳибсга олинди. Яҳё хондан сўнгра ҳукуматни Зулфиқор Али Бутто бошқарди. Бу ҳам таҳсилини Англияда олган, инглиз жосуси бўлиб етиштирилган эди. 1974 йилда муҳолифларининг ўлдирилишига бевосита бошчилик қилиб буйруқ бергани учун, ўзи ҳам ўлимга ҳукм қилинди.

Зулфиқор Али Буттони кулатиб ўрнига ўтирган Зиё-ул-Ҳақ ислом душманларининг мусулмонлар учун нималар ўйлаб қўйишганини, мусулмонларни ва исломиятни тағ-томири билан қуритишмоқчи эканлигини тушуниб, уларнинг орзу қилган нарсаларини бажо келтирмади.

Ватанининг фанда ва техникада, саънатда ривожланиши учун тер тўқди. Шахс, оила, жамият ва миллат роҳати ва саодатининг ягона манбаи Исломият эканлигини яхши тушунгани учун қонунларнинг шариатга мос бўлишини истади. Бу истагини Покистон миллатидан сўради. Ўтказилган референдумда Покистон аҳолиси тўпаякун мусбат овоз берди.

Вазиятдан талвасага тушган давлат қадмасидаги баъзи «инглиз маҳсулоти» шахслар Зиё-ул-Ҳақни бутун аппарати билан бирга бир суиқасдда шаҳид қилдилар. Шундан кейин бош вазир бўлган Али Буттоннинг қизи Беназир, давлат ва миллат ва исломиятга қарши қилган жиноятлари сабабли камоққа олинган барча хоинларга эркинлик берди.

Буларни давлат зинапояларининг ҳал қилувчи мансабларига жойлаштирди. Шу тариқа Покистонда ғалаёнлар, иғфо ва низолар бошланди. Инглизларнинг орзуси ушалди.

Инглизлар биринчи ва иккинчи жаҳон урушлари охирида, бир неча ўлкаларда тузиб берган хоин режаларини бажо келтирувчи ва инглиз манфаатларини ҳимоя қилувчи кимсаларни керакли мансабларга ўтказишган эди. Бу мамлакатларнинг ўз миллий гимнлари, байроқлари, давлат бошлиқлари бўлган-у лекин дин эркинлигига асло муяссар бўла олмагандилар.

Охирги уч асрда Турк ва Ислом олами қаерда бир хиёнатга дуч келган бўлса, бунинг тагида мутлақо Англия бор.

Инглизлар етовидаги ғарбли душманлар Усмонли давлатини йиқитишди. Усмонли империяси худудларида 23 дона катта кичик давлатлар куришди. Мақсади мусулмонларнинг қувватли ва катта давлат қуришларига ғов бўлиш эди.

Ислом ўлкалари деб аталувчи мамлакатлар орасида давомли бир-бирига душманлик ўтини ва жанглари авж олдириб туришди. Масалан аксарият сунний мусулмонлардан ташкил топган Сурияда 9% бўлган нусайрийларни ҳоким табақа қилиб кўтардилар. 1982 йилда Хама ва Хумус шаҳарларига ҳарбий кучлари билан ҳужум қилиб, икки шаҳар ер билан яксон этилиб, қуролсиз, мудофаасиз сунний мусулмонлар бомбаланди.

Ҳақиқий Аҳли-суннат олимлари ўлдирилди, ислом китоблари, хатто Қуръоникаримлар ҳам йўққилинди. Бу ислом олимларининг ўрнига, ўзлари тарафидан етиштирилган дин жоҳиллари мазҳабсиз кимсаларни келтирдилар. Булардан:

Жамолиддин Афғоний 1254 [м.1838] йилда Афғонистонда туғилди. Фалсафа китобларини ўқиди. Афғонистонга қарши руслар фойдасига жосуслик қилди. Мисрга келди. Масон ва масон ложаси раиси бўлди. Мисрли Адиб Исҳоқ “**Ад-дурар**” китобида бунинг Қоҳира масон

ложаси раиси бўлганини ёзган. 1960 йилда Францияда босилган, “**Les franzo – mazon**s” китобининг 127-чи саҳифасида: «Мисрда қурилган масон ложаларининг бошига Жамолиддин Афғоний ва ундан сўнгра Муҳаммад Абдуҳ келтирилди. Булар масонликнинг мусулмонлар орасида ёйилишига кўп ёрдам бердилар»- дейилган.

Султон Абдулмажид ва Султон Абдулазиз хон замонларида беш марта садри аъзам (яъни, бош вазир) бўлган Али пошо инглиз ложасига мансуб масон эди. У Афғонийни Истанбулга чақиртириб, вазифа берди. Ўша пайтда Истанбул Дорул-фунуни, яъни университети ректори бўлган ва кофир бўлганига фатво берилган масон Ҳасан Таҳсин тарафидан Афғонийга бир неча конференциялар бердирилди. Ҳасан Таҳсиннинг ўзи ҳам инглиз масон ложасига мансуб садри аъзам Мустафо Рашид пошо тарафидан етиштирилган эди. Афғоний бузук фикрларини ҳар тарафга ёйишга киришди. Замонининг шайхулисломни Ҳасан Фаҳми афанди Жамолиддинни шарманда қилди. Жоҳиллигини ва зиндиклигини фош қилди. Шундан кейин Али пошо буни Истанбулдан чиқаришга мажбур бўлди. Мисрга бориб ихтилол ва динда реформа фикрларини тарғиб қилишга киришди. У ерда «**Арабий Пошо**» ҳодисасини планлаганлар билан биргаликда инглизларга қарши бўлиб кўриниб асл ниятини яширди. Миср муфтийси Муҳаммад Абдуҳ билан дўст бўлди. Динда реформа фикрларини унга ҳам юктирди. Парижда ва Лондонда масонларнинг ёрдами билан мажмуа [журнал] чиқарди. 1304 [м.1886] йилда Эронга борди, у ерда ҳам жим туролмагач, занжир билан боғланиб, Усмонли чегарасига ташлаб кетилди. Бағдодга, Лондонга борди. Эронга қарши мақолалар ёзди. Яна қайта Истанбулга келиб, бу ерда Эрондаги Баҳойлар билан тил бириктириб, динни сиёсий амалларига ўйинчоқ қилди.

Жамолиддин Афғонийнинг дин одами пардаси остида исломни ичкаридан емириш тарғиботларига алданганлар ичида энг машҳури **Муҳаммад Абдуҳдир**. Абдуҳ 1265

[м.1849] йилда Мисрда таваллуд ва 1323 [м.1905] йилда ўша ерда вафот этди. Бир муддат Бейрутда бўлди. У ердан Парижга кетди. У ерда Жамолиддин Афғонийнинг масонлар тарафидан чизиб берилган фаолиятларига иштирок этди. “**Ал-урват-ул Вусқо**” журналини чиқардилар. Бейрутга ва Мисрга келиб Париждаги масон ложасининг қарорларини татбиқ қилишга киришди. Инглизларнинг ёрдами билан Қоҳира муфтийси бўлди. Аҳли суннатга ҳужум қила бошлади. Дастлабки иши Жоми-ул-Азҳар мадрасаси дарс программаларини бузиш ва ёшларга энг керакли бўлган бебаҳо фанларнинг ўқитилишига тўсқинлик қилиш бўлди. Мадрасанинг университет қисмидаги дарслар бекор қилинди. Лицей ва ўрта қисмдаги китоблар, юқори синфда ўқитилди. Бир тарафдан илмни бекор қилдирди, бошқа тарафдан ислом олимларини ёмонлаб, бу олимлар илм-фанга ғов бўлишган деган тухматлар уйдириб, илм-фан дарсларини Исломга мен киритаман! – деб даъво қилди. “**Исломият ва Насроният**” китобида: «Бутун динлар бир. Фақат ташқи кўринишлари бошқа»– деб, яҳудий, христиан ва мусулмонларнинг бир-бирларини қўллаб-қувватлашлари кераклигини таъкидлаган. Лондонда бир попга ёзган мактубида: «Исломият ва христианлик каби икки буюк диннинг кун келиб, қўл ушлашиб дўст динларга айланишини сабрсизлик билан кутмоқдаман. Ўшанда Таврот, Инжил ва Қуръон бир-бирларини қўлловчи ва тасдиқловчи китоблар сифатида ҳар жойда ўқилади ва барча миллатлар тарафидан ҳурмат қилинади»– деган Абдух, мусулмонларнинг Таврот ва Инжил ўқийдиган замони келишини интиқлик билан кутаётганлигини яширмаган.

Жомиъул-Азҳарнинг мудирини **Шалгут** билан бирга ёзган Қуръони карим тафсирида банк фоизининг шариатга мос эканлигига фатво берган. Кейинчалик мусулмонларнинг жиддий эътирозлари натижасида бу фатвосидан воз кечган бўлиб кўринди.

Бейрутдаги масон ложасининг бошлиғи Ҳанна Абу Рашид 1381 [м.1961] йилда нашр қилган **“Доира-тул-маъориф-ул-масония”** китобининг 197-чи саҳифасида: «Жамолиддин Афғоний Мисрда масон ложаси раиси эди. Олимлардан ва давлат одамларидан уч юзга яқин аъзоси бор эди. Ундан кейин, имом устод Муҳаммад Абдуҳ раис бўлди. Абдуҳ буюк бир масон эди. Унинг масонлик руҳини араб мамлакатларига ёйишдек улкан хизматини ҳеч ким инкор қила олмайди.» деб ёзган.

Инглизлар тарафидан Ҳиндистонда Ислом олими деб танитилган кофирлар ичида энг донғи чиққани Сэр Саййид Аҳмад Хондир. 1234 [м.1818] йилда Деҳлида туғилган бу сотқиннинг отаси Акбар шоҳ замонида Ҳиндистонга келиб жойлашганлардан эди. У 1837 йилда Деҳлида инглизлар маҳкамасида судья бўлган амакисининг ёнида котиб бўлиб ишлай бошлади. 1841 йилда ҳоким, яъни судья, 1855 йилда эса, юксак ҳоким бўлди.

Ҳиндистонда инглиз маҳсулоти «олимчалиш»лардан яна биттаси Ҳамидуллоҳдир. 1326 [м.1908] йилда аҳолисининг аксарияти Исмоилий фирқасига мансуб бўлган Ҳайдарободда туғилди ва ўша фирқада ашаддий Аҳли суннат душмани бўлиб етишди. Париждаги CNRS илмий текширув аъзосидир. Муҳаммад алайҳиссаломни, фақатгина мусулмонларга Пайғамбар бўлиб келган деган фикрни ёйиш учун хизмат қилди.

Инглизларнинг Исломиятни йўқотиш учун олиб борган бутун урушларида ватанига, динига хизмат қилмоқчи бўлган мусулмонларни алдаш мақсадида қўлланган энг таъсирли куроли, исломиятни асрга мослаштириш, замонавийлаштириш ва Исломни аслига қайтариш каби баландпарвоз ташвиқотлар баҳонасида, аҳоли орасига динсизликни сингдириш эди. Буюк ислом олими, шайх-ул-ислом Мустафо Сабрий афанди буни жуда яхши тушунганлардан бири эди. Шунинг учун: «Мазҳабсизлик -

билан, ислом душманларининг орзуларини, ғояларининг нимадан иборат эканлигини жуда яхши тушунтириб кетгандилар.

Инглизлар ва ислом душманлари, тасаввуф даргоҳларини ва йўлларини фасод қилиш учун тинмай меҳнат қилишди. Исломиятнинг учинчи қисми бўлган **Ихлос**ни йўқотишга уринишди. Тасаввуф буюклари асло сиёсатга аралашмас ва ҳеч кимдан ҳеч бир манфаат кутмасдилар. Тасаввуф улуғларининг кўпчилиги буюк олим ва мужтаҳид эди. Чунки тасаввуф Муҳаммад алайҳиссаломнинг йўлида, изида юриш деганидир. Яъни ҳар сўзида, ҳар ишида, ҳар хусусда шариатга амал қилиш демакдир. Лекин, кўп йиллардан бери жоҳиллар, фосиқлар, ҳатто кўпгина жосуслар ҳам, жирканч мақсадларига эришиш учун тасаввуф улуғларининг исмларидан тузоқ сифатида фойдаланиб, керакли марказ ва даргоҳлар куриб олди, шу тариқа шариатнинг, диннинг бузилишига, йиқилишига сабаб бўлдилар. Зикр деб, Аллоҳу таолони хотирлашга айтилади. У ҳам қалб билан бўлади. Зикр натижасида қалб тозаланади. Яъни, қалбдан махлукот севгиси, дунё севгиси чикиб, Аллоҳ севгиси жойлашади. Бир гуруҳ кимсанинг хотин - эркак, бир ерда тўпланиб Аллоҳнинг исмини хотирляяпмиз деб қий-чув қилишига зикр дейилмайди. Охирги асрларда дин улуғларининг, Асҳоби киромнинг йўли унутилди. Мазҳабсиз ва тасаввуф душмани бўлган Аҳмад ибни Таймийя «Ислом олими» деб эълон қилинди. Яна шу йили **«Ваҳҳобийлик»** фирқаси курилди. Инглизларнинг ёрдами билан Ваҳҳобий китоблари бутун дунёдаги **«Робита-тул-оламил исломий»** деган ваҳҳобий ташкилоти марказлари воситасида ҳар мамлакатга ёйилди. Инглизлар дунёнинг ҳар жойида қурган баланд биноларига «Ибни Таймийя мадрасаси» лавҳаларини осишди. Ибн Таймийянинг китобларидаги бузуқ фикрлар билан англиз жосуси Хемфернинг ёлғон ва тухматлари қоришмасига динсизлик сари курилган бир кўприкдир» деган машхур гапи

«Ваҳҳобийлик»
дейилди.
Ҳақиқий
мусулмон
бўлган

Аҳли суннат олимлари Ибн Таймийянинг китобларининг Булар ичида
императорликка ва мусулмонларга энг кўп бузуклигини исботловчи жуда кўп китоб ёздилар.
Бу

Мустафо Рашид пошо бўлди. Лондонда китоблардан бири Сомали олимларидан шайх Абдурраҳмон зарар етказган кимса
бўлган вақтларида
ашаддий ва маккор ислом душмани қилиб Абдуллоҳ бин Муҳаммад Херрийнинг “Ал-мақолатус-
етиштирилди.

Мустафо Рашид пошо Шотландия масонлари

сунния фий кашфи залолат-и Аҳмад Ибни Таймийя” китобидир. Ўзи Сомалида Херер шаҳрида
1339 [м.1920] йилда таваллуд топган. Китоби 1414 [м.1994] йилда Бейрутда чоп этилган. Бу китобда Ибн
Таймийяни рад этган олимлар ва уларнинг қийматли китоблари ҳақида кенг маълумот

билан ҳамкорлик қилди. Халифа Султон Муҳаммад хон масон Рашид пошонинг ҳиёнатларини сезиб, ўлим жазосига ҳукм қилган бўлса ҳам, буни ижро эттиришга умри вафо қилмади. Султоннинг вафотидан кейин Истанбулга қайтган Рашид пошо ва ҳамтовоқлари, исломиётга ва мусулмонларга берилган. Инглизлар тарафидан қурилган Ваҳҳобийлик, жуда катта зарарлар етказдилар.

мазҳабсизлик, дин реформаторлиги, салафиячилик, 1255 [м.1839]
йилда подшоҳ тахтига ўтирган Абдулмажид Қодиёний, Мавдудий ва Таблиғи жамоат деган бузуқ хонҳали ўнсаккизёшдаэди. Ёшватажрибасизэди. Атрофидаги йўлларнинг ҳаммасида тасаввуф душманлиги мавжуд. олимлардан унга йўл-йўриқ кўрсатувчиси ҳам бўлмади. Бу Ислом душманлари, айниқса инглизлар, ҳар турли аҳвол Усмонли тарихида кўркинчли бир бурилиш нуқтаси воситалар қўлланиб, мусулмонларни илмда ва фанда орқада қолдиришди. Мусулмонларнинг тижорат ва санъатларининг ривожланишига тўсқинлик қилишди. Ислом ўлкаларидаги

бўлган ва катта ислом давлатида «Йўқ бўлиш даври»ни бошлаб берганди. Соф, тоза қалбли подшоҳ ваҳший ва айёр Ислом душмани бўлган инглизларнинг ширин сўзларига чиройли ахлоқни хароб қилиш, Ислом маданиятини алданиб, Шотландия масонлари етиштирган жоҳилларни йиқитиш, ёшларнинг ислом илмларини ўрганишларига

муҳим мансабларга к

елтирди. Подшоҳ буларнинг давлатни ва моне бўлиш учун ароқхўрлик, фуқш, маишат, қимор, тўп ўйинлари каби иллатларни ёйишди. Рум, армани ва бошқа ғайри муслим хотинлардан ахлоқни бузуш учун енгилтак ва жосус сифатида фойдаланишди. Мусулмон ўлкаларда модалар уйи, рақс курси, маникен ва артист етиштириш каби дабдабали ҳийлалар орқали ёш мусулмон қизларни тузоқларига илинтириб, ор-номусларидан жудо қилишди. Бу хусусда мусулмон ота-оналар зиммасига катта вазифалар

исломиятни ичкаридан йиқитиш учун қилган сиёсатларини тезда англаб етолмади. Ёнида унга тушунтирадиган бирон олим ҳам бўлмади. Исломиятни йиқитиш учун Англияда қурилган **“Шотландия масон ташкилоти”** нинг маккор аъзоси бўлмиш Лорд Родинг Истанбулга инглиз элчиси қилиб юборилди. Мустафо Рашид пошонинг садри аъзам [бош вазир] қилиб тайинланиши учун Лорд Родинг султонга қайта-қайта мурожаат қилиб: «Бу зиёли, маданиятли ва тушмоқда. Фарзандларини бу кофирларнинг қўлларига

муваффақиятли давлат

арбобингизни садри аъзам қилсангиз,
туширмаслик учун жуда огоҳ бўлишлари керак.

Усмонли давлати охириги йилларида Европага ўқитиш учун талабалар ва давлат одамларини юборди. Бу талабалар ва давлат одамларидан баъзилари тузоқларга тушиб, масон қилинди. Фан ва техника толибларига илм ўрнига исломиятни ва Усмонли империясини йиқитиш техникалари ўргатилди.

Англия императорлиги ва Давлати олийяи Усмония ораси-даги барча келишмовчиликлар барҳам топади. Давлатингиз иқтисодий, ижтимоий ва ҳарбий соҳаларда тараққий этади»-деб халифани ишонтирди.

1262 [м.1846] йилда садри аъзам бўлган масон Рашид пошо, иш бошига келар-келмас, 1253 йилда Хорижия нозири,

яъни ташқи ишлар вазири бўлиб ишлаган вақтларида Лорд
паллада Рашид пошо ва у етиштирган
Родинг билан ҳамкорликда тайёрлаган ва 1255 йилда эълон қилган «Танзимот» қонунига таяниб,
катта вилоятларда

бўлаётган бир

масонларнинг ўйинлари натижасида мамлакатнинг саноати ва тижорати ғайри муслимларнинг ва масонларнинг кўлига
масон ложалари очди. Шу тариқа жосуслик ва ҳиёнат ўтиб улгирди.
булоқлари қайнай бошлади. Ёшлар дин жоҳили бўлиб Инглизлар, Рус
чори биринчи Николайнинг Қуддусда етиштирилди. Лондондан олинган планлар бўйича бир ёндан
католикларга қарши ортодоксларни [православ] кўзғолонга идорий, қишлоқ хўжалик, ҳарбий
реформаларни амалга чорлаганини баҳона қилиб, русларнинг Оқ [Ўрта
ер] оширишди. Бу билан халқнинг ва раҳбарларнинг кўзларини денгизга
миллий бирлигини парчалашга киришишди. тортишди. Инглизларнинг ўз
манфаатлари учун қилган бу Тайёрлаган одамларини иш бошига келтирдилар. Ўша
ҳамкорликлари турк миллатига масон Рашид пошонинг
йилларда Оврупада физика, химия соҳасида йирик қадамлар ташланар эди. Янги янги кашфиёт ва
таракқиёт фаолиятлари

туши

дипломатик ғалабалари деб танитилди. Душманларнинг бу моҳирона усталикдаги рекламалари ва сохта дўстликлари авж оларди. Улкан фабрикалар, техник университетлар, уринган кўпуровчилик ҳаракатларини замонавий ҳарб воситалари қурилар эди. Европа кўрган унган султон, кўп вақт саройида хўнграб “маданиятли” арбобларнинг “сай ҳаракатлари” билан хаммадан олдин туш - хўнграб йиғлади. Мамлакатини, миллатини кемираётган Усмонли давлатида эса, буларнинг ҳеч бири ишланмади. душманларга қарши қўйиш учун тадбирлар ахтарар ва Ҳатто, аксинча мадрасалардан Фотиҳ [1451-1481] давридан Аллоҳу таолога ёлворарди. Шу сабабла масон Рашид бери ўқитилаётган фан, ҳисоб, ҳандаса, астрономия дарслари олиб ташланди. Дин одамларига фаннинг нима кераги бор деб, олимларнинг етишишларига тўсиқ бўлдилар. Кейинги насл ислом душманлари ҳам: “дин одамлари фандан беҳабар, муллалар жоҳил ва қолоқ” деб мусулмон фарзандларини

пошони бир неча марта садри аъзамликдан узоқлаштирган бўлса ҳам, ўзига “енгилмас”, “буюк” деган лақаблар кўйиб олган бу айёр одам рақибларини кулатиб, такрор иш бошига келарди. Афсуски, султон қайғу ва ғам-аламдан туберкулёзга чалиниб ёшлик вақтида оламдан ўтди. Кейинчалик бўшаган исломиятдан совута бошладилар. Исломиятга ва давлат мансабларига ўтириш учун талашганлар, университет муслмонларга зарарли бўлган, исломиятнинг ўрганилишига домлалари, суд бошлиқлари мансабига тайинланганларнинг ғов бўлган нарсаларга “мунавварлик, замонавийлик” деб от хаммаси масон Рашид пошонинг шогирдларидан эди. кўйиб олдилар. Чикарган ҳар қонунлари муслмонларнинг Шундай қилиб ўша мансабпарастлар «Қаҳт-и рижол» ва давлатнинг зарарига ишларди. Ватаннинг асл соҳиби бўлган муслмон турклар иккинчи табақа ватандош ҳолига келтирилди.

Аскарга бормаган муслмонларга ўша даврда кўпчилик тўлай олмайдиган даражада катта пул жазоси берилётганда ғайри муслимлардан арзимаган пул олинди. Бу ватаннинг авлодлари, инглизлар кўзгаган жангларида тинмай шаҳид

даврининг бошланишига сабаб бўлишди. Ва ўша даврдан эътиборан усмонлиларга **“Хаста одам”** дейила бошлади.

Иқтисод профессорларидан Умар Оқсу, 22 январь 1989 йилда Туркия газетасида нашр қилинган мақоласида: «Бизда европа савиясига етиш ҳаракатининг бошланғичи деб 1839 йили Танзимот фармони кўрсатилади. Биз ғарбдан олишимиз керак бўлган нарсанинг технология эканлигини, маданият

эса, миллий бўлиши кераклигини била олмабмиз. Европача
кўмир конларини таъсис қилди. Ақли савияда яшаш ҳаракати деганда, биз христианча яшаш
Эрегли, Зўнгулдоқ
ожизлар

касалхонаси ва Шишли ноҳиясида Ҳамидия Атфол
деган нотўғри йўлни тушунган эканмиз. Мустафо Рашид пошонинг инглизлар билан қилган
тижорат шартномаси

[болалар] касалхонаси ва Дор-ул-ожизани қурдирди. Усмонли қўшинини янгилаб, қувватли армия холига келтирди. Ўз аслида саноатимизнинг ривожланишига энг катта зарба замонасида дунёнинг энг катта қуруқлик армиясини ташкил урган экан» - деб ёзганди.

Усмонли императорлигида Шотландия масонларининг ҳокимияти давом этди. Подшоҳлар суиқасдлар натижасида

қилди. Эски кемаларни ҳаличга [кўлтиқ] тортиб, Европада янги ишланган илғор технологияли круваторлар, зирҳли кемалар билан денгиз флотини қувватлантирди. “Истанбул шаҳид қилинди. Ватаннинг ва миллатнинг фойдасига - Эски шаҳар - Анқара” ва “Эски шаҳар - Адана - Бағдод” ва бўладиган ҳар бир ишга қарши чиқилди. Исёнлар, “Адана - Шом - Мадина” йўналишларида темир йўлларида инқилоблар бир-бирини таъқиб этди. Бу ватан хоинларига қарши энг катта жангни уюштирган мард - жаннатмакон

ишга туширди. Усмонли давлатида дунёнинг энг катта ва энг узун темир йўли тармоғи курилди.
Жаннатмаконнинг
Султон Абдулҳамид хони соний бўлди. Шунинг учун бу асарлари бугун
хам халққа хизмат қиляпти. Бугун поезд
масонлар тарафидан «Қизил Султон» деб эълон қилинди. Султон Абдулҳамид императорликни
иқтисодий жиҳатдан

билан саёҳат қилганлар, бошдан оёқ мамлакатдаги барча темир йўл вокзалларининг Абдулҳамид хон тарафидан иншо ривожланганди, жуда кўп мактаблар ва университетлар қилинганини ифтихор билан кўришяпти.

очди, мамлакатни ободонлаштирди. Венадан бошқа Яҳудийлар англизларнинг ҳимояси ва ташвиқи билан Оврупада ўхшаши топилмайдиган замонавий тиббиёт Фаластин ҳудудида бир яҳудий давлати барпо қилиш нияти-факультети очтирди. 1293 [м.1876] йилда Сиёсий илмлар да эди. Бу таҳликани, сионистларнинг фаолиятларини ва факультети очилди. 1297 йилда Ҳуқуқ факультети ва орзуларини ҳам жуда яхши билган Абдулҳамид хон Фаластин Молиявий ишлар назорати - «Сайиштой»ни қурди. 1301 йилда Юксак муҳандис мактаби ва ётоқли Қизлар лицейи

тупроғидан бир қарич ҳам яхудийларга сотмасликни амр қилди. Дунё сионизм ташкилотининг раиси Теодор Херзл қурилди. Европага таҳсил учун кетган талабаларнинг ва Ҳоҳом [раввин] Моше Леви султон Абдулҳамидни зиёрат масонлар тарафидан алданишларига тўсиқ бўлиш учун, килиб, яхудийлар учун ер сотишини сўрадилар. Султоннинг Европали профессорлар ва фан одамларини жуда катта маош бериб Истанбулга келтирди. Бу университетларда дарс берилди. Қиз талабаларининг ҳам, ўша муаллимлардан фан

жавоби: «Дунёнинг бутун давлатлари пойимга юз сурсалар ва бутун ҳазиналарини оёқларим тагига сочсалар ҳам, сизга бир қарич ер бермайман. Аждодларимнинг қонлари билан дарсларини ўқишини таъминлади. Ватанига, миллатига, олинган ва бу кунга қадар муҳофаза қилинган бу ватан пул динига боғлиқ илм ва фан одамлари етиштирилди. Теркос билан сотилмайди»,

бўлган эди.

кўлининг сувини қувурлар билан Истанбулга келтирди.

Яҳудийлар,

Усмонли ичидаги сотқин **Иттиҳод ва**

Бурсада ипакчилик мактабини, Истанбулда Халқали Зироат ва Байтар [отшунослик] мактабини очтирди.

Ҳамидия қоғоз фабрикаси, Қозикўй ҳавогази фабрикаси ва Бейрут портини қурдирди. Усмонли суғурта ширкатини фаолиятга туширди.

тараққий партияси билан ҳамкорлик қилишди. Бутун ёвуз кучларни султонга қарши бирлаштирдилар. Ниҳоят халифа 1327 [м.1909] йилдатахтдантуширилиб, бутунмусулмонларни етим қолдирдилар. Иттиҳод ва тараққий фирқасининг йўл

бошчилари дин душманларини ва масонларни давлатнинг энг юксак мансабларига келтирдилар. Ҳатто, шайхул ислом мартабасига ўтказиб қўйилган Ҳайруллоҳ ва Мусо Козим ҳам масон эди. Бу билан чекланмаган сотқинлар мамлакатни қонга белади. Ўша инглиз малайи раҳбарлар дастидан аланга олган Болқон, Чаноққалъа, Рус ва Фаластин урушларида хоинча, олчоқча тайёрланган инглиз планлари билан Абдулҳамид хон тарафидан етиштирилган ер юзининг энг катта қуруқлик армияси йўқ қилинди. Юзмингларча ватан фарзанди шаҳид қилинди. Инглизларнинг ҳийлалари билан давлатнинг шохсупаларини эгаллаб олган масонлар, ватан бирликка ва муҳофаага зор бўлиб турган бир паллада миллатни бошсиз ва эгасиз ташлаб қочдилар. [Мидҳат пошо, Талъат пошо ва Анвар пошо деган уч можаропарастнинг таржимаи ҳолига қаранг. Улар] Хоин эканликларини ўша қилмишлари билан ҳам исботлаб кетишди.

Усмонли императорлиги ҳудудларида очилган миссионер мактаб ва черковларида алданган ғайри муслим ватандошлар, Усмонлиларга қарши кўзғолонга ташвиқ қилинди.

Мактабларга муаллим ва черковларга поп сифатида Европадан юборилаётган қора чопонли жосуслар, журналистлар, ҳар борган жойларига пул, қурул ва фитна элтдилар. Катта исёнлар рўй берди. Тарих саҳифаларига инсониятнинг юзқораси ва ваҳшийлиги бўлиб қайд қилинган Армани, Булғор ва Юнон зулмлари содир этилди. Юнонларни Измирга келтириб жангга солганлар ҳам инглизлар эди. Аллоҳу Таоло Турк миллатига марҳамат қилиб, буюк бир истиқлол мужодаласи натижасида бугунги гўзал ватанимиз сақлаб қолинди.

Усмонли давлати парчалангандан сўнг, ер-юзи давлатлари бир-бирини талон қилишга ўтди. Усмонли императорлиги ҳақиқий маънода бир ҳакам ва мувозанат унсури эди. Усмонли Давлати Олийяси мусулмонлар учун ҳомий, кофирларнинг ўзаро қирпичок бўлмаслиги учун моне

эди. Султон Абдулхамид хондан сўнгра ҳеч бир мамлакатда роҳат ва ҳузур қолмади. Европа давлатларида биринчи жаҳон уруши, сўнгра иккинчи жаҳон уруши, ундан кейин эса коммунизм истилоси ва зулми туфайли хунрезлик ва қатлиомнинг кети узилмади.

Инглизлар билан тил бириктириб, Усманий давлатига қарши кўрнамаклик қилган халқ ва элатлар Истанбулга тобе бўлган даврларидаги ҳаловатининг бир парчасига ҳам эришолмадилар. Кейинчалик қилмишларига пушаймон бўлдилар. Ҳатто, ғишт қолипдан кўчгач, хутбаларини яна қайта Усмонли халифаси номидан ўқита бошладилар, аммо на чора. Кўп ўтмай фаластинда инглизлар тарафидан Исроил давлати қурилди. Ана ўшандагина Усманий давлатининг қадри яққол сезилди. Исроил чангалида инграётган фаластинликларнинг қандай оғир зулм ва ваҳшатларга дуч келишаётганини жаҳон матбуоти эълон қилиб турибди. 1990 йили Миср хорижия нозири яъни ташқи ишлар вазири бўлган Аҳмад Абдулмажид ҳам «Миср энг роҳат ва ҳузурли даврини Усмонлилар замонида яшаган эди» - деган эди.

Христиан Европа ва Американинг манфаати бор бўлган бир қарич тупроқни миссионерларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Миссионерлар христианликни ёйиш, хошо Худо деб эътиқод қилишаётган Исо алайҳиссаломга хизмат қилиш ва хайрия жамиятлари, севги, сулҳ элтиш баҳоналари ортига яширинган манфаатпараст ҳузур бузувчилардир. Асосий вазифалари, борган ўлкаларини христиан давлатларига қарам қилишдир. Миссионерлар борадиган мамлакатнинг тилини, урф-одатларини чуқур ўзлаштирадилар. Борган давлатнинг сиёсий, ҳарбий, жўғрофий, иқтисодий ва диний аҳволини ўрганиб, христиан давлатига яширин маълумотлар юбориб турадилар. Ҳар қадам босган жойларида ўзларига дўст бўладиган кимсаларни топиб, сотиб олишади. Бу кимсалар ўша ўлканинг вакили бўлишига қарамай ё христианлаштирилган бир аҳмоқ ёхуд сотиб олинган сотқин бўлишади.

Бўлажак маҳаллий миссионерлар вазифа топшири- қатлиомларида
қўмитачилар коллежларни қароргоҳ тутиб, ладиган, буйруқбозлик қиладиган
давлатдан келган барча жиноий режаларни ўша жойларда тузишгани ва барча
миссионер тарафидан етиштирилади. Масон Рашид пошо тайёрлаган **“Гулхона Фармони”**дан
кейин, Усмонли давлатидаги миссионерлик фаолиятлари авж олди. Анатолия [Туркия]нинг энг
чиройли гўшаларига коллежлар очилди. Фармондан йигирма бир йил сўнгра Харпут шаҳрида 1276
[м.1859] йили **Фирот коллежи** очилди. Бу бинонинг қурилишига жуда катта маблағ сарфланди. Бу

фаолиятларининг тайёргарлиги коллежларда ўтказилганлиги аниқланди. Бу қонхўрликнинг муаллиф ва йўлбошчилари Кайаян ва Тумаян деган коллеж муаллимлари бўлгани фош қилинди. Бунинг эвазига миссионерлар бутун дунёни оёққа турғазиб, ўша икки хоин арманни қутқариш учун Америкада ва Англияда жуда катта намоёишлар тартибладилар. Шу туфайли Англия билан Усманий давлатининг муносабатлари

вақтга келиб миссионерлар Харпут водийсида 62 марказ совуди. Ишнинг қизиғи шундаки, 1893 йилда инглиз қуришганди. 21 черков тикланган. Олтмиш олти армани черков қурилган эди. бирга Лондонда эди.

Анадолу, яъни Туркияда содир қилинган Еттидан етмишгача бутун арманилар мусулмонларга ва Усмонлиларга қарши душман қилинган, миссионер аёллар ҳам армани хотин-қизларини бу хусусда етиштириш учун катта ғайрат кўрсатишганди. Машҳур миссионер аёл Мария

алмаштирилиб ёзилди. Ўша тухматлардан бири Бейрутда нашр қилинган “Ал-Мунжид” арабий луғат китобининг Маръош деган сўзида келтирилган.

А. Уест кейинроқ нашр қилган **“Romance of Mission”**

Ғозий Антебшаҳ

рининг собиқдафтардори, яъни дафтари

китобида «Арманларнинг руҳига кириб, ҳаётларида инқилоб содир қилдик.» деб ёзган эди. Бу инқилоб иши арманлар

хоқоний маъмури бўлган Айюб Сабрий афандининг “**Асорат хотиралари**” деган 1978 йили Истанбулда нашр қилинган яшаган ҳар бир қишлоқда мияларга қуйилди. Ғозий

китобида асорат хоти

раларидан бирини келтириб қуйидагича

Антеп шаҳрида **Антеп Коллежи** ва Мерзифонда **Анадолу коллежи**, Истанбулда эса **Роберт коллежи** ўша бузғунчи «илм» ўчоқларининг асосийларидандир. Масалан Мерзифон коллежида биронта ҳам турк талаба йўқ эди. 135 талабадан

ёзган: «Инглиз учун, бирон мусулмонга зулм етказиш ва ҳақорат қилиш миллий бурч саналади. Ўша бурчларини адо этиш мақсадида йигирма мингдан зиёд мусулмон асирни 1919 йили Мисрнинг Аббосия касалхонасида кўзларини

108и арман, қолган 27си эса рум [грек] эди. Булар лайлий ўйиб, оёқ-қўлларини чопиб ташлашган эди. Асирларни [ётоқли] бўлиб Анадолунинг ҳар еридан йиғилган талабалар онадан тукқандек

қилиб ечинтириб инглиз мингбошисининг эди. Мудири худди бошқа коллежларда бўлганидек бир олдидан

ўтказишарди. Асирлар орасидан Абдуллоҳ домла, роҳибдан сайланар эди. Ўша вақтда Анадолу [Туркия] ҳеч бўлмаса адаб

жойларимни беркитишга рухсат беринг қайнай бошлади. Армани қўмитачилар мусулмонларни деб ялинди. Изн

бермадилар. Масхара қилдилар. Яфа шаҳар инсофсизча қатл қилар, мусулмон қишлоқларини ёқар, хокими Умар

Байтар афанди ва Аққа шаҳрининг миллат

ватаннинг қўриқчиси ва эгаси бўлган Усманийга қўлдан келганча зарар бериш йўлига ўтдилар. Ўша арманларнинг

вакили [депутати] ва тўртинчи горнизон муфаттиши Асад Шокир афанди ва кўпгина олим ва
шарифлар ва Наблус
таъқиби натижасида, 1311 [м.1893] йили уюштирилган шахри идора
мажлиси аъзосидан Сайфуддин афанди ҳам

орамизда эди. Эски даврлардаги ваҳшатлар ва Инквизиция бир-бири билан
чамбарчас боғлиқ, Қирол ва қироличаларга зулмлари, бизнинг англизлардан тортган исканжа ва
тож кийдириш

маросими черковларда ва бош роҳибнинг
азиятларимиз олдида ҳеч гап бўлолмайди. Дунёда ҳеч бир миллат таназзул қилмаган пасткашлик,
зиллат ва зулмни англизлар бизга раво кўришди.»

1893 йили миссионерлар арманларга 3 миллион Инжил

буйруғи билан амалга ошади.

Инглиз марказий статистикаси бюроси томонидан нашр қилинган «Жамияттамоёллари» номли ропортда ёзилишича, ҳар юз инглиз чақалоғидан йигирма уч донаси ғайри машруъ

ва 4 миллион христианликка оид бошқа китоблардан алоқалар, яъни ноқонуний, ўйнашлик оқибатида дунёга тарқатишган. Ушбу рақамга кўра бешикдаги чақалоқни келар экан. 7 май 1990 тарихли Истанбул газеталарининг қўшиб ҳисоблаганда ҳар бир арманга 7 донадан китоб бирида Англия полиция ташкилоти Скотланд Ярд томонидан

берилган. Фақатгина америкалик миссионерлар йилига нашр қилинган статистикага асосланиб тарқатган хабарида, китоб учун 285.000 доллар сарфлашарди.

Лондонда осойишталик ва жон кафиллиги йўқолгани, Миссионерларнинг шунча маблағни динларига бўлган айниқса аёллар учун жудаям хавфли бир шаҳар ҳолига

садоқатлари туфайли сарфлашаётгандир деб билиш келгани билдирилган. Инглиз полициясининг ҳисоботига аңқовликдир. Чунки миссионерлар учун дин - тижоратдир. кўра, охирги ўн икки ойда айниқса номусга тегиш ва ўғрилиқ

Бунча пулни Анадолуга, Ислонни емириш, Усмонлини билан бирга бутун жиноятларда ўсиш кузатилган. йиқитиш учун сарфлаган миссионерлар, турклар арманларни

Бутун дунёда ва бутун динларда оила, қонуний равишда қатл қилишмоқда, уларга ёрдам берайлик деб, жар солиб аёл киши билан

эркак кишининг муштарак турмуши

христиан халқлардан харажатларининг юзларча мислини йиғиб олишарди.

бўлиб белгиланган. Лекин икки эркак кишининг ливота қилишини, турмуш қуришини ҳам Англия конституцияси

Худди ўша йилларда коллежларда, черковларда кунунлаштирган ва бу турмушни ҳимоя қилмоқда. миссионерларнинг алдов ва ташвиқоти ва инглиз армияси- 12 ноябрь 1987 тарихли бир Истанбул газетасида нинг беқиёс кўмаги билан Усмонли фуқароси бўлган румлар “Инглиз армиясидаги шов-шув” сарлавҳали

хаба

номусига тажовуз қилингани ва қатл этдилар. Бу исён Аҳмад пошонинг амридаги қўшинлар билан 1313 [м.1895] йили сўндирилди. Бу ғалаба нафақат юнонлилар, балки уларни шишириб, ҳайт-ҳайтлаб турган инглиз кофири устидан қозонилган эди.

Англия давлатини бошқарадиган уч асосий орган Қирол, Парламент ва Черков, яъни Вест министрлар. 918 [м.1512] йилгача парламент ва қирол саройи, Вест министрликнинг, яъни Черковнинг ичида эди. 1512 йилдаги катта ёнғиндан кейин қирол Бэкингэм Саройига кўчиб, парламент билан черков бир маконда қолган эди. Англияда черков билан давлат,

аёвсиз исканжа қилингани ёзилган.

28 декабрь 1990 тарихли Туркия газетасидан ашқилинган бир тадқиқот натижаси мақолада Англия черковларида ҳам Лутий [бачабоз]лар сони 15% ни ташкил қилиши, Лордлар ва Авом палатасида эса бу рақамнинг ўсгани ҳақида маълумот берилган. Ахлоқсизлик Англия идорий кабинасигача кириб бориб, ўтган йилларда оламшумул таъсируйғотган “Профюмо ишкали” каби ҳодисалар рўй бермоқда. Европада Лутий [бачабозлик] ташкилотини қонуний равишда очган биринчи давлат – Англиядир. Ўша пасткаш иш қилинаётган жойларда

ҳам англизлар Исломга ҳақорат қилишни канда қилишмаган. ўмбалоқ ошадиган
кунни иншооллоҳ ҳаммамиз бирга Лондоннинг орқа кўчаларида фуҳш, ливота ва ҳар турли
ифлослик ишланадиган маконлар, исломиятда муборак Китобимизнинг
иккинчи қисмини, муборак исмлари саналган яшил рангга бўялиб, ўша искирт жойларнинг
билан баракатланиш мақсадида, англизлар борасида эшигига “Макка” деган лавҳалар осиб
қўйилган. афродини жомий, агёрига моний тарифни келтирган Саййид
Инглиз **Guardian** газетаси берган хабарда, бугунгача Абдулҳаким
Арвосийнинг “раҳматуллоҳи алайҳ” қуйидаги
инглиз суд органларига 200 минг қиз бола, балоғат ёшига етар-етмас ўз оталари тарафидан
номуслари топталганини

жумлалари билан якунлаймиз:

«Ислоннинг энг ашаддий душманлари инглизлардир.

шикоят қилиб давлатдан паноҳ сўраб мурожаат қилгани

бир дарахтга қиёс қиладиган бўлсак, ёзилган. BBC канали эса ўз хабарида,

фурсат топса, бу дарахтни тубидан кесиб мурожаат қилишдан тортинган қизболаларнинг сони 5

пайида бўлишади. Мусулмонлар ҳам уни

миллион деб тахмин қилинаётгани тўғрисида маълумот берган.

Агар исломиятни

бошқа кофирлар

ташлашнинг

сони 5

ташлашнинг

кўргач, уларга очикча душман бўлишади. Лекин, ўша дарахт бир куни яна янги новда чиқариши мумкин. Инглиз эса

Англия, ер тақсими бўйича ҳам, дунёнинг энг адолатсиз структурасига эга. Инглиз деҳқонининг, ер реформалари

унақа эмас. У ўша дарахтга хизмат қилади. Муслмонлар эса уларга меҳр қўйишади. Лекин, бир кеча ҳеч кимга
учун Лордлар билан бўлган омонсиз мужодалалари билдирмасдан
дарахтнинг илдизига заҳар қуюди. Дарахт
тарихларда баён қилинган. Бугунги қунда ҳам Англия ер ресурсининг 80% и имтиёзли табақа
ҳисобланган бир ҳовуч зодагонларнинг қўлида эканлиги айни ҳақиқат.

шундай қурийдик, бошқатдан асло кўкармайди. Инглиз кофири эса «Эй воҳ, эй воҳ қандай қайғу! Қанчалик ғамга ботдим»- деган тазиялари билан мусулмонларни алдайди. Бу

31 май 1992 якшанба сонли Туркия газетасида

ерда инглизнинг

заҳар қуйиши демак, ҳақиқатда мол-дунё,

айтиладики: «Англияда иқтисодий таҳрибот сабабли юзага келган ишсизлик ва қашшоқлик, ўз жонига қасд қилишдек қилмишнинг сонини тобора орттирмоқда. Инглиз тиббиёт мажмуаси “British medical”даги Оксфорд касалхонасининг икки доктори ўтказган тадқиқоти натижасида ҳар йил юз минг инглизнинг ўз жонига қасд қилишга уриниши, булардан 4500нинг ўлиши аниқланди. Буларнинг 62 фоизини ёш қизлар ташкил этади. Истребителъ учоқлари, бомба ва бошқа қуроллари билан ҳар йили юз мингларча мусулмонни шаҳид қилаётган, ўз ватандошларидан юз мингларчасини интиҳорга [ўз жонига қасд қилишга] етаклаётган инглизлардай хоин, золим, ваҳший бир давлат ҳечам бўлмаган.

Ирландия эса, Англиянинг бошига битган бало бўлди.

мансаб ва хотинбозлик каби нафсоний-шаҳвоний орзулари эвазига сотиб олинган маҳаллий мунофиқларнинг, насли пастрларнинг қўли билан Ислом олимларини ёмонлаш, Ислом китобларини, илмларини ер юзидан йўқотишидир».

Инглизларнинг ўзлари қазиган хиёнат чоҳига ўзлари

Учинчи қисм

ХУЛОСАТ-УЛ-КАЛОМ РИСОЛАСИ

Юсуф Набхоний “рахматуллоҳи алайҳ”^[77] ушбу рисоласида буюрадиларки: Аллоҳу таолога ҳамд бўлсин! У хоҳлаган қулини эҳсони бирла ҳидоятга қовуштирамоқда, тилаганини залолатда қолдирмоқда. [Залолатдан қутилишни ва саодати абадийга эришишни истаганларнинг дуоларини адолати бирла қабул қилмоқда.] Пайғамбарларнинг ва танланганларнинг энг устуни бўлган сарваримиз Муҳаммад алайҳиссаломга салот ва саломлар бўлсин. Унинг ер юзида осмондаги юлдузлар каби порлаган аҳли байтига ва асҳобининг барчасига хайрли дуолар бўлсин!

Бу рисоланинг саҳифалари оз, лекин ичидаги илмлар кўпдир. Илм ва ақл соҳиблари бунини инсоф билан ўқисалар, сўзсиз қабул қиладилар. Аллоҳу таолонинг ҳидоятига ва тўғри йўлига эришганлар ҳам, дарҳол ишонадилар. Бу рисола Аллоҳу таолонинг мусулмонларга эҳсон қилган **Сироти мустақимини**, душманларига раво кўрган **Залолат йўлидан ажратиб** турувчи фарқларни баён қилади. Бу рисолага “**Хулосат-ул-калом фи таржих-и дин-ил-ислом**”, яъни “Ислом динини қабул қилишга сабаб бўлувчи сўзлар хулосаси” исмини бердим.

Эй, ўзини абадий азобдан қутқариш ва ҳисобсиз неъматларга қовушиш истагида бўлган инсон! Жуда муҳим ва жуда улуғ бўлган бу ҳақиқатни тушуниш ва абадиян жаҳаннам азобидан қутилиш сабабини билиб олиш мақсадида агар тунни кунни ҳар дақиқада, ҳар жойда тинмай фикрласанг, тинмай излансанг, одамлардан маслаҳат сўраб,

^[77] Юсуф Набхоний, 1350 [м.1932] йилда Бейрутда вафот этди.

инсон тоқати дош бера оладиган даражада интилсанг ҳам, бу ҳаракатларингнинг барчаси ушбу улуг ҳақиқатни кўлга киритиш борасида арзимас бир уриниш бўлиб қолаверади. Ҳатто катта ҳазинани топиш йўлида бор кучингни сарфлаб, атиги бир қум заррасидек изланган бўласан. Сен ўқиётган бу қисқагина ёзув ҳам, ушбу улуг ҳақиқатни ёрита олмайди. Лекин шундай бўлса ҳам, бу ёзувимиз ақл эгаларига бирон ишорат, бирон белги бўлар деган мақсадда қаламга олинди. Ақлли кимса биргина ишоратдан ҳам мақсадни тушуна олади. Буни тафаккур эта олиш, фаҳмлай билиш учун калаванинг учи вазифасини ўтайдиган бир неча сўз ёзмоқчиман:

Азалдан ҳар бир инсон ўзи одатланган нарсаларига кўнгил кўяди. Булардан айрилиб қолишни асло истамайди. Туғилгач, сут эмишга одатланади ва бундан жудо бўлишни истамайди. Улғайгач, уйига, маҳалласига, шаҳрига ўрганиб қолади. Булардан айрилиш ҳам жуда қийин кечади. Сўнгра дўконига, санъатига, шуғулланаётган фан ишларига ва бола чақасига, тилига, динига ўрганиб, шунчалик меҳр кўядики, булардан воз кечиш, жудо бўлиш унга фалокатдек туюлади. Шу тариқа ҳар хил жамоатлар, қавмлар (гурух), миллатлар ҳосил бўлади. У ҳолда, бир халқнинг ўз динига бўлган меҳр-муҳаббати, зинҳор ўша диннинг энг ҳаққоний дин эканлигини тушуниб етганлигидан ҳосил бўлган эмас. Оқил инсон ўз динини ва бошқа динларни таққослаши ва динлар ичида ҳақ бўлганини қабул қилиб шунга интилиши керак. Чунки, ботил динга боғланмоқ инсонни абадий фалокатларга, доимий азобларга судрайди. Эй инсон, ғафлат уйқусидан уйғон! «Ҳақ диннинг қайси дин эканлигини қандай биламан. Мен ўрганиб қолган дин ҳақ эканлигига ишонаман ва мен бу динни севаман» - дейдиган бўлсанг, шуни билгинки «Дин - Аллоҳнинг Пайғамбарлар воситасида юборган амрлари ва тақиқларига итоат қилишдан иборатдир». Бу амрлар инсонларнинг Раббига бўлган ва бир-бирларига бўлган вазифаларидир.

Мавжуд динлар орасида Аллоҳнинг сифатларини, ибодат шаклларини ва махлуқларнинг ўзаро муносабатларини энг мукамал ва энг фойдали тарзда қайси бири билдирган? Ақл, яхшини ёмондан ажратадиган қувват. Ёмон нарсани тарк этиш, яхшисини эса, тадқиқ қилиб [изланиб] ўзлаштириш керак. Динни тадқиқ қилиш деб, диннинг вужудга келишини [бошланғичини], пайғамбарларини, асхобини, умматини ва дин улуғларини ўрганишга айтилади. Агар булар маъқул келса, ўша динни танла! Нафсинга эмас, ақлингга бўйсун! Нафсинг оиладан, дўст-биродардан, бузук, ёмон дин одамларидан уят бўлишини ва улардан зарар етишини баҳона қилиб сени чалғитмоқчи бўлади. Лекин бу зарарлар, абадий азоб ёнида заррача аҳамиятга эга эмас. Буни яхши англаган кимса албатта **дини Исломни** танлайди. Пайғамбарларнинг энг охиргиси бўлган Муҳаммад алайҳиссаломга ишонади. Зотан исломият, бутун пайғамбарларга иймон келтиришни амр этмоқда. Бу билан бирга уларнинг динларининг ҳақ бўлганлигини, лекин ҳар расулнинг келиши аввалги диннинг ҳукмларини бекор қилганидек Муҳаммад алайҳиссаломнинг келиши ҳам бутун динларни бекор қилганлигини Ислом дини хабар бермоқда. Инсонга тобе бўлган динининг ботил эканлигини тушуниб етиб, бу динни тарк этиб, Муҳаммад алайҳиссаломга иймон этиши нафсига жуда оғир келади. Чунки нафс, Аллоҳу таолога ва Муҳаммад алайҳиссаломга ва унинг шариатига душман қилиб яратилган. Нафсининг бу душманлигига **Ҳамийят-ул-жоҳилийя** дейилади. Ботил диндаги оналар, оталар, муаллимлар ва ёмон дўстлар [уларнинг радиолари, телеканаллари ва ҳукумат одамлари] нафсининг бу душманлигини авж олдириб туради. Шунинг учун «болага ўргатиш тошга ўйиб ёзиш кабидир» дейилган. Нафсининг бу душманлигини йўқотиш учун кўп ҳаракат қилиш, ўз нафсинга қарши жиҳод қилиш ва нафсни ақл билан ишонтириш лозим. Қуйидаги ёзувларни диққат билан ўқиш сенга ўша жиҳодингда катта наф келтиради:

Бир динга тобе бўлишдан мақсад, абадий саодатга эришиш ва чексиз фалокатлардан қутулиш учундир. Йўқса, зинҳор ота-онадан “мерос” қолган дин билан овуниш учун эмас. Пайғамбар деганда ҳам, пайғамбарлик сифатларига эга бўлган ва Аллоҳнинг буйруқларини қулларига таблиғ қилган инсонларгина тушунилади. Мана шундай пайғамбарга тобе бўлиш ва Унинг динига кириш керак. Васаний деган кимсалар, яъни ҳайкалларга, бутларга сиғинувчилар ва даҳрий деб аталувчи тангрисизлар [атеистлар ва масонлар, коммунистлар] ҳайвон кабидирлар. Насроният ва яҳудият динлари ҳам, куйидаги сабабларга кўра ботил, яъни ҳаққонийлигини йўқотган:

1. Ислом динида Аллоҳу таолонинг камол сифатлари бор. Нуқсон сифатлари йўқ. Ибодатларни бажо келтириш ниҳоятда қулайдир. Инсонларнинг ўзаро муомалалари адолатга бўйсунди. Бошқа динларнинг ибодатлари ва бир-бирлари билан муомала қоидалари замон ўтиши билан ўзгариб, ақлга уйғун ҳоллари қолмаган.

2. Агар Муҳаммад, Исо ва Мусо алайҳимуссаломнинг ҳаётлари тарихлардан чуқурроқ ўрганилса, бу уч Пайғамбар ичида Муҳаммад алайҳиссаломнинг энг нажиб, энг асил, энг фойдали, ниҳоятда олим, энг ақлли (доно), энг устун, дунё ва охират билимларида энг ориф бўлганлиги яққол кўзга ташланади. Ҳолбуки ўзлари уммий эдилар. Яъни ҳеч китоб ўқимаган, кимсадан бир нима ўрганмаганди.

3. Муҳаммад алайҳиссаломнинг мўжизалари бошқа-ларнинг мўжизалари йиғиндисидан ҳам бениҳоя кўп ва жуда ҳисобсиз эди. Бошқаларнинг мўжизалари ўтган ва битган, лекин Муҳаммад алайҳиссаломнинг мўжизаларидан бир қисми, айниқса Қуръони карим мўжизаси қиёматга қадар давом этмоқда. Умматидан авлиёсининг кароматлари ҳам, ҳамма вақт ва ҳар жойда кўрилмоқда.

Бу уч динни бизларгача олиб келган хабарлар орасида Муҳаммад алайҳиссаломни ва Унинг динини билдирувчи Қуръони Карим ва Ҳадиси шарифлар наригиларга нисбатан

кўпроқ ва саҳиҳроқ бўлиб, барча китобларга туширилиб дунёнинг ҳар тарафига ёйилган. Муҳаммад алайҳиссалом қирқ ёшларида ўзига Пайғамбар бўлганлиги билдирилди. Олтмиш уч ёшида вафот этдилар. Пайғамбарлиги йигирма уч йил давом этди. Бутун араб ярим ороли итоат этиб, дини ҳар тарафга ёйилиб англашилгач, даъвати шарқдаги ва ғарбдаги халқларга етиб бориб, Асҳоби юз эллик минг бўлгандан сўнгра вафот этдилар. Видолашув ҳажини юз йигирма минг Саҳобий билан адо этдилар ва саксон кун ўтгач вафот этдилар. **«Бугун сизларга динингизни комил қилдим, неъматимни бенуқсон тамомладим ва сизлар учун Исломи дин сифатида танлаб, бундан рози бўлдим»** маолидаги Моида сурасининг учинчи ояти каримаси ўша ҳаж мавсумида нозил бўлди. Ўша Саҳобаларнинг барчаси содиқ ва амин эди. Кўпи динда етук олим ва ҳаммаси авлиё эди. Улар Расулуллоҳнинг динини ва мўжизаларини ер юзига ёйдилар. Чунки, жиҳод мақсадида турли мамлакатларга ёйилдилар. Борган ерларида инсонларга, дин илмларини ва мўжизаларни етказдилар. Улар ҳам бошқаларга билдирдилар. Шу тариқа ҳар асрнинг олимлари, келаси табақадаги жуда кўп олимларга ўргатиб кетишди ва булар ҳам ушбу илмларни ва уларнинг билдирганларини мингларча китобларга ёзиб қолдирдилар. Ўрганган ҳадиси шарифларини саҳиҳ, ҳасан каби бир неча қисмларга айирдилар. Ёлғончиларнинг [ва яҳудийларнинг], ҳадис дея уйдирган сўзларини китобларига олмадилар. Бу хусусда жуда диққатли ва эҳтиёткорлик билан қалам тебратдилар. Буларнинг ғайратлари билан ислом дини жуда соғлом асослар устига қурилди ва ҳеч ўзгармасдан ёйилди. Бошқа динларнинг ҳеч бири бунчалик сиҳҳатли нақл қилина олмади.

Севгили Пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳиссаломнинг мўжизалари ва ҳақ пайғамбар бўлганлигининг васиқалари [ҳужжатлари], диннинг асосий ва зарурий лозим бўлган билимлари, Аллоҳу таолонинг борлиги, бирлиги ва камол

сифатлари ва Муҳаммад алайҳиссаломнинг пайғамбарлиги, содиқ, амин ва бутун пайғамбарлар ичра энг устуни эканлиги, инсонларнинг ўлимдан кейин қайта тирилишлари, ҳисобга тортилишлари, сирот кўприги, жаннат неъматлари, жаҳаннам азоблари, ҳар куни беш вақт намоз ўқишнинг фарз бўлгани, пешин, аср ва хуфтон намозларининг фарзлари тўрт ракаат, бомдод намози икки ракаат ва шом намози фарзининг эса уч ракаат бўлганлиги ва самода Рамазон ойининг ҳилоли кўрилган пайтда рўзага бошланиши, Шаввол ойининг ҳилоли кўринганда фитр байрамини нишонлаш, умрида бир марта ҳажга боришнинг фарз бўлгани, [хотин-қизларнинг бошлари, сочлари очиқ кўчага чиқишлари ва ливота] зинонинг ҳаром экани, шаробнинг [ва ичилганда маст қилувчи спиртли ичимликларнинг томчиси ҳам] ичилиши ва жунуб кимсанинг ва ҳайз ҳолидаги аёлларнинг намоз ўқишлари ва таҳоратсиз намоз ўқишнинг ҳаром қилингани каби зарурий дин билимлари олим ва жоҳил, бутун мусулмонларга тўғрича ҳеч қандай ўзгартиришсиз етказилди. Бу билимларнинг ҳаммаси ҳеч ўзгармаган ҳолда бизларгача улаштирилди. Буни инсоф соҳиби бўлган насроний ва яҳудийлар ҳам билади. Муҳаммад алайҳиссаломнинг замонаси бошқа расулларга нисбатан давримизга яқинроқ бўлиши ва ислом динини бизларгача етказган олимларнинг жуда кўп бўлиши, исломиятга хурофотлар, бўҳтонлар аралашиб кетишига монё бўлди. Христиан ва яҳудий динлари бу икки неъматга молик [эга] эмас. Исо алайҳиссаломнинг биъсати [келиши] билан Муҳаммад алайҳиссаломнинг биъсати орасида [тарихчиларга кўра] олти юз йил қадар замон фарқи бор. Чунки, Исо алайҳиссаломнинг мавлуди (туғилиши, таваллуди) билан Муҳаммад алайҳиссаломнинг Макка шаҳридан Мадинага ҳижрати орасида 621 йил фарқ бор [дейдилар. Ҳолбуки ислом олимларига кўра, бу фарқ минг йил]. Икки расул орасидаги ўша узоқ давр мобайнида дунёнинг ҳар тарафи жаҳолат ботқоғига ботган бўлиб, саҳиҳ хабарларни янглишларидан ажратиш бениҳоя мушқил эди.

Исо алайҳиссаломнинг даъват замони узоқ давом этмади. Уч йилдай қисқа муддат ўтгач, Аллоҳу таоло уни ўттиз уч ёшида самога кўтарди. Ўша қисқа вақт ичида ҳам, кофирлар қаршида заиф ва мағлуб ҳолда эди. Пайғамбарлик вазифасини бемалол бажо келтира олмади. Бунга яҳудийлар ва Рим ҳукумати ҳам тўсқинлик қиларди. Ҳаворий деб аталадиган ёрдамчилари ҳам оз эди. Унга иймон келтирган ҳаворийлари атиги ўн иккита овчидан иборат бўлиб, барчаси заиф кимсалар эди. Исо алайҳиссалом самога чиқарилгандан кейин хабарлар, ривоятлар тўпланиб, Инжил китоблари ёзилиб, жоҳиллар орасида қўлма-қўл юрди. Ҳар бир тилга таржима қилиш жараёнида ҳисобсиз ўзгартиришларга учраган бу инжилларда бир-бирларига ва ақлга зид бўлган кўпгина маълумотлар бор эди. Ҳатто бу фарқли инжиллар ҳанузгача бир-бирининг айбини очиб, обрўсини ер билан бир қилмоқда. Бу аянчли аҳвол бир Инжилнинг ҳар-хил нусхаларида ҳам мавжуд. Бу зиддиятлар, фарқлар, ва ихтилофлар натижасида, муайян йилларда папалар тўпланишиб, инжилларга тузатиш киритишга мажбур кўйга тушдилар. Бир қанча иловалар ва қайчилашга дучор қилинган инжилларга диндан бўлмаган кўпгина сафсаталарни ҳам аралаштириб юборган папалар, инсонларни ўша китобларга ишонишга мажбурлашди. Инжил деб аталувчи бир бирига зид китоблардаги ёзувларнинг кўпчилиги Исо алайҳиссаломнинг ва ҳаворийларнинг сўзлари эмас эди. Шунинг учун бир неча фирқаларга айрилдилар. Ҳар асрда янги христиан оқимлари пайдо бўлди. Кейин келганларнинг кўпчилиги аввалгиларидан айрилди. Шунга қарамай, бу фирқаларнинг барчаси кўлларидаги инжилларнинг Исо алайҳиссалом келтирган илоҳий китоб эмаслигини юракдан билишарди.

Мусо алайҳиссаломнинг дини ва мўжизаларини англаувчи яҳудий китоблари ҳам худди шу аҳволда эди. Унинг устига бундаги замон фарқи нисбатан жуда катта эди. Мусо алайҳиссалом бир ривоятда, Муҳаммад

алайҳиссаломнинг ҳижратидан 2348 йил аввал вафот этган. Орадаги жоҳилият асрларида Мусавий динининг саҳиҳ нақл қилиниши имконсиз бўлди. Аҳён-аҳёнда ҳокимият бошига келган Бухтун-насарга ўхшаган золимлар ҳам, яҳудий дин одамларини битта қўймай кирди. Бир қисмини эса, Байтулмуқаддасдан Бобил шаҳрига асир қилиб юборди. Ҳатто, Қуддусда Таврот ўқийдиган кимса қолмаган замонлар бўлди. Дониёл алайҳиссалом Тавротни ёддан ўқир ва ёздирди. Шу тариқа ўзгаришдан қутқарган бўлса ҳам, кейинчалик унинг ёздирганлари ҳам ўзгартирилди. Китоб саҳифаларига Аллоҳу таолога ва Пайғамбарларига ярашмайдиган чиркин бўҳтонлар, бегона ёзувлар аралаштирилди.

Муҳаммад алайҳиссаломнинг замонидан сўнг, Унинг уммати даврида ҳеч қандай жоҳиллик ёйилмаганини ҳар бир миллат билади. Аксинча, мусулмонлар орасида илм юксалган, улуғ ислом давлатлари қурилиб, илми, фанни, адолатни, инсон ҳақларини ҳар тарафга ёйгандилар. Агар ақли, инсофи бўлган бир кимса бу уч динни тадқиқ этса, таққосласа, албатта исломиятга тан бериб, бўйин эгади. Чунки асл мақсад - ҳақ бўлган динни топишдир. Ёлғон гапириш ва тухмат қилиш исломиятда ҳаром. Ояти карималар ва ҳадиси шарифлар ҳар иккаласини ҳам шиддат билан ман қилган. Ҳар қандай бир шахсга тухмат қилишнинг ўзи катта гуноҳ бўлгандан кейин Расулуллоҳга тухмат қилишнинг нақадар катта гуноҳ ва ҳаром бўлишини изох қилишга ҳожат қолмайди. Худди шунинг учун ҳам, Муҳаммад алайҳиссаломни ва мўжизаларини ёритган ислом китобларида зиғирча ёлғон, носаҳиҳ маълумот ва заррача хато бўлиши қатъиян мумкин эмас. Ақлли, инсофли кимсанинг ўжарликни қўйиб, охири фалокат билан тугайдиган бўлмағур динни тарк этиши ва ҳақ, саодат йўли бўлган порлоқ динга тобе бўлиши лозим. Дунё ҳаёти шунчалик қисқадирки, ҳар бир куни сувдай оқиб ўтиб ҳаёлга айланмоқда. Ҳар инсоннинг оқибати ўлимдир. Ўлимдан сўнграги эса, ё доимий азоб, ёки абадий

неъматлардан иборатдир. Ўша мангу азоб ва неъмат вақти, бутун одамзотга катта тезликда, суръат билан яқинлашиб келмоқда.

Эй инсон! Ўзинга озгина раҳм қил! Ақлингни ёпиб турган ғафлат пардасини олиб ташла! Ботилнинг ботил эканлигини кўр, англа ва ундан қутилишга интил! Ҳақнинг ҳақ эканлигини ҳам кўр, тушун ва унга тобе бўл, чамбарчас боғлан! Берадиган қароринг бениҳоя улуғ ва жуда муҳимдир. Вақт эса, жуда оз. Муҳаққақ ўласан! Ўлган вақтингни ўйла! Бошинга келадиганларга ҳозирлан! Ҳаққа тобе бўлмагунча абадий азобдан қутила олмайсан! Кейинги пушаймонлик фойда бермайди. Сўнгги нафасда ҳамма нарса бурнинг тагига келтириб кўрсатилгандан кейин, ҳақни тасдиқ этишинг қабул қилинмайди. У дамда фақатгина мусулмоннинг гуноҳларига қилган тавбасигина қабул бўлади. Ўша кун, Аллоҳу таоло: «Эй, бандам! Сенга ақл нуруни бергандим. У билан мени англашни, Менга ва Пайғамбарим Муҳаммад алайҳиссаломга ва У олиб келган Исломи динига иймон келтиришни амр қилгандим. Бу Пайғамбарнинг келишини Тавротда ва Инжилда хабар бергандим. Исмини ва динини ҳар мамлакатга ёйгандим. Эшитмадим дейишга ҳақнинг йўқ! Кеча-кундуз, дунё моли учун, дунё завқлари учун тер тўқдинг. Охиратда бошинга келадиганларни ҳеч ўйламадинг. Ғафлат босиб юрганда мана ниҳоят ўлим чангалига тушдинг»- деса, нима деб жавоб берасан?

Эй инсон! Бошинга келадиганларни фикр қил! Умринг тугамасида ақлингни бошинга йиғ! Атрофингда кўрган, гаплашган, севган, кўрққан кимсаларинг ҳаммаси, бирин-кетин ўлдилар. Худди ҳаёлдек келиб кетдилар. Яхшилаб ўйлан! Абадий оташда ёнишдек даҳшатли азобга розимисан?! Бу қандай улуғ азоб! Чексиз неъматлар ичида мангу умр кечиш эса, қандай улуғ неъмат! Булардан бирини танлаш ҳуқуқи ҳозир сенинг қўлингда. Овора бўлма, ҳар бир инсоннинг оқибати мана шу икки манзилдан бири бўлади. Учинчи манзил йўқ! Бундан қочиб қутилиш имконсиздир.

Буни фикр қилмаслик ва тадбир олмаслик, қип-қизил жоҳиллик ва телбалиқдир. Аллоҳу таоло ҳаммамизни ақлга тобе бўлганлардан айлсин! Омин.

“Қавл-ус-сабт фи радди ало даовил-протестанет” китобидан иқтибос: Аллома

Раҳматуллоҳ афанди^[78] **“Изҳор-ул-хақ”** китобида марҳамат қилиб айтадиларки: Исломият келмасидан аввал ҳеч бир ерда ҳақиқий Таврот ва ҳақиқий Инжил йўқ эди. Замонамизда мавжуд бўлганлари ҳам, тўғри билан ёлғоннинг аралашмасидан таркиб топган хабарларни ихтиво қилувчи тарих китобларидир. Қуръони каримда билдирилган Таврот ва Инжил ҳозирги мавжуд бўлган Таврот ва Инжил номли китоблардан мутлақо бошқа. Булардаги маълумотлар ичида Қуръони каримнинг тасдиқ этганларигина тўғри, рад этганлари нотўғридир. Қуръони каримда билдирилмаганлари ҳақида, тўғри ёки хато демаймиз. Мавжуд тўрт Инжилнинг Аллоҳ каломи эканини далиллайдиган ҳеч бир ҳужжат ва асос йўқ. Ҳиндистонда суҳбатлашган Инглиз попи ҳам, буни эътироф қилган ва мелодий 313 йилгача дунёда майдонга келган катта зиддиятларда, урушларда бу ҳужжатлар ғойиб бўлди, деганди. Нон, Инжил тафсирининг иккинчи жилдида ва тарихчи Mocheim^[79] 1332 [м.1913] йилда нашрдан чиққан тарихининг биринчи жилди, 65-чи саҳифасида ва Lardis Инжил тафсирининг бешинчи жилди, 124-чи саҳифасида, Инжилларда қўшимчалар, ўзгартиришлар қилинганлиги ҳақида маълумот берган. Cirum^[80]: «Инжилни [Китоб-и

^[78] Раҳматуллоҳ Ҳиндий, 1306 [м. 1889] да Маккада вафот этди.

^[79] Mocheim Johann Lorenz Von, немис протестант попи ва тарихчи 1694 йилда Лубекда туғилди. 1174 [м. 1755] йили Гоффинденда ўлди. Энг машҳур асари **“Муқаддас Инжил тарихи”** китобидир.

^[80] Cirum, Jerome Saint, уч йил Истанбулда бўлди. 382 йилда Римга бориб папанинг секретари бўлди. Китоб-и Муқаддасни [Инжилни] лотинчага таржима қилди. 30 сентябрда эсга олиниб шарафига маракаси [пасха] нишонланади. Қилган инжил таржимаси черковларнинг расмий китоби деб тан олинди.

муқаддас] таржима қилаётганимда нусхаларининг бир-бирига ўхшамаслигига, зиддиятларига гувоҳ бўлдим»-деган. Adam Clarke^[81] тафсирининг биринчи жилдида: «Инжил лотинчага таржима қилинаётганда жуда кўп ўзгаришларга учради. Бир-бирига зид иловалар қилинди.»-деб ёзган. Католик Ward^[82] 1841 йил нашрли китобининг ўн саккизинчи саҳифасида: «Шарқдаги мулҳидлар [диндан қайтганлар], Инжилнинг кўпгина жойини ўзгартирдилар. Протестант папалари [роҳиблари], қирол биринчи Жеймсга тақдим қилган рапортларида, «дуо китобимиздаги Забурлар ибронийча нусхаларига ўхшамаяпти. Қўшимча, чиқарма ва табдил, ҳаммаси бўлиб икки юзга яқин ўзгариш бор», – деб ёзган. Протестант поплари, инжилни янада ўзгартирдилар. Раҳматуллоҳ афандидан иқтибос шу ерда тамом бўлди. «**Изҳор-ул-ҳақ**» китобида шунга ўхшаш яна анчагина мисоллар келтирилган. Иззадин Муҳаммадийнинг «**Ал-фосилу байнал-ҳақ вал-ботил**» ва Абдуллоҳ Таржимоннинг «**Тухфа-тул-ариб**» китобларида ҳам, Инжиллардаги зиддиятлар ҳақида мисоллар берилган.

Бутун жаҳон папалари шуни яхши биладики, Исо алайҳиссалом ҳеч нарса ёзмаган ва ёзма бирор нарса ҳам қолдирмаган. Бирон кимсага ҳам ёздирмаган. Шариатини ёзма ҳолда билдирмаган. Самога чиқарилгандан сўнгра, Исавийлар орасида айрилиқлар бошланди. Бирлашиб дин илмларини бир қолипга солмадилар. Кейинчалик элликдан зиёда **Инжил** ёзилди. Булар орасида тўрттаси танланди. Исо алайҳиссаломдан саккиз ёки ўн икки йил сўнгра Фаластинда сурёний лисонида [тилида] «**Магга**» Инжили ёзилди. Бу Инжилнинг асл нусхаси йўқолган бўлиб, юноний таржимаси деган нусхаси мавжуддир. «**Маркус**» Инжили ўттиз йил

^[81] Adam Clarke, 1179-1249 [м.1760-1832] Ирландиялик Инжил воизи. Машҳур асари «**Китоб-и Муқаддас тафсири**» дир.

^[82] Ward William George, 1228-1300 [м.1812-1882] машҳур католик инглиз попи. Энг машҳур асари «**Христиан черковининг идеали**» дир.

ўтгач Римда ёзилди. “Лука” Инжили, йигирма саккиз йилдан кейин Искандарияда юнонийда ёзилди. “Юханна” Инжили ўттиз саккиз ёхуд олтмиш беш йилдан сўнгра, Эфсус шаҳрида ёзилди. Ҳаммасида ривоятлар, ҳикоятлар ва Исо алайҳиссаломдан кейин содир бўлган баъзи воқеалар ёзилган. Лука ва Маркус хаворийлардан эмасди. Булар бошқалардан эшитганларини ёздилар ва ёзган китобларига Инжил демади, балки тарих китоби дедилар. Уларнинг тарих деган асарларини кейинчалик таржима қилганлар эса Инжил дейишди.

Ушбу «Қавл-ус-сабт» китоби – бир протестант попи-нинг арабий тилда Мисрда ёзиб чоп эттирган “Ақовил-ул-Қуръонийя” китобига жавоб тариқасида, Саййид Абдулқодир Искандароний тарафидан 1341 [м.1923] йилда ёзилган бўлиб, 1990 йилда “Ҳақиқат Китобуйи” тарафидан, арабий “Ас-сирот-ул-мустақим” ва “Хулосат-ул-Калом” китоблари билан бир китоб ҳолида чоп этилди.

Туркча “Изоҳ-ул-маром” китобида бундай дейилади: Асл Инжилиброний тилида эди ва яҳудийлар Исо алайҳиссаломни ўлдириш мақсадида қилган тинтув чоғида, бу нусхани топиб олиб, йўқ этдилар. Исо алайҳиссаломнинг даъват муддати бўлган уч йилда бошқа нусхаси ҳали ёзилмаганди. Христианлар асл Инжилни инкор этадилар. Улар Инжил деб атаётган тўрт китобда, ақалли бир дона ибодат тури ҳам мавжуд эмас. Фақатгина Исо алайҳиссаломнинг яҳудийлар билан бўлган муноқашалари ёзилган. Ҳолбуки дин китоби – ибодатларни билдирувчи китоб демакдир. Шояд таврот бўйича ибодат қиляпмиз деган баҳонани олға сурсалар, явм-и сабтга [шанба кунига] аҳамият бериш, суннат бўлиш, ҳар тонг ва оқшом тик туриб дуо қилиш, маълум кунларда рўза тутиш, хотинни талоқ қилиш ҳақларига молик бўлиш ва чўчка эти эмаслик каби, Тавротнинг муҳим амрларини нечун бажармайдилар? Буларни тарк қилишлари ҳақида инжилларида биронта буйруқ ҳам йўқ. Ҳолбуки, Қуръони

каримда ҳар бир ибодат, чиройли ахлоқ, ҳуқуқ, тижорат, деҳқончилик ва фан билимларига ташвиқ масалалари батафсил билдирилган, жисмоний ва руҳоний бўлган ҳар мушкilot ҳал қилинган.

Шоирлар, адиблар, кофирлар бир минг тўрт юз йилдан бери қанча ҳаракат қилишган бўлса ҳам, Қуръони каримнинг бир оятининг ўхшашини сўзлай олмадилар. Калималари арабий бўлиб ҳар ерда ўқилгани ҳолда, биргина оятнинг ўхшаши ҳам одамзод тарафидан айтила олмаётгани, Қуръоннинг мўжиза эканлигига ёрқин далилдир. Муҳаммад алайҳиссаломнинг бошқа мўжизалари битиб, фақат исмлари қолган, Қуръони карим эса, ҳар замон ва ҳар ерда қуёш каби порламоқда. Ҳар дардга илож ва дармон бўлмоқда. Аллоҳу таоло бутун қулларини бахтиёр қилиш учун уни Ҳабиби акрамига эҳсон ва нозил қилган. Сўнгсиз лутфи-карами ва марҳамати билан бузилиш ва ўзгаришлардан ҳифз ва ҳимоя қилди. Бошқа қутуби самовия учун бундай ваъда қисмат қилинмаганди. [Аллоҳу таоло Қуръони каримни севгили Пайғамбари Муҳаммад алайҳиссаломга, Жаброил исмли малак билан, парча-парча ҳолида йигирма уч йил давомида юборди. Биринчи халифа Абу Бакр “родиёллоҳу таоло анҳ” Аллоҳу таолонинг юборган бу оятларини бир орага жам қилиб ёздирди. Шу тариқа “**Мусҳаф**” деган буюк бир китоб майдонга келди. Ўттиз уч минг Саҳобий бу Мусҳафни, Муҳаммадалайҳиссалом билдирган барча оят ва сураларнинг айниси эканлигини иттифоқ билан тасдиқладилар. “**Риёд-ун-носихийн**” 375-чи саҳифасида: «Қуръони каримда 6236 оят бор» – дейилган. Баъзи узун оятлар кичик оят қилиб (бўлиниб) алоҳида саналгач, оят ҳисоби кўпаяди. Шу ҳолда оят ҳисоби 6366 бўлган Мусҳафлар ҳам мавжуд. Муҳаммад алайҳиссалом, Қуръони каримнинг ҳаммасини Асҳобига изоҳ этди, очиклади. Ислом олимлари, Асҳоби киромдан эшитганларини ёздилар. Мингларча тафсир

китоблари майдонга келди ва ҳар мамлакатга ёйилди. Ҳозир дунёнинг ҳар бурчагидаги Қуръони каримлар, бир-бирининг айнисидир. Ораларида бир ҳарф, ҳатто бир нуқта ҳам фарқ қилмайди.]

Жами пайғамбарларнинг шариатлари, ўз замонларининг эҳтиёжларига жавоб берадиган моҳиятда бўлганидан бир-биридан фарқли эди. Лекин, барчасида иймон келтириладиган хусуслар бирдай эди. Ҳаммаси Аллоҳу таолонинг бир эканини, ўлгандан кейин такрор тирилиш борлигини билдирдилар. Таснианинг тўртинчи фаслининг ўттиз тўққизинчи оятида: «Ерларнинг ва кўкларнинг соҳиби бирдир, бошқаси йўқдир», олтинчи фаслда: «Эй Исроил тингла! Аллоҳимиз, Раббимиз бирдир» ва “Сифр-ул-мулук-и солис”да, Сулаймон алайҳиссалом Байт-ул-муқаддасни (Қуддусдаги Масжиди ақсони) барпо қилганида, пештоқига «Эй, Исроилнинг Аллоҳи! Ерда ва осмонларда Сен каби Раб йўқдир. Сен ерларга ва кўкларга сиғмассан. Қаердаки бу қурган уйга». дегани ёзилган. “Сифр-ул-мулук-ил-аввал”да «**Самуил 1**»нинг ўн бешинчи фасли, 29-чи оятида, **Самуил** пайғамбарнинг: «Исроилнинг азизи, яъни илоҳи ва маъбуди ёлғон сўзламайди ва надомат қилмайди. Чунки У инсон эмас». дегани ёзилган. **Ашъиё** пайғамбарга иснод қилинган китобнинг қирқ бешинчи бобида: «Мен Раббларингман! Мендан ғайри илоҳ йўқ. Нурни ва зулматни яратган, хайрни ва шаррни ҳалқ этган менман» - деган Аллоҳга тааллуқли эканлигини айтишимиз мумкин бўлган жумлалар бор. Магта инжилнинг ўн тўққизинчи бобида, «Бир кимса унга дедик, эй яхши муаллим! Қандай яхшилик қилсам, абадий ҳаётга ноил бўламан! Унга жавоб тарзида, Менга нечун яхши деяпсан? Бирдан бошқа яхши йўқ. У Аллоҳдир. Абадий ҳаётга эришишни истасанг, Унинг насиҳатларини бажо келтир!»- дегани ёзилган. Маркуснинг ўн иккинчи бобида: «Котиблардан бири “Биринчи амр недир?”- деб сўради. Исо алайҳиссалом унга жавобан, “Амрларнинг

биринчиси, Раббимиз бирдир. Бутун қалбинг-ла, бутун
Сомий бек 1316 [м.1898] тарихли “Қомус-

Шамсиддин

тоқатинг-ла Раббингни сев!” деди»- ояти мавжуд. Муҳаммад алайҳиссалом ҳам асҳобига худди шундай буюрганлар.

Муҳаммад алайҳиссаломни тақзиб этган [ишонмаган] кимса, ҳеч бир пайғамбарга ишонмаган бўлади. “**Ақоним-и салоса**” деган “**Таслис**”га [уч тангрига] ишониш, бутун пайғамбарларни рад этиш билан бирдир. Таслис - уч худолик ақидаси, Исо алайҳиссаломнинг самога кўтарилганидан кўп замонлардан кейин вужудга келди. Ундан олдин **Насоро** ҳам **Тавҳид** [бир худо] ақидасида эди ва Таврот аҳкомини ижро этарди. Бутпарастрлардан кўпи ва Юнон файласуфлари Насроний динига ўтгач, эски эътиқодларидаги уч худоликни ҳам насронийликка олиб кирдилар. Насоро динига уч худолик ақидасини илк бор аралаштирган одам, мелоднинг икки юзинчи йилида Себлиюш исмли роҳиб бўлгани ва бу сабабдан кўп қон тўкилгани, французча “**Қуррат-ун-нуфус**” китобида ва арабча таржимасида узундан узун ёзилган. Ўша пайтда бир неча олим тавҳидни ёқлаб, Исо алайҳиссаломнинг инсон ва пайғамбар эканлигини билдиришди. Уч юзинчи йилларда Искандарияда, Арюс тавҳидни эълон қилиб, таслис-уч худоликнинг фосид ва ботил эканлигини ёйди. 325 йилда буюк Константиннинг Изникда [Никея] тўплатган папалар мажлисида тавҳид - бир худолик ақидаси рад, Арюс эса афороз қилинди, яъни кофирга чиқарилиб, қораланди. Христианлар таслис-уч худонинг учинчиси деб атаётган «**Рух-ул-Қудс**»нинг нима эканлигини ўзлари ҳам билишмайди. Исо алайҳиссалом онаси **Марям-и азронинг** қорнида Рух-ул-қудсдан майдонга келган, деб айтадилар. Исломиятда Рух-ул Қудснинг, Жаброил исмидаги фаришта эканлиги билдирилган. “Изоҳ-ул-маром”дан иқтибос тугади^[83].

^[83] “**Изоҳ-ул-маром**” китобини манастирлик Абдуллоҳ Абдий бин Дастан Мустафо бек ёзган. Ўзи 1303 [м.1885] йилда вафот этди “рахматуллоҳи алайҳ”. Китоб 1288 [м.1871] йилда Истанбул Эдирнақопи хорижида, Мустафо пошо даргоҳи шайхи Яҳё афанди матбаасида чоп этилган.

ул-аълom” китобида куйидаги маълумотни келтирган: Ислom динининг Пайғамбари Муҳаммад алайҳиссаломдир. Отаси Абдуллоҳ, бобоси Абдулмутталиб бин Ҳошим бин Абд-и Манoф бин Қусай бин Килобдир. Тарихчиларга кўра, милоднинг 571-чи йилида Апрель ойининг йигирмасига тафовук этган Рабиул-аввал ойининг ўн иккиси душанба (ўтар) кечаси тонгга яқин, Макка шаҳрида дунёга келдилар. Онаси Ваҳабнинг қизи Омина, Оминанинг отаси ҳам Абд-и Манoф бин Зухра бин Килобдир. Килоб Пайғамбаримизнинг отаси бўлган Абдуллоҳнинг бобосидир. Абдуллоҳ тижорат учун Шомга бориб, қайтишда Мадина атрофида **Дор-ун-нобиға**да вафот этди. Йигирма беш ёшда эди. Ўғлини кўра олмади. Бола беш йил сунт онаси Ҳалиманинг қабиласида қолди. Бу Баний Саъд қабиласи Арабистоннинг энг фасих (чиройли) ва энг гўзал гапирувчи қабиласи эди. Шунинг учун Муҳаммад алайҳиссалом жуда чиройли гапирардилар. Олти ёшларида Омина, ўғлини Мадинадаги тоғаларига элтиб, ўша ерда вафот этди. Доёси Умми Айман уни Маккага олиб келиб, Абдулмутталибга таслим этди (топширди). Саккиз ёшида Абдулмутталиб ҳам вафот этиб, амакиси Зубайр Яманга олиб кетди. Йигирма беш ёшида, Ҳадижа “родияллоҳу анҳа”нинг қарвони билан тижорат учун, Шомга бордилар. Ақли, одоби, гўзал ахлоқи ва меҳнатсеварлиги билан машҳур бўлдилар. Икки ой ўтгач, Ҳадижа билан издивож (никоҳ) қилдилар. Қирқ ёшларида Жаброил исмли малак келиб, Пайғамбар бўлганини маълум қилди. Энг аввал Ҳадижа, сўнгра Абу Бакр, ҳали ёш бола бўлган Али ва Зайд бин Хориса иймон келтирди. Қирқ уч ёшларида барчани динга даъват этиши амр қилинди. Мушриклар азоб, жафо қилдилар. Эллик уч ёшларида, Аллоҳу таолонинг изни билан Мадинаи мунавварага ҳижрат этдилар. Милодий 622-чи йили сентябрь ойининг йигирманчи ва Рабиул-аввалнинг

саккизи, душанба куни Мадинанинг Қубо қишлоғига

Имом-и Ғазолий

“Кимё-и саодат” китобида: «Аллоҳу

келдилар. Ҳазрати Умар халифалигида, ўша йилги Муҳаррам ойининг биринчи куни **Ҳижрий қамарий**
йил боши деб

таоло қулларига пайғамбарлар юборди. Бу буюк инсонлар воситасида қулларига саодатга ва фалокатга сабаб бўлувчи

кабул қилинди, бу июль ойининг ўн олтиси, жума куни эди.

нарсаларни

билдирди. Пайғамбарларнинг энг юксаги,

Сентябрнинг йигирманчи куни эса, **Ҳижрий шамсий** йил боши бўлди. 623-чи милодий йил боши, ҳижрий шамсий ва қамарий йилларнинг биринчисида бўлди. Кофирларга

энг устуни ва охиргиси **Муҳаммад** алайҳиссаломдир. У зот бутун инсонларга, бутун миллатларга Пайғамбардир. Дунёнинг ҳар бир минтақасида, ҳар бир кишининг Ўша юксак карши ғазо (жанг) ва жиҳод амр этилгач, ҳижратнинг Пайғамбарга ишониши ва Унга тобе бўлиши лозимдир»- деб иккинчи йилида **Бадр жанги** бўлди. 950 кофирдан 50 билдирганлар.

киши қатл ва 44и асир олинди. Учтинчи йилида **Уҳуд жанги** бўлди. Кофирлар уч минг, мусулмонлар 700 киши эди. 75 Саҳобий шаҳид бўлди. Ўша йили хотинларнинг ҳижобга киришларини амр этувчи оятлар нозил бўлди. Тўртинчи йилида **Ҳандақ жанги**, бешинчи йилида **Баний Мусталак жанги** бўлди. Олтинчи йилда **Ҳайбар жанги** ва Ҳудайбияда **Байъат-ул-ридвон** битими имзоланди. Еттинчи йилда Бизанс [византия] ҳукмдори Қайсерга ва Эрон шоҳи Кисрога Исломга даъват қилувчи мактублари юборилди. Саккизинчи йилда Ҳераклиюснинг Рум қўшини билан **Мута жанги** бўлди ва **Макка фатҳ** қилинди ва **Ҳунайн жанги** бўлиб ўтди. Тўққизинчи йилда **Табук жангига** боришди. Ўнинчи йилида **Видо ҳажини** адо этдилар. Ўн биринчи йилда ўн уч кун хуммо хасталигига чалиниб, Рабиул-аввал ойининг ўн иккиси, душанба куни, масжидига туташ бўлган уйда, 63 ёшида вафот этдилар.

Расулulloҳ «саллаллоҳу алайҳи ва саллам» доимо кулар юзли, ширин сўзли (мулойим) эди. Муборак юзида нур порларди. Кўрганлар ошиқ бўлмай қолмасди. Юмшоқлиги, сабрлиги, гўзал ахлоқи, мингларча китобларда ёзилган, Ҳадижадан “родияллоҳу анҳа” икки ўғли ва тўрт қиз авлодлари туғилди. Мисрлик Мариядан ҳам бир ўғиллари бўлди. Фотимадан бошқа фарзандлари, ўзлари ҳаётлик чоғидаёқ вафот этдилар. **“Қомус-ул-аълом”**нинг ёзуви шу ерда тамом бўлди.

Сўнги сўз (Хотима)

Хулоса, **Дин** деб – Аллоҳу таоло рози бўлган ишларни ва қилиниши лозим бўлган ибодатларни, дунё ва охиратда саодатга эришишни ўргатиш мақсадида Аллоҳу таоло тарафидан Пайғамбарларига юборилган ҳукмларга айтилади. Инсонларнинг нуқсон ақллари билан шубҳали ва ҳаёлий сўзларига дин дейилмайди. Ақл диннинг амр ва тақиқларини англашга ва буларга эргашишга хизмат қилади холос. Лекин, амр ва тақиқлардаги сирларни ва буларнинг ҳақиқатларини тушуна олмайди. Булар устида ҳукм юрита олмайди. Ушбу ҳикматлар, Аллоҳу таолонинг пайғамбарларга билдириши орқали ва авлиёнинг қалбларига илҳом ва тажаллий (намоён) қилиши орқали ўрганилади. У ҳам, фақат Аллоҳу таоло тарафидан эҳсон қилинади.

Ҳозирги замонда дунё ва охират саодатига эришиш ва Аллоҳу таолонинг ризосини қозониш учун, мусулмон бўлиш шарт. Мусулмон бўлмаган бадбахтга **Кофир** дейилади. **Мусулмон бўлиш** учун **Иймон келтириш** [ишониш] ва **Ибодат қилиш** лозимдир. Ибодат - барча сўз ва ишларини Муҳаммад алайҳиссаломнинг шариатига мослаштириш демақдир. Ибодатларни ҳеч қандай манфаат кутмасдан, фақат Аллоҳу таолонинг амри бўлгани учун, бажо келтириш лозим. **Аҳкоми исломия** Қуръони каримда ва ҳадиси шарифда билдирилган **Аҳком** [ҳукмлар, яъни амр ва тақиқлар] бўлиб, фикҳ, яъни **илми ҳол** китобларидан ўрганилади. Аҳкоми исломияни, яъни ҳар бир мусулмоннинг бажариши ва тийилиши амр қилинган ҳукмларни ўрганиш эркакларга ҳам, аёлларга ҳам **фарзи айн**. Булар инсонларни руҳий ва баданий хасталиклардан муҳофаза этувчи даволардир.

Тиббиёт, саноат, тижорат ва ҳуқуқ билимларини ўрганиш учун, лицейларда ва университетларда, йилларча кўз нури тўкилганидек, **Илми ҳол** китобларини ва араб тилини ўрганиш учун ҳам, йилларча ҳаракат қилиш лозим. Буларни ўрганмаганлар, инглиз жосусларининг ва уларга алданган ва сотилган дин пешвоси шаклидаги мунофиқларнинг ва золим, хоин бўлган давлат одамларининг ёлғон сўзларига ва тухматларига алданишиб, дунё ва охирадаги фалокатларга, азобларга дучор бўлишади.

Калимаи шаҳодатни айтиш ва ишонишга **иймон** дейилади. Айтиб ва маъносини билиб ишонган кимсага **Мўмин** дейилади. **Калимаи шаҳодат**: «Ашҳаду ан ло илоҳа иллаллоҳ ва ашҳаду анна Муҳаммадан абдуҳу ва расулуҳ»дир. Маъноси: «Аллоҳдан бошқа илоҳ [маъбуд] йўқ ва Муҳаммад алайҳиссалом Унинг қули ва бутун инсонларга юборилган расулидир». Ундан кейин асло пайғамбар келмайди, деганидир. **“Мароқил-фалох”** китобининг Таҳтовий хошиясида, қазо намозлари сўнгида «Аллоҳу таолонинг ёлғиз бор эканлигига ишониш, кифоя қилмайди. Шериғи бор деган кофирлар ҳам, Аллоҳнинг бор эканлигига ишонмоқда, Мўмин бўлиш учун ҳам бор эканига, ҳамда [бир, тирик (хаёт), қодир, олим, ирода соҳиби каби] сифатларининг борлигига, жамики борликни кўришига, эшитишига ва Ундан бошқа яратувчининг йўқлигига ҳам ишониш шартдир.»- деб ёзилган. Муҳаммад алайҳиссаломнинг Расул - Пайғамбар эканлигига ишониш дегани, ҳар бир сўзининг, Аллоҳу таоло тарафидан Унга билдирилганлигига ишониш демақдир. Аллоҳу таоло **Исломият**ни, яъни иймон ва амал билгиларини Қуръони карим воситасида Ул зоти шарифга билдирди. Бажо келтириш керак бўлган амрларга **Фарз**, тақиқларга эса **Ҳаром** дейилади. Иккаласига бирликда **Шариат** дейилади. Ҳар бир инсон мусулмон бўлган заҳоти, дарҳол инсонлар орасида ёйилган ислом билимларини ўрганиш унга фарз бўлади. Буларни ўрганишга аҳамият бермаса, ўрганишни

нима кераги бор- деса, иймони кетиб, **кофир** бўлади. Кофир ҳолида ўлган кимсанинг охирадда ҳеч қачон кечирилмаслиги ва жаҳаннамда абадий, мангу ёниши, ояти карималарда ва ҳадиси шарифларда очикча билдирилган. Имоми Раббоний

тўрт мазҳабнинг иймонлари бир бўлиб, ибодатлари озгина фарқли. Бир-бирларини дин қардоши деб биладилар. Ҳар бир мусулмон булардан хоҳлаган мазҳабини танлаб, шунини тақлид қилиш ҳуқуқига эга ва ҳар ишини ўша танлаган

қаламига мансуб **“Мактуботи Раббоний”**нинг туркча мазҳабига кўра қилади. Мусулмонларнинг тўрт мазҳабга таржимаси **“Мўјдеци Мектыблар”** китобимиздаги 266-айрилишлари,

Аллоҳу таолонинг раҳмати ва буюк бир мактубда ҳам бу ҳақда батафсил ёзилган. Иймони кетган кимсага **Муртад** дейилади. Қуръони каримга ва ҳадиси

марҳамати, эҳсонидир. Бир мусулмон ўз мазҳабига кўра ибодат қиларкан, бир машаққат юзага келса, захмат чекса,
шарифларга тўғри эътиқод (ишонганларга) қилганларга бошқа бир
мазҳабни тақлид қилиб, ўша ишни қулай ва **Аҳл-и суннат** дейилади. Аллоҳу таоло бениҳоя
марҳаматли осонликча адо
этиши мумкин. Бошқа мазҳабни тақлид қила бўлгани учун, ҳар бир нарсани очикча ва
батафсил олиш учун лозим
бўлган шартлар **“Саодат-и Абдийя”**
билдирмади. Баъзиларини ёпиқ, мужмал ҳолда билдирди. Қуръони каримга ва ҳадиси шарифларга
ишониб, баъзи ерларига Аҳли суннат олимларининг билдирганидек маъно

номли китобимизда бафуржа ёзилган.

Ибодатларнинг энг муҳими намоз. Намозхон кимсанинг мусулмон эканлиги равшан. Намоз ўқимайдиган кимсанинг бермаганларга **Мазҳабсиз** дейилади. Мазҳабсизлардан мусулмонлиги эса, шубҳали. Бир кимса намозга аҳамият фақатгина ёпиқ, мужмал билдирилган иймон илмларига, бериб узрсиз, дангасалик туфайли тарк этса, Моликий, нотўғри маъно берганларга **Бидъат аҳли ёки бузуқ, гумроҳ** Шофеий ва Ҳанбалий мазҳабларида маҳкама томонидан мусулмон дейилади. Очiq билдирилганларига нотўғри жазоси қатлдир. Ҳанафийда эса, намозга бошлагунга қадар маъно берганларга эса **Мулҳид** дейилади. Мулҳид ўзини ҳибсга олинади ва дарҳол қазосини ўқиши амр қилинади. мусулмон деб билса ҳам, кофирдир. Бидъат соҳиби бўлган **“Дурр-ул-мунтақо”**да, **“Ибни Обидийн”**да ва Ҳақиқат кимса кофир бўлмаса ҳам, албатта жаҳаннамда кўп азоб чекади. Аҳли суннат олимларининг ҳақ йўлда эканлигини,

Китобуйи нашр қилган “**Китоб-ус-салот**”да айтиладики: «Беш вақт навмозни, узрсиз тарк қилиш, вақтида ўқимаслик, устунликларини билдирган китоблар орасида Суданлик **бир-биридан фарқли** икки катта гуноҳ ҳисобланади. Тарк фазилатли Муҳаммад Сулаймон афандининг “**Маҳзон-ул-этгани** учун қазосини ўқиши, вақтида ўқимагани учун **фиқҳ-ил-кубро**” китоби бағоят қийматлидир. Мусулмон эса, ҳаж ёки тавба қилиш лозимдир». Қазосини ўқимаган бўлмагани ҳолда, мусулмон кўриниб очиқ билдирилган **кимсанинг** тавбаси зотан қабул бўлмайди. Ҳар куни беш масалаларга, ўз ақлини, фан билимларини баҳона қилиб вақт фарз намозидан аввал ва кейин ўқиладиган **равотиб** нотўғри ва номуносиб маънолар бериб, мусулмонларни **суннатлар** ўрнига ҳам қазо ўқиб, катта гуноҳдан қутилиш алдаган ва адаштирган кофирларга **Зиндиқ** дейилади. даркор. Фарз қарзи бўла туриб ўқилган ҳеч бир суннат ва Аҳли суннат олимлари Ислоҳ хукмларининг ёпиқ, нофила намозларнинг саҳиҳ бўлса ҳам, қабул бўлмаслиги, мужмал билдирилган қисмларидан баъзиларини фарқли яъни Аллоҳу таолонинг ваъда қилган савобларига, англадилар. Шу тариқа амалда, яъни шариатга эргашишда фойдаларига қовуша олмаслиги, мўтабар китобларда тўртта алоҳида мазҳаб майдонга келди. Буларга **Ҳанафий, Моликий, Шофеий, Ҳанбалий** мазҳаблари дейилади. Бу

ёзилган. Бу васиқалар “Саодат-и Абдийя” китобимизда мавжуд. Намозни узр билан фавт қилиш (кечиктириш) гуноҳ

бўлмаса ҳам, адо қила олмаган фарзларни тезроқ қазо қилиб
Ҳиндистоннинг ниҳоятсиз табиий бойликларидир.

куч,

ўқиш тўртала мазҳабда ҳам лозим. Бироқ, Ҳанафийда нафақа топиш, тирикчилиги учун кетадиган
меҳнат вақти қадар ва равотиб суннатлар билан ҳадиси шарифда билдирилган
нофила намозларни ўқишга кетадиган вақт қадар кечиктириш жоиз бўлади, яъни қазоларни бу сабаблар
билан кечиктириш

Фақатгина биринчи жаҳон урушида инглизлар бу ўлкадан бир ярим миллион аскар ва бир миллиард рупи нақд пул олишганди.

Буларнинг катта қисми Усманий давлатини парчалаш учун сарфланди. Тинчлик замонида эса, Инглизларнинг

мумкин. Узр билан фавт этилган [Қазога қолдирилган] фарз муаззам саноатини

яшнатиб, инглиз экономикасини ва

ибодатидан қарзи бўлган кимсанинг, равотиб суннатларни ва нофилаларни ўқиши қолган уч мазҳабда жоиз эмас,

молиясини қувватлантириб турган нарса – яна Ҳиндистон бўлди.
ҳаромдир. Узр сабабли фавт этилган намозлар билан, узрсиз Ҳиндистоннинг бошқа
тарқ этилган намозларни бир-бири билан чалкаштирмаслик керак. Бу икки хил қазо ибодати
ҳукмларининг бир хил

аҳамиятлироқ бўлишининг иккита сабаби бор: биринчиси, инглизларга дунёни талон-тарож қилиш учун энг катта

эмаслиги **“Дурр-ул-Мухтор”** ва **“Ибни Обидийн”**да,

монета бўлиб

қўринган Исломиётнинг Ҳиндистонда оммавий

“Дурр-ул-Мунтақо”да ва **“Мароқил-фалох”**нинг Таҳтовий шарҳида ва **“Жавҳара”** китобларида мазкурдир. [Қишлоқда, йўлда намоз ўқиш учун Қибла жиҳатини билиш шартдир. Бу мақсадда куёш нури тушадиган бир ерга тик ҳолатда бирон

дин бўлиши ва бу ерда муслмонларнинг ҳоким бўлиши. Иккинчиси, Ҳиндистоннинг табиий бойликларидир. Ҳиндис-тонни қўлга киритиш учун, Ҳиндистон йўли устида бўлган бутун Ислом ўлкаларига босқинчилик, фитна-фасод тухум-қозик қоқилади. Ёхуд бирон ип учига калит, тош каби оғирроқ ларини экиб, биродарни-биродарига қотил қилиб ва бу нарса боғланиб осилади. Туркистон тақвими саҳифасидаги **Қибла соати** устунидаги соат вақти келганда, ҳалиги қозик

юртларга ҳоким бўлиб, бутун табиий бойликларини ва миллий жавҳарларини ҳам ўз юртларига ташиб кетишди.

ёхуд ипнинг соясига қаралса, соя қибла томонни кўрсатиб Усманий императорлигидаги ҳаракатларни изчиллик туради. Яъни соянинг қуёш тарафи қибла жиҳати бўлади.] билан кузатиб бориш ва ҳар хил сиёсий ўйинлар билан 1996 йил, 13 сентябрь куни Истанбулда чиққан Усманийларни Руслар билан урушишга мажбурлаб, уруш “Туркия”

газетасида бундай бир маълумот келтирилган: сабабли Ҳиндистонга ёрдам қўлини чўза олмайдиган ҳолатга Фарблик Ислом душманлари пайти келганда куч келтириб, йўқ қилиб, парчалаш ва ишғол қилиш - Инглиз ишлатиб, ҳар хил сиёсий ўйинлари ва қуввати билан қўлга сиёсатининг асосини ташкил этарди.

киритган Ислом давлатларини, мусулмон миллатларни Инглизлар Усмо

ний - Рус жанги давомида, Ҳиндистонни асрларча эксплуатация қилдилар. Бу ўлкаларнинг нақадар ер Англия қироллигига қарам давлат деб эълон қилишди. ости ва ер усти бойликлари бўлса, барчасини ташиб кетдилар. Шу билан бирга маънавий томондан динларини, тилларини

Машхур масонлардан Мидхат пошонинг, Усмоний давлатини ҳарбга олиб кириши, Исломиятга етказган зарарлари ичида
ва урф одатларини ҳам буздилар. Бу Ислом душмани, энг каттаси бўлди.
Султон Абдулазиз Хоннинг шаҳид мустамлакачи давлатларнинг карвонбошиси инглизлар эди.
килиниши ҳам,
инглизларнинг ўйини эди.

Инглиз мустамлакаларининг энг аҳамиятлиси Инглизлар
ўзлари етиштирган одамларини Усмоний Ҳиндистон эди. Инглизларга дунё ҳокимиятини таъминлаган
давлатининг асоси бўлган катта ишларга жойлаштириб

қўйишганди. Бу давлат одамларининг исми ва кўриниши Усманий, лекин фикри, зикри соф инглиз эди. Буларнинг энг машхурларидан, Мустафо Рашид пошо охирги садри аъзамлигида [бош вазир] олти кун садри аъзам бўлиб, 28.10.1857 санасида инглизларнинг Ҳиндистон мусулмонларига қилган Деҳли қатлиоми муносабати билан расмий табрикнома йўллаган эди. Инглизлар аввал ҳам, инглиз зулмига қарши оёқланган Ҳиндистон мусулмонларини янчиш мақсадида, Англиядан келадиган ёрдамнинг Мисрдан ўтиши учун Усманийлардан изн сўраганди. Бу талаблари ҳам яна масонлар ёрдамида ижро этилди.

Инглизлар Ҳиндистон халқини диндан узоклаштириш учун, Ислом динининг асоси ва энг очик васфи бўлган болалар мактаби ва бутун мадрасаларни ёпиб ташладилар. Халққа раҳбарлик қила оладиган бутун дин одамлари ва олимларини шаҳид қилдилар.

Англия, ҳукмрон бўлган бутун бошқа Ислом мамлакатларида бўлганидек Ҳинд диёрида ҳам, Ислом олимларини, китобларини ва Ислом мактабларини йўқ қилди ва бутунлай саводсиз, дин жоҳили бўлган наслларни етиштирди.

Англия қўл остидаги ўлкаларни, Аҳмад, Маҳмад, Мустафо, Али каби мусулмон исмли шахслар идора қила бошлади. Уларнинг Исломият билан, шунчаки исм ўхшашлигидан бошқа алоқалари йўқ эди. Булар кўрғазма ва сохта бўлган ўз парламентларига эга бўлсалар ҳам, аммо ҳеч қачон мустақил бўлмаганлар. Доим инглизларнинг амри билан қадам босдилар.